

2014-05-27

Tid 2014-05-27, kl 19:00
Plats Kommunhuset i Tumba plan 2, rum 2
Ärenden

Justering

- 1 Information om Komijobb - muntlig information
- 2 Delårsuppföljning 1 för 2014 (SN 2013:1)
- 3 Yttrande - En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst (Ds2014:9)
- 4 Revisionskrivelse - Förvaltningslagens tillämpning (SN 2014:100)
- 5 Yttrande över remiss: Tryggt att bli äldre i Botkyrka- Äldreplan 2014-2020 (SN 2014:69)
- 6 Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen och 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (SN 2014:112)
- 7 Förordnande vid polishandräckning (SN 2014:113)
- 8 Förvaltningschefen informerar - muntlig information
- 9 Begäran om investeringsmedel för inköp av bostadsrättslägenheter (SN 2014:118)
- 10 Ärenden från samordningsförbundet i Botkyrka, Huddinge, Salem (SN 2012:17)
- 11 Anmälan av delegationsbeslut (SN 2014:13)
- 12 Anmälningensärenden (SN 2014:11)

Majoritetspartierna träffas i kommunalhuset i Tumba, plan 2 rum 2, kl 18.00
Oppositionspartierna träffas i kommunalhuset i Tumba, socialförvaltningens stora sammanträdesrum på plan 8, kl 18.00 .

Var vänlig och meddela Anneli Sjöberg om du inte kan närvara, tfn 530 618 34 eller anneli.sjoberg@botkyrka.se.

MATS EINARSSON
ordförande

ANNELI SJÖBERG
sekreterare

1

Information om Komijobb - muntlig information

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Verksamhetschef Martin Persson/sektionschef Christian Morales informerade om Komijobb.

2**Delårsuppföljning 1 för 2014 (SN 2013:1)****Förslag till beslut**

Socialnämnden godkänner delårsrapport nr 1 2014 och förvaltningens förslag om omfördelning av budgetmedel samt överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för vidare beredning

Ärendet

Prognosen innebär att förvaltningen kommer att gå med cirka 4,4 miljoner i underskott om den slår in. Det finns osäkerheter i prognosen, det gäller t.ex. hur stora intäkter förvaltningen får från migrationsverket för ensamkommande flyktingbarn. En annan osäkerhet är de slutliga kostnaderna för införandet av nytt verksamhetssystem, Procapita och andra IT-kostnader. Det direktutbetalade ekonomiska biståndet fortsätter att kosta mer än budgeterat trots budgettillskott. Antalet biståndsmånader och kostnad per hushåll och månad förväntas bli högre jämfört både med utfallet för 2013 och årets budget. Förvaltningen ser ingen minskning utan situationen har försämrats ytterligare. Prognosen för utbetalning av ekonomiskt bistånd är -10,8 miljoner kronor netto jämfört med budgeten. Det vägs till viss del upp av överskott inom verksamhet sociala beredskapsarbeten och prognostiserat överskott inom verksamheten för barn och unga.

Införandet av Procapita innebär svårigheter att ta fram nyckeltal eftersom uppgifterna i det gamla och nya systemet inte alltid går att föga samman. Behovet av krisstöd i samband med att barn och ungdomar blivit förhörda på Barnhuset om det som han eller hon varit med om är större än avsatta resurser. Förvaltningen föreslår därför att 700 tusen kronor överförs till resursenheten (re) från utredningsenheten. Budgetmedlen ska täcka kostnaderna för en tjänst som socialsekreterare inklusive kringkostnader Förslaget innebär också att 310 tkr överförs från samma anslag till re för att permanent kunna erbjuda anhörigstöd till barn och unga. 70 tusen kronor överförs från administrativa sektionen till re för bilkostnader

2014-05-15

Dnr SN/2013:1

Referens
Birgitta Wallin

Mottagare
socialnämnden

Delårsrapport nr 1 2014

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner delårsrapport nr 1 2014 och förvaltningens förslag om omfördelning av budgetmedel samt överlämnar ärendet till kommunfullmäktige för vidare beredning

Ärendet

Prognosen innebär att förvaltningen kommer att gå med cirka 4,4 miljoner i underskott om den slår in. Det finns osäkerheter i prognosen, det gäller t.ex. hur stora intäkter förvaltningen får från migrationsverket för ensamkommande flyktingbarn. En annan osäkerhet är de slutliga kostnaderna för införandet av nytt verksamhetssystem, Procapita och andra IT-kostnader. Det direktutbetalade ekonomiska biståndet fortsätter att kosta mer än budgeterat trots budgettillskott. Antalet biståndsmånader och kostnad per hushåll och månad förväntas bli högre jämfört både med utfallet för 2013 och årets budget. Förvaltningen ser ingen minskning utan situationen har försämrats ytterligare. Prognosen för utbetalning av ekonomiskt bistånd är -10,8 miljoner kronor netto jämfört med budgeten. Det vägs till viss del upp av överskott inom verksamhet sociala beredskapsarbeten och prognostiserat överskott inom verksamheten för barn och unga.

Införandet av Procapita innebär svårigheter att ta fram nyckeltal eftersom uppgifterna i det gamla och nya systemet inte alltid går att foga samman. Behovet av krisstöd i samband med att barn och ungdomar blivit förhörda på Barnahuset om det som han eller hon varit med om är större än avsatta resurser. Förvaltningen föreslår därför att 700 tusen kronor överförs till resursenheten (re) från utredningsenheten. Budgetmedlen ska täcka kostnaderna för en tjänst som socialsekreterare inklusive kringkostnader Förslaget innebär också att 310 tkr överförs från samma anslag till re för att permanent kunna erbjuda anhörigstöd till barn och unga. 70 tusen kronor överförs från administrativa sektionen till re för bilkostnader

Marie Lundqvist
socialchef

Delårsuppföljning nr 1 2014

för

socialnämnden

Innehållsförteckning

Ekonomi.....	1
Målområde 1 Medborgarnas Botkyrka	2
Mål 1 Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen	2
Mål 2 Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och villkor	2
Mål 3 Botkyrkaborna är friskare och mår bättre.....	4
Målområde 2 Framtidens jobb.....	5
Mål 4 Fler Botkyrkabor kan försörja sig på eget arbete eller företagande	5
SN 2:a Antalet hushåll som under 2014 har fått långvarigt ekonomiskt bistånd under 2014 minskar	5
Målområde 3 Välfärd med kvalitet för alla	6
Mål 6. Kunskapsresultaten förbättras och skillnader beroende på kön och social bakgrund minskar	6
SN mål 3:a Människor som beviljas stöd och hjälp eller som får en serviceinsats ska också tycka att de blir hjälpta	7
SN-mål 3: b Socialförvaltningen samverkar internt och externt för att kunna utreda och ge insatser baserade på en helhetssyn.....	8
Målområde 4 Grön stad i rörelse	9
Mål 9 I Botkyrka byggs fler attraktiva bostäder för ökad variation och mer levande stadsmiljöer....	9
SN-mål 4:a Personer aktuella inom socialtjänsten har ett varaktigt boende	9
Målområde 5 Kultur och kreativitet ger kraft	10
Målområde 6 En effektiv och kreativ kommunal organisation.....	10
Mål 12 Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens.....	11
Mål 13 Fossilbränslefri kommunal organisation senast 2015.....	11
Kompetens och motivation	12
Ekonomi.....	14
Investeringar.....	16
Nyckeltal och mått	16

Ekonomi

mkr	Bokslut 2013	Utfall t.o.m. april 2014	Budget 2014	Prognos 2014	Budget avvikelse 2014
Verksamhetens intäkter (+)	72,3	27,6	56,2	78,8	22,6
Verksamhetens kostnader (-)	-567,7	-203,0	-577,8	-604,9	-27,0
Nettokostnad (+/-)	-495,4	-175,4	-521,7	-526,1	-4,4
Nettoinvesteringar (+/-)	-3,2				

Budgetförändringar

Förslag om överföring av budgetmedel mellan enheter

Sedan våren 2012 erbjuder förvaltningen barn och deras föräldrar ett krisstöd i samband med att barnet blivit förhört på Barnhuset om det som han eller hon varit med om. Under 2013 utvecklade Resursenheten denna stödinsats som en tydligare del av de ordinarie insatserna inom enheten. Behovet av krisstöd är större än vad de två medarbetare på halvtid som tillhandahåller detta stöd, klarar av att möta. 183 barn aktualiserades från barnhuset under 2013. Av dessa kunde vi erbjuda 96 barn, 60 pojkar och 36 flickor, och föräldrar stöd, d.v.s. de täckte 52 % av behovet. Förvaltningen föreslår därför att 700 tusen kronor överförs till resursenheten från ofördelad budget inom utredningsenheten. Budgetmedlen ska täcka kostnaderna för en tjänst som socialsekreterare inklusive kringkostnader för att kunna utöka barn och ungdomsverksamheten så är det för att kunna ta emot de barn och ungdomar som utretts och förhörts i Barnhuset och ge dem det stöd och de bearbetande samtal som de har behov av. Barnhuset utreder barn och ungdomar som misstänks vara utsatta för våld i nära relation eller sexuella övergrepp.

Förvaltningen håller också på att utveckla och utvidga anhörigstödet. I dag kan resursenheten erbjuda det finansierat av tillfälliga budgetmedel, genom denna överföring, 310 tusen kronor, kan verksamheten säkras för framtiden.

70 tusen kronor överförs från administrativa sektionen till resursenheten i samband med att enheten övertar ansvaret för en bil av administrativa sektionen

Analys

Prognosen innebär att förvaltningen kommer att gå med cirka 4,4 miljoner i underskott om den slår in. Det finns osäkerheter i prognosen, det gäller t.ex. hur stora intäkter vi får från migrationsverket för ensamkommande flyktingbarn. En stor del av intäkterna är uppbokade och hur mycket det faktiskt blir vet vi inte förrän migrationsverket har godkänt de återsökta kostnaderna. En annan osäkerhet är de slutliga kostnaderna för införandet av nytt verksamhetssystem och andra IT-kostnader. Förvaltningen håller på att gå igenom kostnaderna för datorer och funktion i samarbete med IT-stöd.

Det direktutbetalade ekonomiska biståndet fortsätter att kosta mer än budgeterat trots budgettillskott. Antalet biståndsmånader och kostnad per hushåll och månad förväntas bli högre jämfört både med utfallet för 2013 och årets budget. Vi ser ingen minskning utan om man jämför utfallet för 2013 med senast rullande 12-månadersperiod (maj 2013-april 2014) visar det sig att situationen har försämrats ytterligare. Prognosen är -10,8 miljoner kronor netto. Det vägs till viss del upp av överskott inom verksamhet sociala beredskapsarbeten inom enheten för ekonomiskt bistånd och prognostiserat överskott inom verksamheten för barn och unga.

Målområde 1 Medborgarnas Botkyrka

Mål 1 Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen

Kommentar

Personal och brukare i förvaltningens särskilda boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning har diskuterat om hur personalen kan stödja brukare i valdeltagandet, t.ex. hur information om valet och om partierna ska vara tillgängligt.

Förvaltningen har deltagit i arbetet med att ta fram nya riktlinjer för synpunkts- och klagomålshantering. Parallellt pågår arbetet med att se hur de ska kunna införas på ett bra sätt, många synpunkter och klagomål kommer muntligen till handläggare och övrig personal och omfattas av sekretess. Det är en utmaning att finna system för att samla ihop dem för att på ett systematiskt sätt kunna analysera och använda dem som en del av förvaltningens kvalitetsutvecklingsarbete.

Indikatorerna till målet kommer inte att finnas tillgängliga förrän till bokslutet

Mål 2 Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och villkor

Kommentar

Kvinnor och män

Projektet hållbar jämställdhet är avslutat men arbetet med att jämställdhetsintegrera verksamheten fortgår inom förvaltningen som en del av linjearbetet. Inom socialpsykiatriska har en resursperson utbildats för att kunna utvidga arbetet till att omfatta de särskilda boendena. Vuxenenheten mäter bl.a. den upplevda hälsan före och efter genomförandet av insats. Resultatet från 2013 visar att kvinnor som sökt behandling hos vuxenhetens öppenvård generellt sett har kommit längre i sitt missbruk än männen innan de söker hjälp. Öppenvården arbetar med att utveckla sina arbetssätt så att de ska kunna nå kvinnorna i ett tidigare skede innan problemet blir för stort.

Målgruppen personer som har utsatts för våld i en nära relation ska i höst få "en väg in" till förvaltningen. De resurser som finns kommer att samlas i en gemensam lokal. En processkartläggning har genomförts och det finns en beslutad process för hur arbetet ska bedrivas. De handläggare som utreder våldet har fått utbildning och arbetar redan tillsammans. I dagsläget har 31 individer utretts för våld i nära relationer, varav 29 kvinnor och 2 män.

Barnperspektiv

Det är glädjande att se att under det första tertialet 2014 når enheten för ekonomiskt bistånd nästan upp till hela 2013 års resultat när det gäller att bevilja bistånd till flickors och pojkars fritid. Vi bedömer att vi nästan kommer att dubblera antalet jämfört med förra året. Hittills i år har 91 barn i biståndshushåll fått bistånd till fritid, fördelningen är ca 55 % till pojkar och 45 % till flickor.

Utredningsenheten har genom stickprov undersökt hur stor andel av flickor och pojkar som har varit delaktiga i att göra en vård respektive genomförandeplan för den insats som de blivit beviljade. I cirka 19 % av 63 granskade planer hade handläggaren med ett kryss markerat att barnen varit delaktiga i framtagandet, flickorna hade i deltagit högre grad än pojkarna.

Utredningsenheten går nu vidare i analysen genom att kontrollera om det låga resultatet beror på felaktig registrering eller på att det faktiskt är låg delaktighet.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Under första tertialet 2014 har följande kompetensutveckling inom ramen för området hedersrelaterat våld och förtryck genomförts: - I januari deltog 70 medarbetare och chefer på socialförvaltningens utredningsenhet på en utbildningsdag med föreläsning och arbete med fallbeskrivningar och dilemman.

- Spetskompetensgruppen hade en halv utbildningsdag under februari med fördjupning i uppdraget professionellt stöd och genomgång av verksamheter och rutiner för arbetet.
- Spetskompetensgruppen har fortsatt uppdraget med att sprida kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck i förvaltningarna genom att bland annat delta i verksamheternas arbetsplatsträffar och hålla workshop.
- Under våren har spetskompetensrepresentanterna tillsammans med chefer på respektive förvaltning samlats för att resonera om hur arbetet kan stärkas i förvaltningen. Hur uppdraget ska förankras och förvaltas och hur kunskapen på bästa sätt ska spridas i verksamheterna.

Föräldraföreläsningarna på öppna förskolan utökades under våren till att också omfatta Storvretens öppna förskola. Sedan tidigare kan föräldrarna i Fittja och Alby delta i föreläsning med efterföljande samtal.

Uppföljning av antalet aktualiseringar på socialförvaltningens utredningsenhet för barn och unga 0-20 år visar en tydlig ökning av antal aktualiseringar på grund av hedersrelaterad problematik mellan 2012 och 2013. Antal aktualiseringar har ökat från 5 under 2012 till 23 under 2013. Aktualiseringarna avser både anmälningar om oro för barn samt egen ansökning om stöd.

Åtaganden

Socialförvaltningen åtar sig att fortsätta med att bidra till en generell kunskapsspridning om hedersrelaterat våld och förtryck till berörd personal så att kvinnor och män, barn och unga som utsätter eller utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck kan uppmärksammas och få stöd

Socialförvaltningen åtar sig att införa ett arbetssätt som leder till att kvinnor och män som utsätts för hot och våld i en nära relation utreds med hela sin situation som grund och erbjuds stöd och hjälpinsatser för det våld de varit med om

Indikatorer

	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall t.o.m. april 2014
SN Antal barn som har fått bistånd till fritidsaktivitet.				
Flickor		13	55	41
Pojkar		37	63	50

Mål 3 Botkyrkaborna är friskare och mår bättre

Kommentar

Förvaltningen ger stöd till vuxna anhöriga och barn som t.ex. har en anhörig som har en psykisk funktionsnedsättning eller har ett missbruk. Verksamheten som är en ny verksamhet för förvaltningen är under utveckling. Förutom individuella kontakter och samtal har anhörigstödet under året erbjudit föreläsningkväll om bipolär sjukdom tillsammans med psykiatri, öppen frågestund för anhöriga, i samarbete med vård- och omsorgsförvaltningen, två träffar för föräldrar till barn med neuropsykiatriska diagnoser. Samarbetet med psykiatri sydväst och med förvaltningens egna enheter internt har ökat. Under 2014 fattade socialchefen beslut om att anhörigstödet ska fokusera på implementering av anhörigperspektivet, enligt socialstyrelsen vägledning för tillvägagångssätt. Ett arbete med att införa barn- och föräldraperspektiv i behandling inom beroendemottagningens öppenvård har startat.

Stödet till barn som anhöriga har främst bestått av två modeller; en samtalsmodell för barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller missbruk/beroende - Barns Rätt som Anhöriga-BRA, och en gruppmodell för barn och deras föräldrar med psykisk sjukdom, Barnkraft. Kring Barnkraft samarbetar Huddinge och Botkyrka kommun samt landstinget, psykiatri sydväst. Under perioden har Barn som anhöriga fått mer permanenta resurser. Tre medarbetare, förutom anhörigsamordnaren, arbetar nu deltid med de två programmen. På uppdrag av resursenhetens ledningsgrupp håller vi på att ta fram en organisations- och kommunikationsplan kring arbetet med barn som anhöriga. Den presenteras 26 maj. Under andra delåret kommer vi därför lägga resurser på internt informationsarbete för kolleger för bästa möjliga uppdatering kring Barns rätt som anhöriga. Under första halvåret har BRA-samtalen hittills använts sju pojkar och sex flickor. I Barnkraftgrupper har två pojkar och tre flickor deltagit, och deras tre psykiskt sjuka mammor.

Indikatorer

	Kön	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall t.o.m. mars 2014
SN Antal personer som deltagit i föräldrastödsgrupper.	Alla		203	231	31

	Kön	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall t.o.m. april 2014
SN Antal barn som har deltagit i en grupp 'Barns rätt som anhörig'	Flickor		9	4	7
SN Antal barn som har deltagit i en grupp 'Barns rätt som anhörig'	Pojkar		12	13	6

Målområde 2 Framtidens jobb

Kommentar

För att kunna nå upp förvaltningens mål om att minska antalet hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd så finns det ett mätbart mål om att det ska ta max 30 dagar från det att en brukare aktualiseras till dess att han/hon är i en arbetsmarknadsinsats. Det kan ske antingen via sektionen för arbete och rehabilitering (ARB) inom enheten för ekonomiskt bistånd (EEB) eller via arbets och vuxenutbildningsförvaltningen (AVUX) eller genom arbetsförmedlingen (AF eller genom en annan extern part).

Vi har ännu inte följt upp det mätbara målet men trots att inflödet av personer som har behov av insats varit stort under hösten 2013 och våren 2014 är uppfattningen att resultatet pendlar mellan 20-30 dagar.

Dock försvåras arbetet med att sänka biståndstiden genom snabba och riktade insatser då vår främsta samverkanspartner AKC (Arbets- och Kompetenscenter) inom Avux håller på att omorganiseras i syfte att förbättra sin verksamhet. Detta har bland annat lett till periodvisa intagningsstopp på Kommijobb samt att andra tillgängligheten för andra insatser också har minskat. Vi tror att det kommer att vara svårt att få fullt stöd från dem före januari 2015. Det påverkar arbetet mycket eftersom AKC insatser är en viktig del för att få ut försörjningsstödstagare på arbetsmarknaden.

Under juli till oktober 2013 avslutades 63 personer (p.g.a. arbete/studier/annan form av försörjning). Efter sex månader är 32 personer (51 %) inte återaktualiserats på EEB. Av dessa är 18 kvinnor och 14 män (56 % resp. 44 %).

Mål 4 Fler Botkyrkabor kan försörja sig på eget arbete eller företagande

SN 2:a Antalet hushåll som under 2014 har fått långvarigt ekonomiskt bistånd under 2014 minskar

Mätbart mål

	Utfall 2012	Utfall 2013	Mål 2014	Utfall maj 2013 t.o.m. april 2014
SN Antalet hushåll som har fått ekonomiskt bistånd 10-12 månader under 2014 minskar med 3 % jämfört med 2013	640	717	695	750

Åtaganden

a) Den procentuella andelen av det ekonomiska biståndet som går till hotell, vandrarhem och härbärg minskar (utfall 2012: 12 %, utfall 2013: 13 %)

b) Till 2015 ska det finnas ett system för att mäta hur många personer som sex månader efter avslutad insats från sektionen arbete och rehabilitering i Botkyrka fortfarande är kvar i arbete eller studier

Kommentar

- a) Hemlöshetsfrågan är svårlöst och beroende av många andra aktörer. Bostadsmarknaden i Storstockholm är trång och svårtillgänglig. Det pågår ett arbete där tillgången till olika former av kommunkontrakt via Botkyrkabyggen och "Mitt Alby" renderat i fler lägenheter under socialtjänstens paraply. Dock täcker detta inte behovet, och det är enbart en kortsiktig lösning. En tät samverkan med Botkyrkabyggen har vidareutvecklats. Detta räcker dock inte och allt för många bor på hotell och vandrarhem då inget annat finns att tillgå. Trenden är likartad som de senare åren, kostnaderna för tillfälliga boendelösningar ökar. Med en rak framräkning visar dagens prognos på en totalkostnad på året på 16,2mkr vilket utgör cirka 14 % av prognosen för ekonomiskt bistånd. Se vidare under Socialnämndens mål "Personer aktuella inom socialtjänsten har ett varaktigt boende".
- b) Arbetet pågår

Målområde 3 Välfärd med kvalitet för alla**Mål 6. Kunskapsresultaten förbättras och skillnader beroende på kön och social bakgrund minskar*****Kommentar***

Samarbetet med utbildningsförvaltningen sker inom ramen för Kraftsamling och utvecklingsarbetet pågår i linjen inom ramen för den ordinarie verksamheten. stöd och utvecklingsenheten (SUE) inom förvaltningen arbetar tillsammans med utbildningsförvaltningen i samordningen av Kraftsamlings samverkansstruktur. Kraftsamlings ledningsgrupp (tidigare styrgrupp) kommer att under 2014 arbeta vidare med de områden som i 2013 års uppföljning lyfts som utvecklingsområden I och med det fleråriga utvecklingsarbetet inom Kraftsamling har socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen uppmärksammat att många elever inte klarar sin skolgång, trots ett väl upparbetat samarbete samt många verksamma insatser hos bägge förvaltningarna. Socialförvaltningen har ett team gemensamt med utbildningsförvaltningen som arbetar med att ge stöd till stöd för ökad skolnärvaro. Där återstår mycket arbete och samarbete för att hitta en bra arbetsstruktur.

Socialnämnden fick för 2013 en miljon kronor för att tillsammans med utbildningsförvaltningen genomföra en förstudie kring en modell där förvaltningarna tillsammans ska kunna stödja barn från socialt och ekonomiskt utsatta familjer så att de ska kunna klara sin skolgång bättre. Den modell som valdes är YAP - Youth Advocate Programmes. YAP är en välstrukturerad, väl beprövad och genomarbetad metod med ett "strengths based" (styrkebaserat) förhållningssätt och goda resultat. YAP-modellen kommer ursprungligen från USA och Irland. Barnet/ungdomen som är i fokus för insatsen utvecklas, men även övriga som är engagerade i insatsen samt lokalsamhället utvecklas.

Då införandet av YAP-modellen i Botkyrka kommun innefattar ett stort verksamhetsutvecklings- och förändringsarbete övergick arbetet efter avslutad förstudie i en utredningsfas. 700 tusen kronor (av den miljon som förvaltningen fått till förstudien) ombudgeterades till 2014. Planeringen är att genomförandeprojektet ska starta i januari 2015.

Indikator

	Kön	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall t.o.m. april 2014
SN Antal aktuella i Team skolfrånvaro, unika personer.	Alla		5	18	21

SN mål 3:a Människor som beviljas stöd och hjälp eller som får en serviceinsats ska också tycka att de blir hjälpta

Kommentar

Tjänsten som verksamhetsutvecklare med inriktning mot uppföljning är f.n. vakant samtidigt som många av övriga utvecklingsresurser är involverade i införandet av ett nytt verksamhetssystem. Det gör att utvecklingstakten inom detta område går långsamt och i vissa fall har avstannat. Till exempel kommer den socialpsykiatriska enheten inte hinna med att genomföra en planerad tilläggsinventering av målgruppen. Verksamhetssystemet kommer att vara infört från den 1 juli och tjänsten förväntas vara tillsatt från september/oktober.

Resursenheten bidrar till målet under 2014 genom att undersöka metoder för att utvärdera/mäta eller följa upp det förebyggande arbetet, skärpa upp uppföljningen av sina insatser som inte kräver biståndsbeslut, slutföra arbetet med att effektutvärdera insatserna till barn som utsatts för barnmisshandel och ta fram en rutin för att mäta hur mycket barnen kommer till tals i de insatser som är inriktade på stöd till föräldrar med kognitiva funktionshinder (s.k. Klarafamiljer).

Mätbart mål

	Kön	Utfall 2012	Utfall 2013	Mål 2014	Utfall t.o.m. mars 2014
SN Avslutade behandlingsinsatser internt barn och unga på resursenheten, allmän tillfredsställelse ska vara lägst 28 i genomsnitt på en skala 8-32	Alla		30		29
SN Avslutade behandlingsinsatser internt barn och unga på resursenheten, allmän tillfredsställelse ska vara lägst 28 i genomsnitt på en skala 8-32	Flickor		30	28	30
SN Avslutade behandlingsinsatser internt barn och unga på resursenheten, allmän tillfredsställelse ska vara lägst 28 i genomsnitt på en skala 8-32	Pojkar		29	28	27

Kommentar till mätbart mål

När det gäller Resursenhetens undersökning av avslutade insatser så är insatsen ART/KBT den som får högst värde (31) följt av samtalsmottagningen vid nätverk och familjevårdssektionen (30). Det som benämns som "annat" är det som får lägst värde, 23. Högsta möjliga värde i undersökningen är 32 och lägsta 8.

SN-mål 3: b Socialförvaltningen samverkar internt och externt för att kunna utreda och ge insatser baserade på en helhetssyn

Kommentar

Arbetet inom ramen för överenskommelsen med staten om samordning för vuxna personer med omfattande eller komplicerad psykiatrisk problematik och barn som har eller riskerar psykisk ohälsa (Prestation 2014) fortskrider enligt plan. Det gäller t.ex. att öka tydligheten om syftet med de olika samverkansplanerna, skapa strukturer för samverkan och sprida kunskap för att öka tillgängligheten och få en bättre samordning av insatserna.

Utredningsenheten har haft ansvaret för att ta fram en ny BUS-överenskommelse (Barn och Unga i behov av särskilt Stöd från kommun och landsting) mellan socialförvaltningen, vård och omsorgsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och landstingets verksamheter för barn och unga. Överenskommelsen blev klart under tertial 1. En huvudinriktning i överenskommelsen är att Samordnade Individuella Planer (SIP) ska användas för samordning av insatser för barn och ungdomar. Under hösten kommer vi att utbilda personal och implementera användning av "SIPar" i våra respektive verksamheter. I

Arbetet att utforma en gemensam mall för en samordnad individuell plan för brukare inom socialförvaltningen har inte kommit igång under våren. Arbetet kan påbörjas tidigast under hösten och modellen för SIPar inom BUS-överenskommelsen kan eventuellt översättas till det interna arbetet inom förvaltningen

Se också under mål 2 där vi har beskrivit arbetet med "en väg in" för kvinnor och män som har utsatts för våld i en nära relation

Indikator

r	Kön	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014
SN Andel pågående ärenden den 1 april där det finns en aktuell plan. resursenheten- ej genomfört mätning	Alla				
socialpsykiatriska enheten SIP				11 %	10 %
enheten för ekonomiskt bistånd (nya ärenden)					100 %
vuxenenheten genomförandeplan					85 %
varav för kvinnor					38 %
varav för män					62 %
vuxenenheten SIP					83 %
utredningsenheten – ej genomfört mätning					

Åtaganden

- Socialförvaltningen åtar sig att utforma en gemensam mall för en samordnad individuell plan och börja använda den under 2014
- Socialförvaltningen åtar sig att införa ett arbetssätt som leder till att kvinnor och män som utsatts för hot och våld i en nära relation utreds med hela sin situation som grund och erbjuds stöd och hjälpinsatser för det våld de har varit med om

Målområde 4 Grön stad i rörelse

Kommentar

En genomlysning av detaljplaneprocessen gjordes av den förvaltningsövergripande projektgruppen för projektet att minska hemlöshet (boprojektet) utifrån socialförvaltningens perspektiv. Det fortsatta arbetet med detta väntar nu på att samhällsbyggnadsförvaltningens får en ny organisation och att deras interna process fastställs. Projektet att minska hemlöshet avslutades i december 2013. Under våren har vård- och omsorgsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och socialförvaltningen samarbetat i syfte att förvärva bostadsrätter för att använda som tillfälliga boenden. I ett första steg tittar förvaltningen på ett övertagande av fem bostadsrätter i Eriksberg från vård- och omsorgsförvaltningen samt nyförvärv av sex bostadsrätter i Tullinge.

Förnyade kontakter har tagits med privata hyresvärdar för att få överenskommelser om kommunala kontrakt. Vi för också en dialog med Botkyrkabyggen för att finna tomter för särskilda boenden samt att få tillgång till en del av lägenheterna vid nybyggnationer.

Avtalet med Botkyrkabyggen har setts över och dialog förs om ett nytt avtal. I förvaltningen pågår en översyn av mötesformer och samverkansytor för att effektivisera arbetet med boendefrågor internt som berör många aktörer. I samband med detta skapas också nya mötesformer med en kontaktväg via en strategisk och en operativ grupp. Genom färre kontaktvägar hoppas vi att kontakterna med Botkyrkabyggen blir tydligare och mer effektiva. En av punkterna på dagordningen är det vräkningsförebyggande arbetet. Under mars månad presenterades nya rutiner för vräkningsförebyggande arbete av de båda (Botkyrkabyggens och kommunens) vräkningsförebyggare. Funktionen kommer att färdigutvecklats under hösten

Mål 9 I Botkyrka byggs fler attraktiva bostäder för ökad variation och mer levande stadsmiljöer

SN-mål 4:a Personer aktuella inom socialtjänsten har ett varaktigt boende

Mätbart mål

	Kön	Utfall 2012	Utfall 2013	Mål 2014	Utfall t.o.m. april 2014
SN Inga barn ska vräkas i de ärenden där socialförvaltningen har involverats/ varit involverade	Alla	0	0	0	2

Indikatorer

	Utfall maj 2011	Utfall 2012	Utfall mars 2013	Utfall mars 2014
SN Antal kvinnor som är hemlösa, våren	230	-	262	265
SN Antal män som är hemlösa, våren	262	-	234	249
SN Antal hemlösa barn, mätvecka 9 respektive 34.	296	-	280	248

Indikator	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall t.o.m. april 2014
SN Kostnad för hotell, härbärge och vandrarhemsboende inom enheten för ekonomiskt bistånd (mkr)	11,5	13,1	14,5	5,6
SN Andel i % av total kostnad för ekonomiskt bistånd.	11 %	12 %	13 %	14 %
SN Antal vuxna män och kvinnor som har bott på hotell, härbärge eller vandrarhem.	233	253	265	184
SN Antal barn som har bott på hotell, härbärge eller vandrarhem.	-	105	-	92

Åtagande

Socialförvaltningen har i slutet av 2014 en fastställd process som inbegriper samverkan med Botkyrkabyggen om hur det vräkningsförebyggande arbetet ska bedrivas

Målområde 5 Kultur och kreativitet ger kraft

Kommentar

Nämnden har inte tilldelats mål inom området

Målområde 6 En effektiv och kreativ kommunal organisation

Kommentar

Under det första halvåret 2014 pågår införandet av ett nytt verksamhetssystem, Procapita. Så gott som alla utvecklingsresurser och en stor del av ledningsresurserna tas i anspråk för att klara detta på en så kort tid. Det innebär både att en del utvecklingsarbete får stå tillbaka men också att annat intensifieras eftersom införandet kräver att förvaltningen tar vissa principbeslut, vilket kommer att ge en mer rättsäker och effektiv handläggning. Exempel på det är frågor om behörigheter och roller i systemet, blanketter och uppdrag.

Eftersom tidplanen är satt utifrån förutsättningen att befintligt system kommer att upphöra den 30 juni har det varit nödvändigt att införandet skett rullande från april och under maj. Det medför att det inte kommer vara möjligt att få ut statistik för helåret 2014 och att siffror kommer att saknas för vissa vårmånader.

Under 2013 tog SUE fram en förvaltningsplan för objektet social omvårdnad (gemensam systemförvaltning för soc och vof avseende de IT-system som finns). I samband med att arbetet med införande av nytt verksamhetssystem Procapita satte igång har arbetet enligt förvaltningsplanen inte kunnat genomföras och förvaltningsorganisationen har varit vilande då resurserna prioriterades till införandet av Procapita. När införandet av Procapita är klart i juni behöver arbetet med att implementera förvaltningsorganisationen för IT återupptas.

Socialnämnden har fattat ett beslut om ett styrdokument för nämndens kvalitetslednings-system och om en uppföljningsplan för god kvalitet. Beslutet innebär att den del av förvaltningens ettårsplanprocess som handlar om kvalitet fr.o.m. årsskiftet 2014 ingår i en egen process. Skälet för det är att det ställs högre krav på kvalitetsledningsarbetet och att det

har blivit mer normerat genom den föreskrift som numera finns om systematiska kvalitetsförbättringar. Under hösten börjar förvaltningen kartlägga sina processer med stöd av ett processkartläggningsverktyg.

Under januari till april har nämnden som en del av kvalitetsuppföljningen fått rapporter om uppföljning av användning och resultat från bedömnings och uppföljningsinstrumentet ASI (addiction severity index) och BBIC (barns behov i centrum). Nämnden har också fått en rapport om den psykiska hälsan respektive en om brukarupplevd kvalitet samt resultat från pre/postmätningar som gjorts mellan 2011-2013.

Mål 12 Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens

Mätbara mål

	Utfall 2012	Utfall 2013	Mål 2014	Utfall 2014
SN Kötiden till ett första besök för budget och skuldrådgivning är högst 4 veckor	28	8	4	2
SN Utredningstiden för barn och unga är högst 105 dagar	104	104	105	104

Kommentar

Den genomsnittliga tiden för utredningsenheten baseras på avslutade utredningar 140101 t.o.m. 140404 (dvs perioden före övergång till Procapita). Det är stor skillnad på utredningstid i norra och södra Botkyrka. Utredningstiden är p.g.a. en pressad personalsituation i genomsnitt 114 dygn i söder medan den är 100 dygn i norr. Under nästa period förväntas genomsnittstiden att öka eftersom det finns en hel del försenade utredningar i söder som kommer att hinna avslutas till dess.

Mål 13 Fossilbränslefri kommunal organisation senast 2015

Kommentar

Förvaltningen behöver göra en översyn av användningen av bil i tjänsten. Vi möter kommuninvånare i alla kommundelar i deras hem och på andra platser. Våra medarbetare rör sig därför mycket och åker: kollektivt, i taxi, med kommunens bilpool, i förvaltningens egen bilpool, i verksamheternas egna bilar och i sina egna bilar med eller utan ersättning. Vi har också familjehem i hela Mälardalen och på andra platser som ska få besök minst två gånger årligen. Syftet med översynen skulle vara att undersöka hur vår egen bilpool behöver vara dimensionerad, fastslå riktlinjer för hur vi reser, införa digitala körjournalen och andra planeringsinstrument. Vi saknar resurser att göra denna översyn.

Mätbart mål

	Utfall 2012	Utfall 2013	Mål 2014	Utfall 2014
SN Minst 80 % av förvaltningens bilar ska vara		60 %	83 %	

fossilbränslefria 2014				
Indikator	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014
SN Totalt antal bilar.	-	20	18	us
SN Varav antal fordon som är fossilbränslefria av förvaltningens bilar.	-	12	15	us

Kompetens och motivation

Utredningsenheten har beviljats 2 004 000 kr för kompetenssatsningar från kommunens kompetensfond: 105 000 kr för SAVRY-utbildning 57 000 kr för utbildning i Signs of Safety 1 842 000 för behov av vikarier i samband med utbildningar. Hittills har 86 600 kr använts till utbildning för sju personer i Signs of Safety.

Socialpsykiatriska enheten har beviljats medel för att utbilda i socialt arbete, 15 högskolepoäng och i lagstiftning; socialrätt 4 högskolepoäng, sekretess- och förvaltningslagen samt fördjupningsutbildning i LSS, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, 7,5 högskolepoäng.

Arbetsmiljö

Tillbudsrapportering: Resursenheten har haft 1 tillbud med hot om våld och Utredningsenheten har polisanmält 3 hot mot tjänstemän utöver det har tre arbetsskadeanmälningar gjorts p.g.a. sjukskrivning p.g.a. stress och hög arbetsbelastning. Av 15 arbetsskadeanmälningar har Socialpsykiatriska enheten haft ett tiotal arbetsskadeanmälningar som handlar om hot och hot om våld. Två arbetsskadeanmälningar har gjorts av enheten för ekonomiskt bistånd p.g.a. sjukskrivning p.g.a. stress.

Vuxenenheten har flyttat in i nya lokaler där det finns stora problem med ljudnivå och lyhördhet. Fem stycken avvikelserapporter har inkommit vilket föranlett större åtgärder såsom tilläggisolering mellan besöksrummen. Vi kommer att även att göra en utvärdering av arbetsmiljön avseende rumsfördelning och de klagomål från medarbetare som framkommit vad gäller delade kontor.

Flera av de öppna förskolorna inom Resursenheten har problem med lokalerna är det ett pågående arbete som bland annat omfattar kyla, skyltning, ventilation och snöröjning. För att åtgärda problemen är det fler delar inom kommunen som ska vidtalas och därefter agera. Arbetet har svåröverskådligt och har många utvecklingsområden. Områden som kontinuerligt identifieras och förs in på ledningsgruppens agenda

Socialpsykiatriska enheten har bl.a. arbetat med det systematiska brandskyddsarbetet och har under året genomfört en av fyra planerade brandutbildningar med boende i särskilda boenden.

Under året genomförs en extra medarbetarenkät inom enheten för ekonomiskt bistånd (maj, resultat levereras i juni) för att följa upp det relativt dåliga resultat som hösten medarbetarenkät visade. Resultatet av höstens medarbetarenkät var förväntat efter omflyttning till nya lokaler, personalomställning, införande av nytt arbetssätt samt byte av stora delar av personal och ledningsgrupp. Utifrån detta höll enheten även personaldagar under början av

april med fokus på medarbetarskap, arbetsmiljö och inflytande. Rapport från "halvtidsmätningen" kommer vid delår 2.

Kompetenskartläggning

Utredningsenheten har genomfört en kompetenskartläggning under våren. En socialsekreterare har en masterutbildning, flera har börjat till en. En kompetenshöjande insats, som syftar till att vidareutbilda medarbetarna, socialsekreterare och gruppleddare, så att vi bättre matchar kompetenskraven för verksamheten, planeras. Satsningen ska löpa under perioden höstterminen 2014 till och med 2019.

Kartläggningsarbetet inom Resursenheten har just startat och en workshop är planerad till juni 2014. MI-utbildningarna är i full gång och en RE-medarbetare som är MI-utbildare håller ihop arbetet med övriga MI-utbildare i förvaltningen.

Vuxenenheten har tillsammans med HR-ansvarig påbörjat att genomföra en kartläggning av utbildnings- och yrkeskompetens hos medarbetarna inom enheten. Syftet med kompetenskartläggningen är att säkerställa kvalitén inom verksamheten. Denna kartläggning kommer att ligga till grund för vår fortsatta planering av enhetens insatser för kompetensutveckling.

Arbetet har startat tillsammans med ledningsgruppen och HR-ansvarig för att beskriva kompetensbehovet på Boenheten

Boenheten inleder under våren 2014 sitt kompetenskartläggningsarbete genom att chefer, kvalitetsledare och HR ansvarig bereder frågan. Under hösten 2014 kommer kartläggningen att genomföras.

Ekonomi

Verksamhet	tkr	Utfall 2013	Utfall t.o.m. Apr 2014	Budget 2014	Prognos 2014	Avvik Prognos- Budget
14 Flyktingåtgärder	Intäkter	660	6 464	10 665	23 739	13 074
	Kostnader	-5 511	-7 067	-12 990	-23 383	-10 393
	Netto	-4 851	-603	-2 325	356	2 681
72 Öppen förskola	Intäkter	0	0	0	0	0
	Kostnader	-5 370	-2 045	-5 595	-5 331	264
	Netto	-5 370	-2 045	-5 595	-5 331	264
73 Barn o ungdomar t o m 20 år	Intäkter	21 939	5 268	8 625	11 922	3 297
	Kostnader	-190 370	-64 955	-194 065	-195 351	-1 286
	Netto	-168 431	-59 687	-185 440	-183 429	2 011
74 Vuxna exkl missbrukare	Intäkter	25 684	7 067	22 245	22 017	-228
	Kostnader	-112 061	-39 775	-113 145	-112 991	154
	Netto	-86 377	-32 708	-90 900	-90 974	-74
75 Vuxna missbrukare	Intäkter	2 598	976	2 395	2 665	270
	Kostnader	-42 289	-16 466	-44 400	-44 846	-446
	Netto	-39 691	-15 490	-42 005	-42 181	-176
76 Ekonomiskt bistånd	Intäkter	6 803	2 011	3 850	6 307	2 457
	Kostnader	-150 841	-51 245	-146 300	-157 990	-11 690
	Netto	-144 038	-49 233	-142 450	-151 683	-9 233
79 Gemensam verksamhet	Intäkter	14 582	5 783	8 400	12 115	3 715
	Kostnader	-61 192	-21 408	-61 353	-64 985	-3 632
	Netto	-46 610	-15 625	-52 953	-52 870	83
Socialförvaltningen	Intäkter	72 266	27 570	56 180	78 765	22 585
	Kostnader	-567 680	-202 961	-577 848	-604 877	-27 029
	Netto	-495 413	-175 391	-521 668	-526 112	-4 444

Varav

Verksamhet	tkr	Utfall 2013	Utfall t.o.m. Apr 2014	Budget 2014	Prognos 2014	Avvik Prognos- Budget 2014
Direktutbetalat ekonomiskt bistånd	Intäkter	4 097	1 395	3 550	3 180	-370
(Verks 14 o 765 ansvar 8861)	Kostnader	-114 075	-39 539	-108 990	-119 404	-10 414
	Netto	-109 979	-38 144	-105 440	-116 224	-10 784

Budgetförändringar

Förslag om överföring av budgetmedel mellan enheter

	Från	Till	Belopp
Överföring av budget för bil från	Adm sekt 8802, Verks 79943	RE 887425, till verks 73940 adm barn o unga	70 000 kr
Överföring av budget för anhörigstöd BRA-samtal m.m.	UE 8870 Verks 7390 ofördelad budget	RE 8874 Verks 73310 Personligt stöd	310 000 kr
Överföring av budget för krisstöd	UE 8870 Verks 7390 ofördelad budget	RE 887424 Verks 73310 Personligt stöd	660 000 kr
Överföring av budget för lokal o IT för krisstöd	UE 8870 Verks 7390 ofördelad budget	SuE 880153 79991 IT-kostnader	40 000

Sedan våren 2012 erbjuder förvaltningen barn och deras föräldrar ett krisstöd i samband med att barnet blivit förhört på Barnhuset om det som han eller hon varit med om. Under 2013 utvecklade Resursenheten denna stödinsats som en tydligare del av de ordinarie insatserna inom enheten. Behovet av krisstöd är större än vad de två medarbetare på halvtid som tillhandahåller detta stöd, klarar av att möta. 183 barn aktualiserades från barnhuset under 2013. Av dessa kunde vi erbjuda 96 barn, 60 pojkar och 36 flickor, och föräldrar stöd, d.v.s. de täckte 52 % av behovet. Förvaltningen föreslår därför att 700 tusen kronor överförs till resursenheten från ofördelad budget inom utredningsenheten. Budgetmedlen ska täcka kostnaderna för en tjänst som socialsekreterare inklusive kringkostnader för att kunna utöka barn och ungdomsverksamheten så är det för att kunna ta emot de barn och ungdomar som utretts och förhörts i Barnhuset och ge dem det stöd och de bearbetande samtal som de har behov av. Barnhuset utreder barn och ungdomar som misstänks vara utsatta för våld i nära relation eller sexuella övergrepp.

Förvaltningen håller också på att utveckla och utvidga anhörigstödet. I dag kan resursenheten erbjuda det finansierat av tillfälliga budgetmedel, genom denna överföring kan verksamheten säkras för framtiden.

Analys

Prognosen innebär att förvaltningen kommer att gå med cirka 4,4 miljoner i underskott om den slår in. Det finns osäkerheter i prognosen, det gäller t.ex. hur stora intäkter vi får från migrationsverket för ensamkommande flyktingbarn. En stor del av intäkterna är uppbokade och hur mycket det faktiskt blir vet vi inte förrän migrationsverket har godkänt de återsökta kostnaderna. En annan osäkerhet är de slutliga kostnaderna för införandet av nytt verksamhetssystem och andra IT-kostnader. Förvaltningen håller på att gå igenom kostnaderna för datorer och funktion i samarbete med IT-stöd.

Det direktutbetalade ekonomiska biståndet fortsätter att kosta mer än budgeterat trots budgettillskott. Antalet biståndsmånader och kostnad per hushåll och månad förväntas bli högre jämfört både med utfallet för 2013 och årets budget. Vi ser ingen minskning utan om man jämför utfallet för 2013 med senast rullande 12-månadersperiod (maj 2013-april 2014) visar det sig att situationen har försämrats ytterligare. Prognosen är -10,8 miljoner kronor netto. Det vägs till viss del upp av överskott inom verksamhet sociala beredskapsarbeten inom enheten för ekonomiskt bistånd och prognostiserat överskott inom verksamheten för barn och unga.

Investeringar

Projekt	Utfall april 2014	Budget 2014	Prognos 2014	Budgetavvikelse 2014
3603 Munkhättevägen inventarier	-33			
3605 Kvällsvägen inventarier	-49			
3698 Verksamhetslokaler		-4 000	-500	3 500
3696 Boende inkl jour (ers Idavall)		-5 000	-5 000	0
Summa projekt	-82	-9 000	-5 500	3 500

Nyckeltal och mått

Volymmått barn och unga

	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Utfall 2013	Utfall 1/1-7/4 2014*
Antal utredningar som har pågått barn och unga	1 167	1 229	1 310	662
varav pojkar/män	657	689	754	
varav flickor/kvinnor	510	540	556	

Statistik kan endast ta fram för perioden före övergång till nytt verksamhetssystem ProCapita

	Bokslut 2011*	Bokslut 2012	Utfall 2013**	Budget 2014	Utfall perioden	Prognos 2014
Institution antal årsplaceringar	46,1	45,0	40,5	45,8	51,7	51,9
För pojkar	59 %	64 %	74 %			
För flickor	41 %	36 %	26 %			
Familjehem inkl. jourhem antal årsplaceringar	143,2	144,8	149,7	135,7	97,7	94,5
För pojkar	56 %	55 %	50 %			
För flickor	44 %	45 %	50 %			
Totala antalet årsplaceringar	189,3	189,7	190,2	181,5	149,4	146,4

*Fr.o.m. året 2011 ingår placeringar av ensamkommande flyktingbarn i volymerna

Utfall perioden är viktat

Öppna förskolan

	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Utfall 2013	Utfall Jan mars
Allmän tid i öppna förskolan, riktad till alla m barn 0-5 år				
- Besökare/barn	16 795	17 205	16 655	5 643
- Besökare/vuxna	15 269	16 239	16 221	4 762
Totalt antal besökare	32 064	33 444	32 876	9 405
Antal öppethållandetimmar	4 490	4 374	4 636	1 365

Ungdomsmottagningen

	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Utfall 2013	Utfall perioden
Barnmorska	2117	1 978	2 035	574
Kurator	568	614	412	63
-Varav flickor	448	495	359	43
-Varav pojkar	120	119	53	20
Läkare	165	151	202	37
Totalt	2 850	2 743	2 649	674

Kostnadsmått barn och unga

	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Utfall 2013	Budget 2014	Utfall perioden	Prognos 2014
Institution nettokostnad per årsplacering	751	613	685	699	643	716
Familjehem inkl. jourhem nettokostnad per årsplacering	236	252	510	279	198	238
Total nettokostnad per årsplacering	362	340	337	385	290	336

Volymmått personer med psykisk funktionsnedsättning

	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Utfall 2013	Utfall perioden
Antal aktualiseringar	124	119	144	53
varav män	59	42	61	25
varav kvinnor	65	77	63	28

	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Utfall 2013	Utfall perioden
Antal utredningar som har pågått	99	111	104	47
varav män	46	40	49	
varav kvinnor	53	71	55	
Antal avslutade utredningar	80	101	98	34
Varav inom fyra månader	77	92	94	33
Andel i procent	96 %	91 %	95 %	97 %
Genomsnittligt antal utredningsdagar i avslutade utredningar		45	43	47

	Bokslut 2011	Bokslut 2012*	Utfall 2013	Budget 2014	Utfall perioden**	Prognos 2014
Boende i egen regi, antal årsboenden	84,6	78,6	78,4	79,1	77,6	78,9
<i>För män</i>	57 %	51 %	53 %			
<i>För kvinnor</i>	43 %	49 %	47 %			
Boende i annan regi, antal årsboenden	38,0	26,3	25,4	23,2	30,0	28,8
<i>För män</i>	54 %	67 %	68 %			
<i>För kvinnor</i>	41 %	33 %	32 %			
Totala antalet årsboenden	117,0		103,7	96,3	107,6	107,7

* Fr.o.m. 2012 ingår inte träningslägenheter utan endast särskilda boendeformer och boende med HVB-tillstånd i uppgifterna

** viktat antal

Kostnadsmått personer med psykisk funktionsnedsättning

	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Budget 2014	Utfall perioden	Prognos 2014
Boende i egen regi, nettokostnad per årsboende	322	366	383	359	397	363
Boende i annan regi, nettokostnad per årsboende	442	439	448	446	448	358
Boende, nettokostnad per årsboende	359	385	399	379	411	361

Volymmått personer med beroendeproblem

	Aktualiserade till utredningssektionen			Totalt antal aktualiserade till vuxenenheten		
	År 2012	År 2013	Perioden År 2014	År 2012	År 2013	Perioden År 2014
Totalt	152*	296	100	339	507	145
varav män	111	233	80	245	375	107
varav kvinnor	41	63	20	94	132	48
Varav kön ej reg.	0	0	0		0	0

Fr.o.m. 2012 är det möjligt att få behandling inom öppenvården utan att föregående beslut vilket innebär färre aktualiseringar.

	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Utfall 2013	Utfall perioden
Antal utredningar som har pågått	243	193	206	60
varav män	168	107	149	43
varav kvinnor	75	84	57	17
Antal avslutade utredningar	212	166	172	43
Varav inom fyra månader	206	161	168	39
Andel i procent	97 %	97 %	98 %	91 %

	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Utfall 2013	Budget 2014	Utfall perioden*	Prognos 2014
Institution antal årsplaceringar	38,6	49,3	44,4	56,8	60,7	54,2
För män	73 %	73 %				
För kvinnor	27 %	27 %				
Familjehem antal årsplaceringar	3,4	2,9	5,1	2,5	3,7	3,3
För män	29 %	1 %				
För kvinnor	71 %	99 %				
Boende (utan HVB-tillstånd) antal årsplaceringar	4,5	5,7	4,4	5,5	1,8	3,1
För män	95 %	83 %				
För kvinnor	5 %	17 %				
Totala antalet årsplaceringar	46,5	57,8	53,8	64,5	66,2	60,6

I antalet årsplaceringar för 2012 ingår 8 platser som motsvarar de 8 platser som lades ner på Silverkronan inom Vård och omsorgsförvaltningens budget.

Viktat

Kostnadsmått personer med beroendeproblem

Tkr	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2014	Utfall perioden	Prognos 2014
Institution nettokostnad per årsplacering	369	397	441	373	429	404
Familjehem nettokostnad per årsplacering	363	794	447	479	603	517
Boende (ej HVB) nettokostnad per årsplacering	236	230	299	203	305	327
Total nettokostnad per årsplacering	346	361	388	362	436	387

Volymmått ekonomiskt bistånd

	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2014	Utfall rullande 12 mån period	Prognos 2014
Antal hushåll som förekommit minst en gång	1 946	1940	2 057	2 065	2 094	2 138
Antal biståndsmånader under perioden	12 216	12 276	13 311	13 032	13 529	13 791
Genomsnittligt antal biståndshushåll/månad	1 018	1023	1 109	1086	1 127	1 149
Andel av biståndshushåll som har fått bistånd 10 månader och längre under de senast 12 månaderna	33 %	34 %	35 %		36 %	
Genomsnittlig biståndstid/hushåll	6,28	6,33	6,47	6,31	6,46	6,45
Antal hushåll 18-24 år som förekommit minst en gång	343	306	325			
Andel av biståndshushållen 18-24 år som har fått bistånd 10 månader och längre under den senaste 12 månaderna	11 %	12 %	16 %			
Genomsnittlig biståndstid per hushåll 18-24 år	4,13	4,38	4,84			

I nyckeltalen för budget 2014 har vi räknat med att antalet biståndshushåll som fått bistånd 10-12 månader minskar med cirka 3 % (22 hushåll och 375 biståndsmånader) jämfört med utfallet från den 1 september 2012 till den 31 augusti 2013

P.g.a. nytt verksamhetssystem kommer gulmarkerade nått inte gå att få fram för 2014 eftersom det inte går att foga samman uppgifter från det gamla och nya verksamhetssystemet. Däremot är det troligt att vi efterhand kan få fram uppgifterna från SCB.

Kostnadsmått ekonomiskt bistånd

	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Utfall 2013	Budget 2014	Utfall tertia 1	Prognos 2014
Alla hushåll, genomsnittligt bistånd per månad (kr)	8 340	8 695	8 570	8 032	8 658	8 658

Volymmått boende

Kommunala kontrakt

Den 31/12	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2014	Utfall perioden
Antal jourlägenheter för bostadslösa och familjer	19	36	33	36	33
Antal jourlägenheter för kvinnor och barn utsatta för våld i en nära relation	3	3	3	4	3
Antal jourlägenheter för män som utsätter kvinnor för våld	1	1	1	1	1
Antal kommunala kontrakt	115	115	110	110	115
Antal provkontrakt	20	20	20	20	1
Antal träningslägenheter för ungdomar	12	15	17	15	7
Antal träningsboende för vuxna(platser)	24	25	29	27	19
Antal träningslägenheter för personer med psykisk funktionsnedsättning				16	11
Antal omvandlingar av träningslägenheter till förstahandskontrakt					0

	Bokslut 2011	Bokslut 2012	Bokslut 2013	Budget 2014	Utfall perioden
Antal kommunala kontrakt 1 januari	115	115		110	115
Antal kommunala kontrakt den 31/12	115	115		110	115
Antal nya lägenhetskontrakt				20	10
Antal omvandlingar till förstahandskontrakt	20	20		20	13
Antal utflyttningar/ avhysningar					0
Utflyttning, egen uppsägning/ dödsfall					0

Referens

Mottagare

socialnämnden

samordningsförbundet HSB

Projektnr 5260 paraplyprojektet Delårsuppföljning nr 1 2014

Bidragsgivare: Samordningsförbundet Huddinge, Botkyrka och Salem samt Europeiska socialfonden genom Grenverket Södertörn

Projekttid enligt beslut: Fr.o.m. 20140101 t.o.m. 20141231

Kort om projektet

Paraplyprojektet påbörjades 2008 med en förstudie för att kartlägga unga Botkyrkabors behov av samlade rehabiliteringsinsatser. Förstudien visade på behov av samordning av befintliga resurser och insatser samt behov av att utforma arbetsmetoder för att nå den grupp ungdomar som befinner sig i utanförskap och som har särskilda behov av myndighetsgemensamma insatser. I juni 2009 påbörjades ett genomförandeprojekt och projektet har sedan januari 2010 tagit emot deltagare. Paraplyprojektets målgrupp är unga kvinnor och unga män boende i Botkyrka mellan 16-24 år som varken studerar eller arbetar och som har svårt att fullfölja kontakt eller planering med myndigheter. Projektet samordnar insatser för målgruppen, fångar upp de unga kvinnor och unga män som idag befinner sig i utanförskap och stödjer dem vidare till jobb, studier eller rätt insats (hos annan enhet eller myndighet).

Under projektåren har Paraplymodellen utvecklats. Paraplymodellen innefattar tre insatser, vilka alla är viktiga för att nå hållbara lösningar för målgruppen:

1. Det myndighetsövergripande samarbetet i Paraplyprojektets samverkansgrupp där förslag på handlingsplaner tas fram för enskilda unga kvinnor och unga män
2. Det uppsökande, motiverande och stödjande arbete som coacherna utför för att fånga upp och stödja unga kvinnor och unga män i de myndighetskontakter som de behöver för att de ska nå målet arbete eller studier
3. Det stödjande och motiverande arbete som traineehandledaren utför i samband med tillsättningen av de av kommunen framtagna traineeanställningarna, vilket bland annat innefattar att förbereda unga kvinnor och unga män samt arbetsgivare/arbetsplatser inför traineeanställning och stötta dem under anställning.

Under perioden 2009-11-01 till 2013-06-30 ingick Paraplyprojektet i ett större samverkansprojekt vid namn Grenverket Södertörn. Det var Samordningsförbundet Botkyrka som tillsammans med tre andra samordningsförbund (Östra Södertörn, Huddinge och Södertälje) ansökte om medel från Europeiska socialfonden (ESF) för att arbeta med ungdomar i behov av samordnat rehabiliteringsstöd. En

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Post Botkyrka kommun, 147 85 Tumba · Besök Munkhättevägen 45 · Kontaktcenter 08-53061010

Direkt 08-53061245 · Sms 0734-218555 · E-post birgitta.wallin@botkyrka.se

Org.nr 212000-2882 · Bankgiro 624-1061 · Fax 08-53061666 · Webb www.botkyrka.se

gemensam projektledning ingick i Grenverket där ekonomisk administration, utvärdering¹ och informationsspridning ingick som gemensamma delar.

Under 2013 har ett implementeringsarbete pågått och från och med januari 2014 delar av projektet har implementeras i ordinarie verksamhet inom kommunen (både hos socialförvaltningen och hos arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen). I och med implementeringen har projektet bytt namn till Paraplyteamet. 2014 kommer att fungera som ett "implementeringsår" i kommunen, vilket innebär att implementeringen kommer att utvärderas vid årets slut för att avgöra om implementeringsarbetet fallit väl ut.

Målgrupp

Paraplyprojektets målgrupp är unga Botkyrkabor mellan 16-24 år som varken studerar eller arbetar och som har svårt att fullfölja kontakt eller planering med myndigheter. De flesta har hoppat av grundskolan eller gymnasiet, och har svårt att få fäste på arbetsmarknaden och bli självförsörjande.

Problematiken kan ofta vara en kombination av social problematik, ohälsa och arbetsmarknadsproblem. De svårigheter ungdomarna möter kan vara en följd av:

- otillräcklig skolbakgrund (oavslutad grundskola eller gymnasieskola)
- ohälsa (från lättare och diffus psykisk ohälsa till svårare och ej diagnostiserade tillstånd)
- bristande socialt nätverk och/eller bristande förankring i det svenska samhället
- asocialt beteende med t.ex. droganvändning och kriminellt beteende¹

- Målgruppen har behov av:
- individanpassat stöd av en coach för att kunna fullfölja kontakter med de myndigheter som kan erbjuda dem rätt stöd/insats
- framtagande av myndighetsövergripande handlingsplaner då den unge är aktuell på fler än en myndighet
- specifika insatser som ej kan erbjudas i ordinarie verksamhet: t ex skräddarsydda utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser såsom anpassade yrkesutbildningar
- möjlighet till nya vägar in på arbetsmarknaden där traineemodellen och stöd till arbetsgivare kan vara ett led i att bereda möjligheter till anställning

---

¹ Vid aktivt missbruk eller kriminellt beteende vägleds ungdomen vidare till annan insats inom Botkyrka kommun som är inriktad på att vägleda/erbjuda behandling till ungdomar som har missbrukat droger, alkohol och/eller begått brott.

Projektets organisation

Socialförvaltningen har varit huvudman/projektägare för Paraplyprojektet och är även fortsättningsvis huvudman för ansökan till Samordningsförbundet Huddinge, Botkyrka, Salem. Då en av insatserna inom Paraplyprojektet – traineemodellen – implementeras inom arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen från och med januari 2014 kommer delar av Paraplyteamet att ligga under Arbets- och kompetenscenter (AKC) på arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen. Socialförvaltningen kommer därför att ansvara för processledning, coachning samt samverkansgrupp och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen kommer att ansvara för ”traineemodellen”.

Samverkansgruppen består av representanter från ovanstående myndigheter samt från utbildningsförvaltningen, Försäkringskassan, Stockholms läns landsting, Arbetsförmedlingen samt Frivården Södertörn.

Styrgrupp

Under 2013 har projektet haft en interimistisk styrgrupp. Denna grupp kommer att träffas även i början av februari för att följa upp bokslut för 2013, och förväntas även fortsätta att vara Paraplyteamets styrgrupp 2014. Den interimistiska styrgruppen består av:

Enhetschef, stöd- och utvecklingsenheten, socialförvaltningen (projektägare, resursägare och mottagare)

Verksamhetschef resursenheten, socialförvaltningen (resursägare och mottagare)³

Verksamhetschef enheten för ekonomiskt bistånd, socialförvaltningen (resursägare och mottagare)

Verksamhetschef Arbets- och kompetenscenter, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen (resursägare och mottagare)

Sektionschef Arbetsförmedlingen (resursägare⁴ och mottagare)

Enhetschef Försäkringskassan (resursägare och mottagare)

Enhetschef Botkyrka psykiatriska öppenvårdsmottagning (resursägare och mottagare)

³ Verksamhetschef resursenheten kommer inte att vara med i styrgruppen 2014

⁴ Resursägare för representant i samverkansgruppen (rör Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och landstinget) Samordningsförbundet

Styrgruppen kommer även under 2014 att få statusrapporter och muntlig information om Paraplyteamet i och med att socialförvaltningen lämnar in denna ansökan till Samordningsförbundet HBS för delvis finansiering av verksamheten.

En processledare (som finansieras med medel från Samordningsförbundet Huddinge, Botkyrka, Salem på 40 % och som har sin tillhörighet på stöd- och utvecklingsenheten, socialförvaltningen) får följande ansvar:

- Underlätta för linjeorganisation och för chefer vad gäller implementeringen av Paraplymodellen i kommunen (stötta med praktiska frågor men även genom att delta i planeringsmöten med cheferna)
- Ansvara för samverkansgruppen cirka en gång per månad
- Träffa coacher och traineehandledare regelbundet för gemensamma möten/ärendedragningar för att säkerställa att det framgångsrika som utvecklats under projektåren implementeras (och fortsätter att utvecklas i ordinarie verksamhet)
- Sköta rapportering och uppföljning gentemot Samordningsförbundet Huddinge, Botkyrka, Salem (statusrapporter och styrgruppsmöten) samt gentemot socialnämnden (delårsbokslut samt bokslut)
- Delta i träffar med andra projektledare/processledare inom Samordningsförbundet Huddinge, Botkyrka, Salem
- Ansvara för marknadsföring av Paraplyteamet
- Ansvara för uppföljning av deltagare

2. En coach (allmän visstidsanställning i Paraplyteamet finansierad av, och placerad på, sektionen för Arbete och Rehabilitering inom enheten för ekonomiskt bistånd, socialförvaltningen).

3. En coach (allmän visstidsanställning i Paraplyteamet finansierad av medel från Samordningsförbundet Huddinge, Botkyrka, Salem men får sin tillhörighet på sektionen för Arbete och Rehabilitering inom enheten för ekonomiskt bistånd, socialförvaltningen)

4. Handledare med traineehandledaransvar (traineeanställningen som insats implementeras på arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen januari 2014 och arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen)

Samverkansgruppen träffas 1 gång per månad, cirka 3 timmar per gång. Därutöver ägnar representanterna ca 1 timme per månad åt att söka information kring de ungdomar som ska diskuteras på de gemensamma mötena. Representanterna i samverkansgruppen ersätts inte av medel från Samordningsförbundet Huddinge, Botkyrka, Salem utan av resursägarna i form av lön.

Nyttomål

Paraplymodellen förväntas bidra till att fler unga kvinnor och unga män boende i Botkyrka ökar sin försörjningsförmåga genom arbete och/eller studier. Detta uppnås dels genom samordning i den myndighetsövergripande samverkansgruppen. Dels genom att erbjuda de unga med komplexa behov individuellt stöd av en coach (så att ungdomarna kan fullfölja kontakterna med de myndigheter som kan erbjuda dem rätt stöd/insats för att nå målet arbete/studier). Verksamhetsmålen kommer att utvärderas vid halvårsskiftet 2014 för att då kunna stämma av om de är realistiska med tanke på att projektet implementeras i ordinarie verksamhet. Verksamhetsmålen kommer att följas upp vid delårsbokslut och/eller vid bokslut.

1. 40 % av de unga kvinnor och unga män som har tagit emot stöd av en coach i Paraplyteamet ska *vid avslut* studera eller ha fått ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden med eller utan samhällets stöd.
2. 100 % av de unga kvinnor och unga män som har lyfts i samverkansgruppen ska ha fått förslag på en handlingsplan enligt samverkan mellan myndigheter
3. Sammanlagt 552 nya unga kvinnor och unga män ska under 2013 ha lyfts i samverkansgruppen
4. 20 % av de unga kvinnor och unga män som har avslutats efter att de har tagit emot stöd av en coach ska arbeta eller studera *vid uppföljning sex månader efter avslut*

2 Här ingår även de unga kvinnor och unga män som lyfts i samverkansgruppen med syfte att erbjudas en traineeplats

Uppföljning av mål och ekonomi

Verksamhetsmål	Status (uppnått/ej uppnått)	Typ av upp- följning	Kommentar
Samverkansgruppen kommer att träffas vid 10 tillfällen	Nej	Antal möten (delårsbokslut och bokslut)	Totalt har tre möten hållits (hittills)
100 % av de unga kvinnor och unga män som har lyfts i samverkansgruppen ska ha fått förslag på en handlingsplan enligt samverkan mellan myndigheter.	Ja	SUS och delårsbokslut samt bokslut	20 ungdomar har lyfts i samverkansgruppen och fått en individuell handlingsplan enligt samverkan mellan myndigheter. 13 av de har aktualiserats i paraplymodellen.

40 % av de unga kvinnor och unga män som har tagit emot stöd av en coach i Paraplyteamet ska *vid avslut* studera eller ha fått ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden med eller utan samhällets stöd.

Nej inte
än SUS och del-
årsbokslut
samt bokslut

20 % av de unga kvinnor och unga män som har avslutats efter att de har tagit emot stöd av en coach ska arbeta eller studera *vid uppföljning sex månader efter avslut*

Nej I kontakt med
deltagare Ej uppföljt

Deltagare

Remitterande instans	Antal deltagare			Antal som påbörjat insats			Antal som slutfört insats		
	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
Kommun	6	2	8	4		4	3	2	5
frivården	3	0	3	1		1			
Egetinitiativ/upsökande	3	3	6	3	2	5	4	1	5
AF	3	0	3	3		3			2
Summa	15	5	20	11	2	13	7	5	12

Kommentarer till uppföljning av projektmål och deltagare:
Implementering löper på i stort sätt som planerat. Vi har haft kö, och prioriterat då att ta in ungdomar som helt saknar myndighetskontakter men inom kort kommer vi att rensa kön samt öppna för nya klienter. Nuvarande coacher kommer att sluta jobba med Paraply då både har fått andra jobb. Två nya coacher är på väg in.

Ekonomi 2014

	Utfall 2013 (tkr)	Utfall Jan - Apr 2014	Budget 2014	Prognos 2014	Diff Budget- Prognos
Bidrag	1 234	80	1 050	848	202
Övriga intäkter	457				
Summa Verksamhetens intäkter	1 690	80	1 050	848	202
5 Personal	-1 190	-87	-800	-650	150
4 Kostnader/Utgifter	-344	0	0	0	0
6 Övriga verksamhetskostnader	-121	-9	-130	-113	17
7 Övriga verksamhetskostnader	-35	-46	-120	-85	35
Summa Verksamhetens kostnader	-1 690	-141	-1 050	-848	202
Summa Netto	0	-61	0	0	0

Kommentarer till ekonomisk uppföljning:

Prognosen har gjorts under ansvar 8801522, men allt inför nästa delår ska flyttas över till 886111.

Lönerna för en coach och processledaren (40 %) har redovisats som ordinarie verksamhet ansvar 88611 och syns därför inte i utfallet. Det kommer att rättats. I prognosen har hänsyn tagits till detta.

Prognosen innebär, om den stämmer, att socialförvaltningen inte kommer att behöva ianspråka hela det beviljade beloppet. På grund av felaktigheter i redovisningen så är prognosen osäker. Den första januari implementerades delar av projektet (bl.a. en tjänst) som en del av ordinarie verksamhet inom enheten för ekonomiskt bistånd, sektion arbete och rehabilitering. Det är en orsaken till att utfallet är lägre jämfört med 2013.

Referens
Annica Östh

Mottagare
socialnämnden
samordningsförbundet HSB

Projektnr 5258 Samverkansteamet Botkyrka Delårsuppföljning nr 1 2014

Bidragsgivare: Samordningsförbundet HBS

Projektid enligt beslut: Fr.o.m. 140101 t.o.m. 141231

Kort om projektet

Projektets övergripande inriktning är att fånga upp personer (18-64 år) i behov av samordnad rehabilitering för att återfå hälsa. Under förstudien framkom att et saknas systematisk samverkan kring dessa personer. Projektet erbjuder med stöd av en gemensam arbetsmodell olika former av stöd/insatser utifrån personens behov för att öka hens förutsättningar till arbete och egen försörjning.

Målgrupp

Projektet riktar sig till personer mellan 18-64 år som har mångfacetterade och långvariga problem med hälsan och som inte har någon fast eller lämplig förankring på arbetsmarknaden och som riskerar att bli utförsäkrade. Personer i projektet ska behöva stöd eller insatser från minst två av ingåendesamverkansparter. Prioriterad målgrupp är personer mellan 25-45 år samt personer som har försörjningsansvar gentemot hemmavarande barn under 18 år.

Deltagare

Majoriteten av deltagarna i projektet är kvinnor i 45-55 års ålder med psykisk ohälsa och även i vissa fall värkproblematik som stått utanför arbetsmarknaden under flertalet år. Merparten av remisser kommer från Botkyrka kommun och enheten ekonomiskt bistånd. Däremot ser projektet en viss ökning av remisser från Arbetsförmedlingen och att remisser från Försäkringskassan har minskat något. Majoriteten av deltagarna har sin försörjning genom sjukpenning, sjukersättning eller försörjningsstöd. Dock är det vanligt att deltagaren remitterats när sjukpenning- eller sjukersättningsperioden lider mot sitt slut, varpå försörjningen och huvudansvarig part kan förändras under deltagandet i projektet.

Projektets organisation

Socialförvaltningen är huvudman för projektet med nära samarbete med arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Stockholms läns landsting.

Projektgruppen består av projektledare, individcoacher, arbetsmarknadskonsulent, gruppcoacher samt en arbetsterapeut

Nyttomål

Projektet ska med stöd av en gemensam arbetsmodell erbjuda olika former av stöd/insatser utifrån personens behov för att öka hens förutsättningar till arbete och egen försörjning.

Projektet förväntas 2014-12-31 ha bidragit till att 50 % av deltagarna upplever att deras hälsotillstånd har förbättrats vid avslut i projektet och att 35 % av deltagarna har fått arbete/påbörjat studier alternativt anses stå till arbetsmarknadens förfogande vid avslut i projektet. Av de deltagare som avslutas i projektet mot arbete, studier eller bedömts stå till arbetsmarknadens förfogande ska ha arbete eller studera vid 6 och 12 månader efter avslut i projektet.

De förväntade vinsterna med projektet ligger både på individ-, organisations- och samhällsnivå.

Uppföljning av mål och ekonomi

Projektmål

Följande projekt mål gäller för år 2014, 50 personer ska erbjudas individuellt stöd och fördjupad kartläggning, 60 personer ska tas upp i det utökade mötet för bedömning. 25 personer ska erbjudas deltagande i hälsogrupp under 2014.

Projektmål	Status (uppnått/ej uppnått)	Typ av uppföljning	Kommentar
50 personer ska erbjudas individuellt stöd och kartläggning	Ej uppnått	SUS/ projektledarens uppföljnings verktyg.	Under perioden januari – april 2014 har totalt 15 erbjudas individuellt stöd och kartläggning. Totalt har 69 deltagare varit inskrivna i projektet för individuellt stöd och kartläggning under januari- april 2014.
60 personer ska tas upp i utökat möte för bedömning	Ej uppnått	SUS/ projektledarens uppföljnings verk-	Under perioden januari – april 2014 har 17 personer tagits upp på utökat möte för bedömning. 15 personer har erbjudits inskrivning i projektet och 2 personer har återremit-

25 personer ska erbjudas deltagande i hälsogrupp under 2014

Ej uppnått

tyg. Projektledarens uppföljnings verktyg

terats till remitant med myndighets gemensam plan och rekommendationer

Totalt har 13 deltagare varit inskrivna i hälsogrupper under januari- april 2014. En ny deltagare har blivit inskriven under perioden.

Deltagare

Deltagare i projektet under perioden januari till april 2014

Remitterande instans	Antal deltagare			Antal som påbörjat insats			Antal som slutfört insats		
	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
Kommun	5	28	33	2	5	7	0	2	2
Landsting	0	5	5	0	2	2	0	0	0
FK	3	10	13	1	2	3	0	1	1
AF	2	16	18	0	3	3	0	1	1
Summa	10	59	69	3	12	15	0	4	4

Kommentarer till uppföljning av projektmål och deltagare:

Under perioden januari- april 2014 har projektet sett en ökning av manliga deltagare.

Stort inflöde av remisser under perioden och då framförallt från kommunen.

Ekonomi

Raddefinition (Konto)	Utfall 2013 (kr)	Utfall Jan - Apr 2014 (kr)	Budget 2014 (kr)	Prognos 2014, kr	Avv Budg Prog 2014 (kr)
Bidrag	2 469 000	728 365	3 400 000	3 012 000	388 000
Summa Verksamhetens intäkter	2 469 000	728 365	3 400 000	3 012 000	388 000
Personal	-1 091 000	-390 693	960 000	-1 002 000	-42 000
Övriga verksamhetskostnader	-1 386 000	-337 672	2 440 000	-2 010 000	430 000
Summa Verksamhetens kostnader	-2 477 000	-728 365	3 400 000	3 012 000	388 000
Summa Netto	-8	0	0	0	388 000

Kommentarer till ekonomisk uppföljning:

Projektet kommer inte göra av med så mycket medel som var budgeterat för på grund av att personalkostanden har blivit lägre än beräknat då de utökade resurserna inte har varit på plats i projektet från och med 140101.

3**Yttrande - En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst (Ds2014:9) (SN/2014:72)****Beslut**

Socialnämnden antar förslaget till yttrande som sitt eget och överlämnar till kommunstyrelsen för vidare handläggning.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunen har beretts möjlighet att lämna synpunkter på En samlad kunskapsstyrning för hälso- sjukvård och socialtjänst (Ds 2014:9). Kommunledningsförvaltningen önskar yttrande över remissen från socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Kommunstyrelsen kommer därefter att svara slutligt på remissen till socialdepartementet vid sitt junisammanträde.

I promemorian läggs förslag som ska leda till en förbättrad statlig kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Myndigheternas kunskapsstyrning ska bli samordnad, effektiv och anpassad till de behov patienter, brukare, olika professioner och huvudmän har. Åtta statliga myndigheter (E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Forte¹, Inspektionen för vård och omsorg, Läkemedelsverket, Socialstyrelsen, SBU² samt Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket) bedöms ha centrala roller för den statliga kunskapsstyrningen och föreslås ingå i ett strategiskt råd (Kunskapsstyrningsrådet). Förslagen ska också leda till en stärkt samverkan mellan statliga myndigheter sinsemellan och med kommuner och landsting.

Vi är i huvudsak positiva till det förslaget och bedömer att det kommer att bidra till att förbättra förutsättningarna för att myndigheternas kunskapsstyrning ska bli mer samordnad och effektiv samt bidra till en mer evidensbaserad praktik.

---

¹ Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

² Statens beredning för medicinsk utvärdering

2014-05-08

Dnr SN/2014:72

Referens
Åse LinnerbäckMottagare
Socialnämnden

Yttrande - En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst (Ds 2014:9)

Förslag till beslut

Socialnämnden antar förslaget till yttrande som sitt eget och överlämnar till kommunstyrelsen för vidare handläggning. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunen har beretts möjlighet att lämna synpunkter på En samlad kunskapsstyrning för hälso- sjukvård och socialtjänst (Ds 2014:9). Kommunledningsförvaltningen önskar yttrande över remissen från socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Kommunstyrelsen kommer därefter att svara slutligt på remissen till socialdepartementet vid sitt junisammanträde.

I promemorian läggs förslag som ska leda till en förbättrad statlig kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Myndigheternas kunskapsstyrning ska bli samordnad, effektiv och anpassad till de behov patienter, brukare, olika professioner och huvudmän har. Åtta statliga myndigheter (E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Forte¹, Inspektionen för vård och omsorg, Läke medelsverket, Socialstyrelsen, SBU² samt Tandvårds- och läke medelsförmånsverket) bedöms ha centrala roller för den statliga kunskapsstyrningen och föreslås ingå i ett strategiskt råd (Kunskapsstyrningsrådet). Förslagen ska också leda till en stärkt samverkan mellan statliga myndigheter sinsemellan och med kommuner och landsting.

Vi är i huvudsak positiva till det förslaget och bedömer att det kommer att bidra till att förbättra förutsättningarna för att myndigheternas kunskapsstyrning ska bli mer samordnad och effektiv samt bidra till en mer evidensbaserad praktik.

---

¹ Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

² Statens beredning för medicinsk utvärdering

2014-05-08

Dnr SN/2014:72

Ärendet

Socialförvaltningen har berett ärendet. Synpunkter har även inhämtats från Hanna Lind, folkhälsosamordnare.

Sammanfattning av utredningens förslag

I promemorian läggs förslag som ska leda till en förbättrad statlig kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Myndigheternas kunskapsstyrning ska bli samordnad, effektiv och anpassad till de behov patienter, brukare, olika professioner och huvudmän har. Förslagen ska också leda till en stärkt samverkan mellan statliga myndigheter sinsemellan och med kommuner och landsting. Förslagen klargör också att patienters och brukares kunskaper måste beaktas i myndigheternas arbete med kunskapsstyrning.

Kunskapsstyrning definieras i promemorian som de olika former av kunskapsstöd och bindande föreskrifter som statliga myndigheter ansvarar för och som riktar sig mot huvudmännen och den verksamhet dessa ansvarar för. Kunskapsstyrning är en förutsättning för en evidensbaserad praktik, dvs. att patienter och brukare ges vård och insatser som baseras på bästa tillgängliga kunskap.

En viktig bakgrund till promemorian är Statens vård- och omsorgsutredning Gör det enklare! (SOU 2012:33). De slutsatser och förslag som den utredningen lade fram har bl.a. lett till att regeringen valt att göra en stegvis reformering av myndighetsstrukturen på hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens områden.

Regeringens styrning av myndigheterna ska bli mer samlad och strategisk. Åtta statliga myndigheter (E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Forte³, Inspektionen för vård och omsorg, Läkemedelsverket, Socialstyrelsen, SBU⁴ samt Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket) bedöms ha centrala roller för den statliga kunskapsstyrningen och föreslås ingå i ett strategiskt råd (Kunskapsstyrningsrådet). Rådet har till uppgift att se till att den statliga kunskapsstyrningen är samordnad, effektiv och anpassad till de behov patienter och brukare, personal inom hälso- och sjukvård och socialtjänst samt huvudmän har. Myndigheterna ska företrädas av respektive myndighetschef. Som ett led i att minska risken för en splittrad kunskapsstyrning och öka överskådligheten av den formella regleringen på området föreslås att Socialstyrelsen ansvarar för en gemensam författningssamling.

---

³ Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

⁴ Statens beredning för medicinsk utvärdering

2014-05-08

Dnr SN/2014:72

Genom sammansättningen av myndigheter i Kunskapsstyrningsrådet breddas kunskapsstyrningens innehåll. Fortes deltagande skapar en brygga mellan forskarsamhället och myndigheterna. Genom att Inspektionen för vård och omsorg deltar kan dess erfarenheter och iakttagelser från tillsynen tas tillvara i arbetet med att utforma kunskapsstyrningen.

Huvudmännen har det fulla operativa ansvaret för verksamheterna inom hälso- och sjukvård och socialtjänst men idag saknas en formell plats för dessa i de statliga myndigheternas kunskapsstyrningsarbete. En sådan plats skapas genom att det inrättas ett rådgivande organ, Huvudmannagruppen för behovsanpassad kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård och socialtjänst (Huvudmannagruppen), bestående av förtroendevalda i kommuner och landsting.

Det föreslås även att vissa myndigheters uppdrag renodlas för att förtydliga myndigheternas roller, underlätta samverkan samt minska risken för dubbelarbete. Socialstyrelsen ges möjlighet att bli en tydlig, renodlad utvecklingsinriktad kunskapsmyndighet med expertkompetens för hälso- och sjukvård och socialtjänst och som har stabslignade uppgifter. Socialstyrelsens generaldirektör blir ordförande i Kunskapsstyrningsrådet och Huvudmannagruppen. Socialstyrelsen blir också utgivare av den gemensamma författningssamlingen.

SBU föreslås få ett samlat ansvar för systematiska vetenskapliga kunskapsöversikter inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Det föreslås därför att myndigheten byter namn till Statens beredning för social och medicinsk utvärdering.

Mot bakgrund av de starka samband som finns mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst och för att stärka patient- och brukarperspektivet föreslås att Myndigheten för vårdanalys uppdrag ska omfatta hela socialtjänstens område och den verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Det föreslås att myndigheten byter namn till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

Statskontoret får i uppdrag att följa och utvärdera de förändringar avseende samverkan och kunskapsstyrning som föreslås. De föreslagna förändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2015.

2014-05-08

Dnr SN/2014:72

Synpunkter på förslaget

Vi anser att förslaget är bra. Det är genomtänkt och strukturerat och bedöms kunna förbättra förutsättningarna för att myndigheternas kunskapsstyrning ska bli mer samordnad och effektiv samt bidra till en mer evidensbaserad praktik. Vi anser att det är bra att utredningen betonar att myndigheterna ska beakta patienters och brukares erfarenheter och synpunkter i arbetet med kunskapsstyrningen. Det finns en helhetssyn som förhoppningsvis kommer att få positiva effekter för de brukare som kommer i kontakt med hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Den nya Myndigheten för delaktighet bör ingå i Kunskapsstyrningsrådet då den utgör ett viktigt komplement till övriga myndigheter i Kunskapsrådet.

Vi anser att Sveriges kommuner och landsting ska ingå i den rådgivande Huvudmannagruppen utifrån att det är huvudmännens gemensamma intresseorganisation. Vi bedömer att detta tillför sakkunskap från berörda områden samt att det förbättrar förutsättningarna för en god samordning.

Vi är positiva till den principiella ansvarsfördelning som utredningen föreslår att Folkhälsomyndigheten ska ha ansvar för uppgifter som i huvudsak berör befolkningsskydd. Socialstyrelsen ska ansvara för vård- och behandling av och insatser till enskilda på individnivå. Vi vill dock lyfta frågan om var det hälsofrämjande perspektivet hamnar samt det uppsökande/förebyggande arbetet som är reglerat i socialtjänstlagen. Vi vill även lyfta frågan om hur kunskapsunderlag från folkhälsomyndigheten kommer att hanteras.

Marie Lundqvist
Socialchef

REGERINGSKANSLIET

Ankom till Botkyrka kommun
Kommunledningsförvaltningen

2014 -03- 2 1

Dnr.....

Remiss

2014-03-19

S2014/2639/SAM

Socialdepartementet

Enheten för samordning och stöd

Eva Edström Fors

Telefon 08-405 37 20

Departementspromemoria 2014:9 En samlad kunskapsstyrning för hälso- och sjukvård och socialtjänst

---

Remissinstanser:

1. Riksdagens ombudsmän
2. Riksrevisionen
3. Kammarrätten i Jönköping
4. Förvaltningsrätten i Stockholm
5. Förvaltningsrätten i Umeå
6. Justitiekanslern
7. Rikspolisstyrelsen
8. Rättsmedicinalverket
9. Migrationsverket
10. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
11. Försäkringskassan
12. Socialstyrelsen
13. Läkemedelsverket
14. Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN)
15. Folkhälsomyndigheten
16. Myndigheten för vårdanalys
17. Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU)
18. Statens institutionsstyrelse (SiS)
19. Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam)
20. Hjälpmedelsinstitutet (HI)
21. Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA)
22. Barnombudsmannen (BO)
23. Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)
24. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV)
25. Arbetsgivarverket
26. Länsstyrelsen i Blekinge län
27. Länsstyrelsen i Norrbottens län
28. Länsstyrelsen i Dalarnas län
29. Länsstyrelsen i Stockholms län

30. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
31. Statskontoret
32. E-hälsomyndigheten
33. Inspektionen för vård och omsorg (IVO)
34. Utredningen (S 2013:17) om tillgänglig och säker information i hälso- och sjukvård och socialtjänst
35. Ekonomistyrningsverket (ESV)
36. Kammarkollegiet
37. Statistiska centralbyrån (SCB)
38. Statens skolverk
39. Statens skolinspektion
40. Universitetskanslersämbetet
41. Vetenskapsrådet
42. Karolinska institutet (KI)
43. Linnéuniversitet
44. Stockholms universitet
45. Umeå universitet
46. Uppsala universitet
47. Örebro universitet
48. Verket för innovationssystem (Vinnova)
49. E-delegationen
50. Arvidsjaur kommun
51. Botkyrka kommun
52. Burlövs kommun
53. Eslövs kommun
54. Finspångs kommun
55. Filipstads kommun
56. Gnosjö kommun
57. Gotlands kommun
58. Gävle kommun
59. Göteborgs kommun
60. Halmstads kommun
61. Höör kommun
62. Jönköpings kommun
63. Kalmar kommun
64. Kungälv kommun
65. Luleå kommun
66. Lysekils kommun
67. Malmö kommun
68. Marks kommun
69. Munkedals kommun
70. Mölndals kommun
71. Norrtälje kommun
72. Nyköpings kommun
73. Nynäshamns kommun
74. Orsa kommun
75. Oskarshamns kommun
76. Sollefteå kommun

77. Solna kommun
78. Stockholms kommun
79. Strömsunds kommun
80. Sundsvalls kommun
81. Umeå kommun
82. Uppsala kommun
83. Vilhelmina kommun
84. Vingåkers kommun
85. Vänersborgs kommun
86. Värnamo kommun
87. Västerås kommun
88. Östersunds kommun
89. Bleking läns landsting
90. Dalarnas läns landsting
91. Gävleborgs läns landsting
92. Hallands läns landsting
93. Jämtlands läns landsting
94. Jönköpings läns landsting
95. Kalmar läns landsting
96. Kronobergs läns landsting
97. Norrbottens läns landsting
98. Skåne läns landsting
99. Stockholms läns landsting
100. Södermanlands läns landsting
101. Uppsala läns landsting
102. Värmlands läns landsting
103. Västerbottens läns landsting
104. Västernorrlands läns landsting
105. Västmanlands läns landsting
106. Västra Götaland läns landsting
107. Örebro läns landsting
108. Östergötlands läns landsting
109. Akademikerförbundet (SSR)
110. Astma- och Allergiförbundet
111. Bröstcancerföreningarnas riksorganisation (BRO)
112. CSA – centralförbundet för socialt arbete
113. De Handikappades Riksförbund (DHR)
114. Demensförbundet
115. Famna
116. FORSA – förbundet för forskning i socialt arbete
117. Forum för frivilligt socialt arbete
118. FOU-välfärd
119. FOU-väst
120. Fysioterapeuterna
121. Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter
122. Föreningen Sveriges socialchefer
123. Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO)
124. Hjärt- och Lungsjukas Riksförbund

125. Landsorganisationen i Sverige (LO)
126. Nationell samverkan för psykisk hälsa (NSPH)
127. Patientnämnden i Kronobergs län
128. Patientnämnden i Stockholms län
129. Patientnämnden-Etiska nämnden i Västernorrlands län
130. Patientnämndens kansli i Borås Västra Götalands län
131. Patientnämndens kansli i Göteborg, Västra Götalands län
132. Pensionärernas Riksorganisation (PRO)
133. Praktikertjänst
134. Privattandläkarna
135. Prostatacancerförbundet
136. Reumatikerförbundet
137. Riksförbundet Sällsynta diagnoser
138. Smittskyddsläkarföreningen
139. Statens medicinsk-etiska råd (SMER)
140. Stiftelsen Äldrecentrum
141. Svensk förening för allmänmedicin (SFAM)
142. Svensk förening för vårdhygien
143. Svensk sjuksköterskeförening
144. Svenska Barnmorskeförbundet
145. Svenska läkaresällskapet
146. Svenskt Näringsliv
147. Sveriges akademikers centralorganisation (SACO)
148. Sveriges apoteksförening
149. Sveriges Farmaceuter
150. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
151. Sveriges läkarförbund
152. Sveriges Pensionärs Riksförbund (SPRF)
153. Sveriges Psykologförbund
154. Sveriges tandläkarförbund
155. Tjänstemännens centralorganisation (TCO)
156. Ung Cancer
157. Vårdförbundet
158. Vårdföretagarna

Remissvaren ska ha kommit in till Socialdepartementet **senast den 19 juni 2014**. Svaren lämnas per e-post till s.registrator@regeringskansliet.se och s.sam@regeringskansliet.se. Svaren lämnas både i pdf-format och i word-format.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Om remissen är begränsad till en viss del av promemorian, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att

redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria *Svara på remiss – hur och varför* (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Tony Malmborg
Departementsråd

Kopia till
Fritzes kundservice, 106 47 Stockholm

4

Revisionskrivelse - Förvaltningslagens tillämpning (SN 2014:100)

Beslut

Socialnämnden har tagit del av rapporten.

Sammanfattning

På uppdrag av kommunens revisorer har PwC genomfört en granskning av förvaltningslagens tillämpning i kommunen. Utifrån granskningen så noteras några förbättringsområden med rekommendationer. Dessa rekommendationer framgår i tjänsteskrivelsen.

2014-05-09

Dnr SN/2014:100

Referens
Åse Linnerbäck

Mottagare
Socialnämnden

Revisionskrivelse - Förvaltningslagens tillämpning

Förslag till beslut

Socialnämnden har tagit del av rapporten.

Sammanfattning

På uppdrag av kommunens revisorer har PwC genomfört en granskning av förvaltningslagens tillämpning i kommunen. Utifrån granskningen så noteras några förbättringsområden med rekommendationer. Dessa rekommendationer framgår i tjänsteskrivelsen.

Socialchef
Marie Lundqvist

Bilaga: Revisionsrapport – Förvaltningslagens tillämpning Botkyrka kommun, April 2014

Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förvaltningslagens tillämpning

På vårt uppdrag har PwC genomfört en granskning av ovanstående område

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att nämnderna genom mål och styrning i huvudsak säkerställer att förvaltningslagens krav om service samt om information avseende överklagande uppfylls. Detta baserar vi på följande iakttagelser:

- Instruktionerna i kommunens gemensamma ärendehandbok följer i hög grad intentionerna i förvaltningslagen när det gäller formuleringar kring beslut och överklagande samt information om detta.
- De granskade nämnderna har en medvetenhet kring service och handläggningstider och har tagit fram mål och indikatorer för detta som följs upp kontinuerligt och meddelas nämnd.
- Vid avslagsärenden har nämnderna fastställda rutiner för att informera sökande om att man kan överklaga besluten.

Vi har dock noterat ett antal förbättringsområden och lämnar följande rekommendationer:

- Vi rekommenderar att samtliga nämnder tar fram mål för handläggningstider av medborgarförslag och synpunkter och att detta följs upp kontinuerligt.
- Vissa nyckeltal som används är inte alltid kopplade till ett fastställt måltal, och blir mer ett utvecklingsmått över tid. Vi föreslår att måltal fastställs i högre utsträckning.
- Vi noterar att nämndernas överklagandehänvisningar inte fullt ut följer mallen i Ärendehandboken. Vi rekommenderar att nämnderna tar fram ett enhetligt utseende på hänvisningarna som biläggs avslagsbeslut.
- Överklagandehänvisningarna kan bli ännu tydligare när det gäller att sökande kan få information och hjälp med sitt överklagande från myndig

Vi önskar inget svar på denna skrivelse, men vi förutsätter att våra rekommendationer beaktas i det fortsatta arbetet med att utveckla tillämpningen av förvaltningslagen. Utifrån att kommunstyrelsen fastställt ärendehandboken och även är samordningsansvarig gentemot facknämnderna förutsätts att granskningsresultatet diskuteras och hanteras inom lämpliga forum, t ex nämndsekreterargruppen.

För kommunens revisorer

Lennart Lindström
Ordförande

Lena Ingren
Vice ordförande

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunledning
Politiska sekreterare

Revisionsrapport

Förvaltningslagens tillämpning

Botkyrka kommun

*Fredrik Alm
Cert. kommunal revisor
April 2014*

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1. Inledning och bakgrund	2
1.1. Revisionsfråga.....	2
1.2. Revisionsmetod.....	2
1.3. Avgränsning	2
2. Resultat av granskningen	3
2.1. Övergripande styrning av service	3
2.1.1. Mål för verksamheten.....	3
2.1.2. Styrning av rutiner	3
2.1.3. Iakttagelser och bedömningar	4
2.2. Miljö- och hälsoskydds nämnden	4
2.2.1. Styrning och mål avseende service.....	4
2.2.2. Uppföljningar av mål och service.....	5
2.2.3. Rutiner för information kring överklaganden	5
2.2.4. Iakttagelser och bedömningar	6
2.3. Samhällsbyggnadsnämnden.....	6
2.3.1. Styrning och mål avseende service.....	6
2.3.2. Uppföljningar av mål och service.....	7
2.3.3. Rutiner för information kring överklaganden	7
2.3.4. Iakttagelser och bedömningar	8
2.4. Socialnämnden.....	8
2.4.1. Styrning och mål avseende service.....	8
2.4.2. Uppföljningar av mål och service.....	9
2.4.3. Rutiner för information kring överklaganden	9
2.4.4. Iakttagelser och bedömningar	10
2.5. Vård- och omsorgsnämnden	10
2.5.1. Styrning och mål avseende service.....	10
2.5.2. Uppföljningar av mål och service.....	11
2.5.3. Rutiner för information kring överklaganden	11
2.5.4. Iakttagelser och bedömningar	12

Sammanfattning

Revisorerna i kommunen har gett PwC i uppdrag att granska förvaltningslagens tillämpning i kommunen.

Revisionsfrågan för granskningen har varit om nämnderna säkerställer att förvaltningslagens krav om service samt om information avseende överklagande uppfylls?

Granskningen har avgränsats till samhällsbyggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden.

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att nämnderna genom mål och styrning i huvudsak säkerställer att förvaltningslagens krav om service samt om information avseende överklagande uppfylls. Detta baserar vi på följande iakttagelser:

- Instruktionerna i kommunens gemensamma ärendehandbok följer i hög grad intentionerna i förvaltningslagen när det gäller formuleringar kring beslut och överklagande samt information om detta.
- De granskade nämnderna har en medvetenhet kring service och handläggningstider och har tagit fram mål och indikatorer för detta som följs upp kontinuerligt och meddelas nämnd.
- Vid avslagsärenden har nämnderna fastställda rutiner för att informera sökande om att man kan överklaga besluten.

Vi har dock noterat ett antal förbättringsområden och lämnar följande rekommendationer:

- Vi rekommenderar att samtliga nämnder tar fram mål för handläggningstider av medborgarförslag och synpunkter och att detta följs upp kontinuerligt.
- Vissa nyckeltal som används är inte alltid kopplade till ett fastställt måltal, och blir mer ett utvecklingsmått över tid. Vi föreslår att måltal fastställs i högre utsträckning.
- Vi noterar att nämndernas överklagandehänvisningar inte fullt ut följer mallen i Ärendehandboken. Vi rekommenderar att nämnderna tar fram ett enhetligt utseende på hänvisningarna som biläggs avslagsbeslut.
- Överklagandehänvisningarna kan bli ännu tydligare när det gäller att sökande kan få information och hjälp med sitt överklagande från myndigheten.

1. Inledning och bakgrund

Utifrån genomförd väsentlighets- och riskanalys samt en genomgång av kommunens invärlds- och omvärldsanalys har en granskning prioriterats inom området.

I förvaltningslagen finns bestämmelser om bland annat myndigheternas service-skyldighet, vilket är ett viktigt område utifrån ett medborgarperspektiv. I lagen står det bland annat skrivet att "varje myndighet skall lämna upplysningar, vägledning och råd och annan sådan hjälp till enskilda i sådana frågor som rör myndighetens verksamhetsområde" samt att "frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt".

1.1. Revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga: säkerställer nämnderna att förvaltningslagens krav om service samt om information avseende överklagande uppfylls?

Revisionskriterier:

- Förekomst av styrning vad gäller myndighetens service (servicegarantier, klagomålshantering m.m.)
- Mål avseende svarstider och handläggningstider.
- Uppföljningar av myndighetens service och om eventuella mål och servicegarantier uppnås.
- Förmedling av information till sökande om möjlighet att överklaga beslutet.
- Information och hjälp från myndigheten till sökande vid avslag eller endast hänvisning till överklaganderätten.

1.2. Revisionsmetod

Dokumentstudier (styrande och stödjande dokument), urvalsmässig granskning av ärenden samt ärendestatistik. Detta har kompletterats med intervjuer med representanter för kommunkansli och berörda nämnder. Totalt 9 personer har intervjuats.

1.3. Avgränsning

Granskningen avgränsas utifrån revisionsfråga och revisionskriterier och omfattar de nämnder som svarar för en betydande del av kommunens myndighetsutövning. Dessa är samhällsbyggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden. Dessa nämnder utgör i och med detta granskningsobjekt.

2. Resultat av granskningen

2.1. Övergripande styrning av service

2.1.1. Mål för verksamheten

I kommunens *Flersårsplan 2012-2015 En plan för hållbar utveckling* finns målområdet *En effektiv och kreativ kommunal organisation*. För målområdet gäller att kommuninvånarna ska få ett bra bemötande i kontakten med anställda, att de ska bemötas med respekt, få sakkunnig information, stöd och hjälp och ej särbehandlas eller diskrimineras.

Indikator för detta är andelen invånare som anser att kommunens anställda ger dem bra bemötande. Kommunens samtliga nämnder omfattas av målområdet. Uppföljningen i samband med årsredovisningen 2013 gav att 53 procent av invånarna tycker att anställda ger dem ett bra bemötande. Det finns inget uttalat mål för denna indikator, men bedömningen från kommunens sida är att man trots en ökande andel är långt ifrån att målsättningen kan sägas vara uppnådd. Andelen var 47 procent år 2011 och 52 procent år 2012.

I kommunens telefonpolicy, antagen av kommunfullmäktige 2014-03-27, framgår att alla som ringer till anställda i Botkyrka kommun ska få ett trevligt bemötande. Det gäller oavsett om det är ett internt eller externt samtal. Målen är att de anställda ska ge en god service och ett gott bemötande i alla telefonsamtal och ha en hög tillgänglighet.

Det pågår ett arbete med att förbättra och förenkla kommunens gemensamma synpunkts- och klagomålshantering. Nuvarande process anses svår använd för kommuninvånarna då den förutsätter att man har god kännedom om kommunens organisation och/eller verksamhetsområden.

2.1.2. Styrning av rutiner

I granskningen har vi tagit del av kommunens *Ärendehandbok* vars aktuella version fastställdes i kommunstyrelsen 2009-06-08.

Ärendehandboken innehåller övergripande regler och rutiner bland annat för hur förvaltningarna ska handlägga beslutsärenden och hur handläggarna ska utforma dokument i kommunen. Den behandlar tillika beslutsunderlag, tjänsteskrivelser till nämnd, remissvar, kallelser, föredragningslistor och protokoll. Det framgår även att beslutsunderlagen ska vara enkla att förstå, följa och ta del av för kommunmedlemmarna, de förtroendevalda, anställda och andra.

När det gäller myndighetsutövning framgår att handläggarna måste skriva skälen till beslut som går emot enskild. Det finns förslag på formuleringar i ärendehandbokens bilagor. Det framgår också att respektive förvaltning måste fastställa egna rutiner för att säkerställa rätt hantering för de förvaltningsspecifika ärendena. Vidare framgår att man enligt förvaltningslagen är skyldig att vid myndighetsutövning meddela sökande eller klagande om innehållet i beslut. Det framgår även att om det

går emot parten och kan överklagas ska han eller hon dessutom underrättas om hur man överklagar.

Det framgår att kommunen ska underrätta i följande ordning:

1. Vanligt brev
2. Vanligt brev med delgivningskvitto
3. Rekommenderat brev med mottagningsbevis

Vanligt brev ska väljas om beslutet inte kan överklagas. Om det kan överklagas ska rekommenderat brev väljas. Handläggaren uppmanas även att beakta att besvärstiden börjar löpa först när sökande tagit del av beslutet. Om beslutet går emot parten ska följebrevet alltid innehålla information om hur man överklagar. I ärendehandboken finns även en bilaga med ett exempel på överklagandehänvisning.

Ärendehandboken finnas i tryckt version och på kommunens intranät. På intranätet finns också skrivregler och rekommendationer för den språkliga formen. Ärendehandboken kommer att revideras under 2014.

2.1.3. Iakttagelser och bedömningar

Vår bedömning är att instruktionerna i ärendehandboken i hög grad följer intentionerna i förvaltningslagen när det gäller formuleringar kring beslut och överklaganden. I exemplet på överklagandehänvisning framgår tydligt hur man ska gå till väga för att överklaga och att man som sökande kan få mer information om hur man överklagar från handläggaren.

Vi bedömer det som positivt att kommunen kontinuerligt genomför medborgarundersökningar i syfte att hitta förbättringsområden. Vidare har ej funnit några övergripande mål för handläggningstider.

2.2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdrag syftar till att ge förutsättningar för en hållbar utveckling samt en hälsosam och god miljö. Uppdraget fullgörs av Miljöenhetens inom Samhällsbyggnadsförvaltningen och innefattar tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagen samt luftvård, provtagning av sjöar och vattendrag. Enheten ansvarar även för tillsyn av försäljning av receptfria läkemedel, tobak och folköl. Totalt har enheten omkring 20 anställda.

2.2.1. Styrning och mål avseende service

Utifrån fullmäktiges målområde *Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen* hade nämnden 2013 målet att medborgarförslag ska besvaras av nämnden inom tre månader. För 2014 är målsättningen att alla ska besvaras av nämnden inom sex månader, varav 80 procent senast vid det tredje nämndsammanträdet efter att förslaget inkom. Kring målet om *Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och möjligheter* finns indikatorn andelen nöjda/positiva företag i tillsynsverksamhetens kundenkät.

Handläggningstider berörs under *Botkyrka attraherar fler företag, särskilt inom miljö, hälsa och kreativa näringar* och då att inkomna tillsynsärenden ska vara klara på överenskommen tid, vilka är fyra veckor, sex veckor eller tio veckor. Sedan finns det tillsynsärenden där man är beroende av andra parter, såsom till exempel Länsstyrelse och Miljödomstol, och då saknas måttal. Detta beskrivs vidare i enhetens rutin för inkomna ärenden där olika ärendetyper sorteras efter halvlånga ärenden (upp till sex veckor), långa ärenden (upp till tio veckor) och övriga.

Utöver ovanstående rutin finns även ytterligare ett antal interna rutiner som syftar till att öka servicen kring kontakter med allmänhet och företag. Dessa gäller bland annat hantering av delegationsbeslut och mottagningskvitto, delgivning, klagomål på miljöenhetens verksamhet och rutin för medborgarförslag. Vidare har Miljöenheten som policy att handläggaren, eller någon på enheten, ska vara tillgänglig via telefon under ordinarie kontorstid.

2.2.2. Uppföljningar av mål och service

De indikatorer som satts i verksamhetsplanen och som utgår ifrån kommunfullmäktiges mål följs i vissa fall upp i samband med delårsrapporterna i april och augusti, men mest utförligt i årsredovisningen. Där framgår att antalet medborgarförslag uppgick till tre stycken under 2013 men att den genomsnittliga handläggningstiden från inkommen till förvaltningen till beslut i nämnd uppgick till 20 veckor, vilket är betydligt längre än målsättningen tre månader. Uppföljningen av handläggningstider visar att 72 procent genomförs inom utsatt tid. Nämnden får uppföljning av handläggningstiderna tertialvis. Rapporterna visar antalet inkomna ärenden, avslut inom utsatt tid, vilande ärenden samt andel avslut inom utsatt tid.

Därtill genomförs en kundenkät till företagare som tyvärr fått låg svarsfrekvens både 2011 och 2012. Under 2013 har enheten gjort försök med att dela ut pappersenkäter och då valt att göra det riktat till företagare i ett nytt industriområde där enheten haft många ärenden.

Vi har i granskningen tagit del av en enkätundersökning riktad till förskolor angående livsmedelstillsyn. Det var 20 tillfrågade men endast omkring sex svarande när det gäller huvudfrågorna. De som svarade på enkätens samtliga frågor var alla nöjda eller mycket nöjda med bland annat tjänstemännens bemötande och ärendets handläggningstid.

2.2.3. Rutiner för information kring överklaganden

Miljöenheten har en standardiserad blankett som skickas med vid avslagsärenden. Det framgår hur lång tid man har på sig från att beslutet mottogs, vad man måste uppge i sin överklagan och att det ska undertecknas. Det framgår även att man kan ställa frågor och ett telefonnummer finns angivet samt vad som händer efter att överklagan mottagits. Vid faktaavstämning har det framkommit nämnden avser att förtydliga texten så att sökande får mer information om hur man överklagar av aktuell handläggare.

2.2.4. Iakttagelser och bedömningar

Nämnden har genom mål, indikatorer och framtagande av rutiner för handläggning och expediering av beslut upprättat styrning av förvaltningens service gentemot allmänheten. Till viss del saknar dock indikatorerna fastställda måltal, så det är svårt att uttala sig om de är uppfyllda. Enligt vår bedömning är de mer ett utvecklingsmått som följs över tid än ett mål i nuvarande lydelse.

Vidare bedömer vi att överklagandehänvisningen skulle kunna innehålla information om att man som sökande kan få mer information om hur man överklagar från handläggaren. Vi ser positivt på att nämnden avser att förtydliga detta.

2.3. Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggområdet och har tillsynsansvaret för byggverksamheten enligt plan- och bygglagen. Nämnden, som tillika är kommunens trafiknämnd, ansvarar för kommunens gata-, park- och markförvaltning. Inom samhällsbyggnadsförvaltningen återfinns även verksamhetsområden kart- och mät, trafik och exploatering. När det gäller beslutsrutinen med överklagandehänvisning har vi i denna granskning avgränsat oss till Stadsbyggnadsenheten med 12 anställda som bland annat handlägger bygglov. Detta då de bedömdes ha flest beslutsärenden med myndighetsutövning.

2.3.1. Styrning och mål avseende service

Utifrån fullmäktiges målområde *Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen* följer nämnden upp hur lång tid det tar att besvara medborgarförslag. Kring målet om *Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och möjligheter* finns indikatorerna resultat i bygglovsenkäten, andel bygglovsärenden som fått avgörande inom tio veckor efter kompletta handlingar samt andel bygglovsärenden som förgranskats inom två veckor från ärendets ankomst.

Fler mål återfinns inom området *Botkyrka attraherar fler företag, särskilt inom miljö, hälsa och kreativa näringar*. Här finns resultat från Nöjd-Kund-Index (NKI) avseende bygglov respektive markupplåtelse enligt Stockholm Business Alliances (SBA:s) mätning.

Bland de rutiner vi tagit del av är det framför allt rutinen för expediering av bygglov som kan sägas styra mot hög servicenivå gentemot sökande part. Rutinen, som reviderats 2014-01-31, innehåller ett detaljerat flödesschema för inkomna bygglovsansökningar fördelade på handläggare och assistents respektive åttaganden. Både registrering, handläggning och expediering av beslut beskrivs. Enligt intervjuad arbetar man efter denna rutin.

Vidare finns en rutin om att skicka bekräftelse på inkomna ansökningar till sökande inom en vecka från ankomsten till förvaltningen. På bekräftelsen framgår att ansökan mottagits och namn på aktuell handläggare. Vid intervjuerna har det framkommit att man alltid återkopplar inom en vecka, men att detta inte går att följa upp i det ärendehanteringssystem som används inom förvaltningen.

2.3.2. Uppföljningar av mål och service

De indikatorer som satts i verksamhetsplanen och som utgår ifrån kommunfullmäktiges mål följs i vissa fall upp i samband med delårsrapporterna i april och augusti, men alltid i årsredovisningen. Nämnden hade 73 medborgarförslag och 29 synpunkter och felanmälningar att handlägga under 2013. Den genomsnittliga svarstiden för medborgarförslag uppgick till sex månader. Nämnden har åtagit sig att tillsammans med kommunledningsförvaltningen arbeta för att förkorta svars- och handläggningstiderna för medborgarförslag.

Nämnden gav även Sweco Eurofutures AB i uppdrag att genomföra en bygglovsenkät under 2013, vilket också genomfördes under 2012. Företagare och privatpersoner som sökt två bygglov eller fler under perioden januari till september 2013 besvarade frågor kring vägledning, bygglovshantering med mera samt helheten inom kommunens service kring bygglovsansökan. Det var 250 som tillfrågades och 67 procent svarade. Totalt sett blev resultatet NKI 50, vilket var en förbättring från 2012 då motsvarande index var 43. När det gäller separata delar så som handläggningstiden för bygglov redovisas endast svarsansdelar och då var det 49 procent som svarade att de instämmer helt eller ganska väl i påståendet att handläggningstiden är rimlig. Detta är en förbättring från 33 procent år 2012. På motsvarande sätt tyckte 52 procent att det var enkelt att komma i kontakt med bygglovshandläggare och 68 procent att beslutet var tydligt och klart.

I årsredovisningen för nämnden framgår även hur stor andel av bygglovsärendena som fått avgörande inom tio veckor efter att ärendet blivit komplett. Detta uppgick till 96 procent under 2013 och mättes ej 2012. Ärendena ska inom två veckor enligt målet, men detta har ej kunnat följas upp då verktyg för detta saknas i systemet. När det gäller SBA:s mätning ges bygglovshandläggningen NKI 38, motsvarande index var 65 år 2011. NKI inom markupplåtelse gavs index 57, år 2011 var det för få som svarade. SBA:s enkät genomförs vart annat år. Med anledning av detta ska nämnden tillsammans med kommunledningsförvaltningen arbeta för ett bättre näringslivsklimat i kommunen i form av bättre service, bemötande och handläggningstider.

Förutom detta får nämnden månadsvisa rapporter om bygglovsverksamheten. I rapporterna redovisas antalet nya och avgjorda ärenden fördelade på bygglovsärenden och tillsynsärenden. Vidare framgår status för de längre ärenden som nämnden handlägger och de som inkommit under månaden. Även garantin om att handlägga ärenden snabbare än tio veckor berörs genom att antalet kompletta ärenden redovisas och antalet kompletta ärenden som fått beslut inom tio veckor redovisas.

2.3.3. Rutiner för information kring överklaganden

I rutinen för expediering av beslut som går sökande mot skickas med rekommenderat brev med mottagningsbevis av bygglovsassistent. Om det rekommenderade beslutet inte hämtas ut av sökande sker utskick med så kallad förenklad delgivning. Detta består i att ett brev med beslutsmeddelande skickas ut. Därefter skickas ytterligare ett brev ut inom en till två dagar senare. I det andra brevet framgår att samhällsbyggnadsförvaltningen betraktar sökande som informerad två veckor efter detta datum och att de tre veckorna för överklagan räknas från detta datum.

I den information som går ut om hur man överklagar i samband med avslag framgår att sökande kan överklagabeslut och vilka uppgifter som måste lämnas i samband med detta.

2.3.4. Iakttagelser och bedömningar

Vår bedömning är att nämnden genom mål och rutiner upprättat styrning i syfte att förbättra servicen gentemot kommuninvånarna och företagarna i kommunen. Enligt vår bedömning följs detta även upp på ett tillfredsställande sätt. Givet att vissa mätningar visar på förbättringspotential är det positivt att nämnden avser att vidta åtgärder för att förbättra service och bemötande.

När det gäller överklagandehänvisningen innehåller dokumentet som distribueras i samband med beslut ingen information om att sökande kan få mer information eller hjälp med sin överklagan från samhällsbyggnadsförvaltningen, vilket vi rekommenderar.

2.4. Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorgen gällande barn- och ungdomar, ekonomiskt bistånd, vuxna med beroende och missbruk samt vuxna med psykiska funktionshinder. Socialnämnden ansvarar också för de öppna förskolorna i kommunen och beslutar om serveringstillstånd. Inom socialförvaltningen finns omkring 500 anställda. Vi har i denna granskning valt att avgränsa oss till beslutsrutinen om ekonomiskt bistånd då beslutstypen är den mest förekommande myndighetsutövningen inom nämndens verksamhetsområde.

2.4.1. Styrning och mål avseende service

Av de mål som har bäring på revisionsfrågan kan nämnas att socialförvaltningen vill öka medborgarnas kännedom om och tillgänglighet till förvaltningens utbud och tjänster så att fler på eget initiativ söker stöd i ett tidigt skede, detta är kopplat till fullmäktiges mål att *Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och möjligheter*. Vidare är ett av målen är att människor som beviljas stöd och hjälp eller som får en serviceinsats ska också tycka att de blir hjälpta, detta återfinns inom fullmäktiges målområde *Välfärd med kvalitet för alla*. Till detta finns NKI-mål för ekonomiskt bistånd, resursenheten för barn och unga 0-20 år, resursenheten öppna förskolan, socialpsykiatriska enheten, utredningsenheten barn och unga 0-20 år och vuxenenheten. Målen för NKI-värdena varierar mellan 73 till 91 och mäts via nämndens brukarenkät.

Till målet att män och kvinnor och barn möter en rättsäker verksamhet finns mål för utredningstid uppsatta. När det gäller år 2013 var målet för barn och unga 110 dagar och för personer med psykiska funktionshinder respektive missbruksproblem 60 dagar. Till målet om större och mer varierat utbud av stöd- och hjälpinsatser som invånare kan ta del av utan myndighetsbeslut finns en indikator om kötid för hushåll i väntan på budget- och skuldrådgivning, men inget uttalat måltal fanns 2013. I nämndens ettårsplan 2014 finns dock målsättningen om max fyra veckors kötid. Man har även ett mål om förhandsbedömningar av barn och unga som ska färdigställas inom två veckor. Som en del av målet om effektiv och kreativ kommu-

nal organisation finns åtagandet att förvaltningen ska förbättra tillgängligheten i lokaler och i olika kommunikationskanaler.

För 2014 finns det inom ekonomiskt bistånd målet att det ska gå max 30 dagar mellan första möte och att person fått en insats. Vidare finns det i rutinen för handläggning av ekonomiskt bistånd en målsättning om att första besöket ska genomföras inom två till fyra veckor efter att ansökan inkom. Ett problem med att uppfylla detta kan bli när handläggarna får in för tidiga ansökningar, där sökande vill försäkra sig om att få ekonomiskt bistånd i framtiden. I dessa fall avvaktar handläggaren med besök tills de blir aktuellt.

2.4.2. Uppföljningar av mål och service

Inom socialnämndens verksamhetsområde är det huvudsakligen årsredovisningen som tillsammans med brukarenkäten som utgör uppföljningen av mål och service. Uppföljning av ekonomiskt utfall och antal personer i insatser med mera sker dock månatligen i samband med nämndsammanträden.

I årsredovisningen framgår bland annat att man i syfte att öka kunskap och tillgänglighet till utbud och tjänster tagit fram webbaserad information till barn och unga med psykisk ohälsa och deras familjer.

När det gäller brukarenkäten ges att måltalen inte överträffas för någon av verksamheterna. Utredningsenheten för barn och unga 0-20 år är närmast med ett totalt NKI på 72 och där är målet NKI 73. Längst ifrån är ekonomiskt bistånd med NKI 55 och vars måltal är 75. Noterbart i undersökningen är att information i samband med överklagan är det frågeområde som ges lägst omdömen i enkäten. Totalt sett fick begripligt språk, integritet, bemötande och kompetens de högsta omdömena.

I uppföljningen av utredningstid framgår att man klarade de uppställda måltalen. Handläggningen av ärenden kring barn och unga tog i genomsnitt 104 dagar under 2013 mot målet 110. Utredningen kring personer med psykiskt funktionshinder tog 43 dagar under 2013 mot målet 60 dagar och personer med missbruksproblem tog i genomsnitt 55 dagar, också det hade målet 60 dagar. I årsredovisningen visas även ett nyckeltal kring hur stor andel av utredningar kring personer med psykiskt funktionsnedsättning som avslutats inom fyra månader. Under 2013 var andelen 95 procent.

När det gäller kötiden för budget- och skuldrådgivning var den under 2013 åtta veckor i genomsnitt, vilket är betydligt bättre än 2012 då hushållen fick vänta i genomsnitt 28 veckor.

2.4.3. Rutiner för information kring överklaganden

Socialnämnden skickar med besvärshänvisning vid avslag. Detta skickas med rekommenderat brev eller med så kallad förenklad delgivning där två försändelser skickas inom loppet av ett par dagar. Det första brevet, ärendebudet, är beslutet och det andra brevet innehåller information om att nämnden anser att sökande tagit del av beslutet från och med 14 dagar efter att det andra brevet är skickat och att perioden för överklagande räknas från detta datum.

I dokumentet *Om du inte är nöjd med ditt beslut* framgår att sökande har tre veckor på sig att överklaga, hur man går tillväga och vad som sedan händer med överklagan. Det framgår även att man kan få hjälp av kommunens Medborgarkontor. Dokumentet skickas rutinmässigt med vid avslagsbeslut.

2.4.4. Iakttagelser och bedömningar

Vår bedömning är att nämnden genom mål och rutiner upprättat styrning i syfte att förbättra servicen gentemot de kommuninvånare som kommer i kontakt med nämndens verksamheter. Vidare sker en strukturerad uppföljning av de mål som nämnden satt upp. Vi saknar måltal för vissa indikatorer, vilka då främst blir ett mått på utvecklingen mellan åren, och vi rekommenderar att detta fastställs i större utsträckning.

Vid intervjutillfället kunde vi också notera att verksamheterna inte har för vana att resonera i termer av service till kommuninvånarna. Detta förklaras delvis av att handläggning i stor utsträckning sker via personliga möten med sökande, än inom andra verksamhetsområden.

När det gäller överklagandehänvisningen som rutinmässigt skickas ut med avslagsbeslut är vår bedömning att den innehåller all information som lagen kräver. Det finns även en hänvisning till var man kan vända sig för att få hjälp med sin överklagan. Dokumentet är även föredömligt enkelt formulerat utan onödigt byråkratiskt språk.

2.5. Vård- och omsorgsnämnden

Nämnden ansvarar för verksamheterna äldreomsorg och omsorg för personer med funktionsnedsättning. Inom detta uppdrag ryms vård- och omsorgsboenden, hemtjänst, dagverksamhet samt grupp- och servicebostäder, personlig assistans och ledsagare. Verksamhetsområdet Myndighet handlägger ansökningar och beslutar om stöd från äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning, avgifter och bostadsanpassningsbidrag. Vi har i denna granskning valt att avgränsa oss till handläggningsrutinen av biståndsbeslut inom äldreomsorgen enligt Socialtjänstlagen och inom detta område finns 17 handläggare.

2.5.1. Styrning och mål avseende service

När det gäller Myndighet finns målet att all intern och extern information ska vara uppdaterad, korrekt och lättillgänglig, vilken utgår från fullmäktiges mål *Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen*. Vidare arbetar verksamhetsområdet med tätare uppföljningar kring handläggningstider för de olika beslutstyperna. Inom hemtjänst finns uppsatta tidsgränser för handläggning. För hemtjänstinsatser är målet att beslut ska fattas inom en månad efter att ansökan inkommit. När det gäller ansökan om särskilt boende och hemvårdsbidrag är målet beslut inom tre månader.

I vård- och omsorgsnämndens mål och åtaganden för 2014 finns inom området *Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen* det nya målet att samtliga synpunkter och klagomål om egna verksamheten ska besvaras inom tio dagar. Vidare finns målet att brukarna ska vara nöjda med bemötandet. Det finns även ett

mål om att andelen kvinnor och män som upplever tillgängligheten vid telefonkontakt med kommunen är hög.

Det finns inom verksamhetsområdet fastställda handlägningsrutiner för äldreomsorgen där både vård- och omsorgsnämndens målbild 2016, tillämplig lagstiftning, socialtjänsten samt handläggning och dokumentation av ärenden och samverkan.

2.5.2. Uppföljningar av mål och service

Uppföljning av de mål som finns redovisas dels i verksamhetsområdet Myndighets bokslut och i vård- och omsorgsnämndens årsredovisning. När det gäller LSS-handläggarna redovisas andelen beslut som verkställt inom en månad, tre månader eller tre månader och längre fördelat på beslutstyper så som personlig assistans, daglig verksamhet m.fl. Kortast handläggningstid har insatsen ledsagarservice, men vi har ej noterat några kommunala målsättningar inom LSS-verksamheten.

I vård- och omsorgsnämndens årsredovisning för 2013 finns indikatorn att brukare är nöjda med bemötandet i verksamheterna. Andelarna nöjda brukare fördelas på olika verksamhetsområden. Inom äldreomsorgen var 92 procent nöjda, inom hemtjänsten 89 procent och när det gäller omsorgen för funktionshindrade var andelen 77 procent.

När det gäller beslut enligt Socialtjänstlagen (SoL) sker samtliga hemtjänstbeslut fattas inom en månad. Samtliga insatser inom särskilt boende/hemvårdnadsbidrag verkställdes inom tre månader. Till Kommun- och LandstingsDatabasen (Kolada) har man rapporterat in medianvärden för handläggningstider. I detta fall 53 inom LSS och 53 inom SoL. Handläggningstiderna har halverats inom båda områden sedan 2011.

Vid intervju har det framkommit att flertalet nyckeltal, bland annat de till Kolada, och utvärderingar av processen från ansökan till beslut inte enbart mäter myndighetsutövningen. Detta beror på att nyckeltalen ofta tar hänsyn till tiden från ansökan till verkställighet och att verksamhetsomdömena främst berör själva insatsen och inte besluten om insats.

2.5.3. Rutiner för information kring överklaganden

Myndighet inom vård- och omsorgsnämnden skickar vanligen avslagsbeslut med förenklad delgivning enligt rutin som beskrivits inom socialnämnden tidigare. Rekommenderade försändelser med mottagningsbevis skickas mer sällan, men det förekommer. Rutinerna för detta finns beskrivna i handlägningsrutinerna och särskilda mallar för detta finns tillgängliga via intranätet.

I dokumentet *Hur man överklagar* framgår att sökande har tre veckor på sig att överklaga, hur man går tillväga och vad som sedan händer med överklagan. Det framgår även att man kan vända sig till beslutsfattaren eller dess företrädare om något är oklart. Dokumentet skickas rutinmässigt med vid avslagsbeslut.

2.5.4. Iakttagelser och bedömningar

Vår bedömning är att nämnden genom mål och rutiner delvis upprättat styrning i syfte att förbättra servicen gentemot de kommuninvånare som kommer i kontakt med nämndens verksamheter. Det har i granskningen framkommit att det finns svårigheter att få fram statistik över handläggningstider när det gäller själva myndighetsdelen. Detta kommer att förbättras i samband med att nämnden byter verksamhetssystem, vilket vi välkomnar. Vi saknar måltal för vissa indikatorer, vilka då främst blir ett mått på utvecklingen mellan åren, och vi rekommenderar att detta fastställs i större utsträckning.

Vidare bedömer vi att nämnden säkerställer att mål finns och att uppföljningar och utvärderingar genomförs även inom myndighetsutövningen. Vi bedömer också att överklagandehänvisningen skulle kunna innehålla information om att man som sökande kan få mer information om hur man överklagar från verksamheten.

2014-04-10

Fredrik Alm
Projektledare

Jan Nilsson
Uppdragsansvarig

5**Yttrande över remiss: Tryggt att bli äldre i Botkyrka- Äldreplan 2014-2020 (SN 2014:69)****Beslut**

Socialnämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det till vård och omsorgsförvaltningen för vidare hantering.

Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning

Kommunens nämnder har via remiss ombetts att yttra sig över ”Tryggt att bli äldre i Botkyrka – äldreplan 2014 – 2020”. Äldreplanen är i sin remissversion skriven ur ett medborgarperspektiv i syfte att ge information till medborgare över 65 år om den service kommunen har att erbjuda idag och vill erbjuda i framtiden. I samma dokument är planen också en framtidsplaning och en plan för framtida ambitioner och viljeyttringar.

- Socialförvaltningen föreslår att den nuvarande planen delas upp i två separata dokument. En plan med tydliga mål, tidsatta aktiviteter och ansvar och en informationsbroschyr om vad kommunen kan erbjuda de äldre och deras anhöriga i nutid och i nära framtid.
- Socialförvaltningen anser att det saknas viktiga delar i dokumentet då det helt saknas beskrivningar om psykisk ohälsa och missbruk/beroende hos äldre. Förekomsten av oro, ångslan, ångest och sömnproblem hos äldre är hög jämfört med andra vuxna. Många personer med beroende har också psykisk ohälsa i kombination med somatisk ohälsa. Kvinno våld som också drabbar äldre kvinnor är också ett område som behöver lyftas. Det saknas också tydliga skrivningar om samverkan. Flertalet äldre med psykisk ohälsa och/eller beroende behöver insatser från både socialtjänsten, äldreomsorg och hälso- och sjukvården
- Kommunen saknar ett lämpligt boende för målgruppen äldre med psykiska funktionsnedsättningar och/eller beroende som har omvårdnadsbehov p.g.a. somatisk sjukdom. Flera i denna målgrupp saknar också fast bostad och kan inte få del av en god äldreomsorg. Förvaltningen föreslår också att planen under ett antal rubriker utvecklar behoven för denna målgrupp

2014-04-23

Dnr SN/2014:69

Referens
Sara Andersson

Mottagare
Socialnämnd

Yttrande över remiss: Tryggt att bli äldre i Botkyrka - Äldreplan 2014- 2020

Förslag till beslut

Socialnämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det till vård och omsorgsförvaltningen för vidare hantering.

Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning

Kommunens nämnder har via remiss ombetts att yttra sig över ”Tryggt att bli äldre i Botkyrka – äldreplan 2014 – 2020”. Äldreplanen är i sin remissversion skriven ur ett medborgarperspektiv i syfte att ge information till medborgare över 65 år om den service kommunen har att erbjuda idag och vill erbjuda i framtiden. I samma dokument är planen också en framtidsspaning och en plan för framtida ambitioner och viljeyttringar.

- Socialförvaltningen föreslår att den nuvarande planen delas upp i två separata dokument. En plan med tydliga mål, tidsatta aktiviteter och ansvar och en informationsbroschyr om vad kommunen kan erbjuda de äldre och deras anhöriga i nutid och i nära framtid.
- Socialförvaltningen anser att det saknas viktiga delar i dokumentet då det helt saknas beskrivningar om psykisk ohälsa och missbruk/beroende hos äldre. Förekomsten av oro, ångslan, ångest och sömnproblem hos äldre är hög jämfört med andra vuxna. Många personer med beroende har också psykisk ohälsa i kombination med somatisk ohälsa. Kvinnovald som också drabbar äldre kvinnor är också ett område som behöver lyftas. Det saknas också tydliga skrivningar om samverkan. Flertalet äldre med psykisk ohälsa och/eller beroende behöver insatser från både socialtjänsten, äldreomsorg och hälso- och sjukvården
- Kommunen saknar ett lämpligt boende för målgruppen äldre med psykiska funktionsnedsättningar och/eller beroende som har omvårdnadsbehov p.g.a. somatisk sjukdom. Flera i denna målgrupp saknar också fast bostad och kan inte få del av en god äldreomsorg. Förvaltningen föreslår också att planen under ett antal rubriker utvecklar behoven för denna målgrupp

2014-04-23

Dnr SN/2014:69

Yttrande

Bakgrund

Kommunens nämnder har fått dokumentet ”Tryggt att bli äldre i Botkyrka – Äldreplan 2014 – 2020, för yttrande. Förslaget till äldreplan har tagits fram av vård och omsorgsförvaltningen på uppdrag av kommunstyrelsen. Förslaget har tagits fram av en politisk och en tjänstemanna styrgrupp samt av en projektgrupp bestående av tjänstemän från olika förvaltningar. Två referensgrupper från olika pensionärsorganisationer har deltagit i processen. Vård och omsorgsförvaltningen har uppdrag att bereda ärendet fram till beslut.

Socialförvaltningen har inledningsvis deltagit i projektgruppen med utgångspunkt i sitt uppdrag att samordna kommunens folkhälsoarbete.

Äldreplanen är i sin remissversion skriven ur ett medborgarperspektiv och riktar sig till medborgaren. Syftet är att förtydliga för de äldre, över 65 år vilken service som idag erbjuds och vad kommunen har ambitionen och viljan att erbjuda denna målgrupp i framtiden. Genom detta vill man att äldre ska uppleva att det är tryggt att åldras i Botkyrka. Planen pekar ut ett antal områden som bedöms som centrala i kommunens arbete i relation till äldre Botkyrkabor. Fokusområdena är *aktiviteter och mötesplatser, ett tryggt och tillgängligt boende och en god omsorg*.

Förutom allmänna synpunkter och reflektioner från samtliga remissinstanser, vill vård och omsorgsnämnden att remissvaren särskilt belyser:

- Vilka utvecklingsområden och ambitioner i äldreplanen är prioriterade för er nämnd?
- På vilket sätt kan er nämnds ansvarsområde bidra till att uppnå de ambitioner som uttrycks i äldreplanen?

Generella synpunkter på struktur och innehåll

Socialförvaltningen är positiv till att information ges till äldre medborgare om vad kommunen har att erbjuda i nutid och på kort sikt. Socialförvaltningen ställer sig frågande till om information om framtida ambitioner och viljeyttringar leder till att medborgare upplever det tryggt att bli äldre i Botkyrka.

Dokumentet består enligt vår uppfattning av tre delar som är problematiska att sätta samman i ett dokument: information till medborgare, framtidsspanning, ambitioner och viljeyttringar. Socialförvaltningen anser att framtidsspanningen ger en intressant bild av de utmaningar och möjligheter som äldreården i Botkyrka står inför. Socialförvaltningen föreslår att dokumen-

2014-04-23

Dnr SN/2014:69

tet görs om i två versioner: En intern plan till kommunorganisationen med tydliga mål, tidsatta aktiviteter och ansvar och en broschyr för äldre och deras anhöriga med information om vad kommunen har att erbjuda i nutid och i en snar framtid planerar att genomföra. Framtidsspaningen kan läggas in som ett kunskapsunderlag i planen som riktar sig till kommunorganisationen.

I planen finns vid sidan av löpande text på några ställen inlagda texttrutor med bland annat information om ekonomiskt bistånd och om kvinnofrid. Socialförvaltningen anser att de är obefogade. Information om dessa verksamheter finns att få mer utförligt och tydligt genom andra av kommunens informationskanaler. Skälen till att man, bland socialförvaltningens alla verksamheter, lyfter fram just ekonomiskt bistånd och kvinnofrid framgår inte.

Viktiga delar som saknas i dokumentet

I planen saknas helt beskrivningar om *psykisk ohälsa och missbruk/beroende* hos äldre trots att detta är ett vanligt problem bland befolkningen i stort och också hos äldre. Förekomsten av oro, ångslan, ångest och sömnproblem hos äldre personer är hög jämfört med andra vuxna. Vid 75 års ålder beräknas 15–25 procent lida av psykisk ohälsa, men alla dessa har inte en psykiatrisk diagnos. För enskilda diagnoser ser bilden ut så här: Depression är den vanligaste psykiska sjukdomen i hög ålder. Omkring 10–15 procent av alla som är 65 år och äldre beräknas lida av depression. I de högsta åldrarna ökar denna andel till det dubbla, likaså vid flera kroppsliga sjukdomar som kan drabba äldre personer. Ångestsjukdomar drabbar 5–10 procent av de äldre och förekommer ofta tillsammans med depression. Personer med missbruk/beroende har också ofta psykisk ohälsa vilket också framkommer i en uppföljning som socialförvaltningen gjort bland brukare aktuella inom vuxenheten. 10 % av de svarande var 66 år eller äldre. 62 % av de svarande låg över tröskelvärdena på frågor om depression, ångest eller tvång

Psykosjukdomar debuterar ofta i unga år, men kan utgöra en bestående funktionsnedsättning under ålderdomen. Äldre personer kan insjukna i psykos utan att tidigare ha drabbats. Förekomsten av psykosjukdomar och psykotiska symptom har rapporterats vara upp till 3–4 procent bland personer som är 65 år och äldre.

Till bilden hör också att en fjärdedel av alla självmord begås av personer som är 65 år eller äldre. Antalet äldre i samhället kommer att öka väsentligt och risken att utveckla ohälsa, både psykisk och fysisk, ökar med hög ålder. Riskfaktorer för självmord bland äldre är exempelvis depression, alkoholmissbruk, ångest, psykosjukdomar och ett svagt socialt nätverk. Bland skyddsfaktorer kan nämnas fysisk aktivitet och deltagande i sociala aktivite-

2014-04-23

Dnr SN/2014:69

ter. Aktiviteterna bidrar till bättre fysisk funktion och kan göra att individens förmågor kan behållas längre. Insatser för att stimulera sociala aktiviteter och kontakter är därför viktiga för alla äldre. Vård- och omsorgspersonalen spelar en mycket viktig roll för att ge den äldre personen hopp och livslust. Vid tecken på att den äldre funderar på eller planerar för självmord ska personalen slå larm.¹

Socialförvaltningen anser också att kommunen i planen bör uppmärksamma det kvinnovåld som riktas även mot äldre kvinnor då våld i nära relationer inte upphör efter en viss ålder. Länsstyrelsen i Stockholm skriver i en rapport att våldet mot äldre kvinnor är mer utbrett än vad man antagit och att alla medarbetare inom äldreomsorgen behöver kunskap om våld i nära relationer.²

I planen saknas också tydliga skrivningar om behovet av samverkan. Stockholms läns landsting och KSL arbetar för närvarande med att ta fram en överenskommelse om vård och omsorg om äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk/beroende. Socialförvaltningen är representerad i referensgruppen. Överenskommelsen kommer ut på remiss under hösten och beslut ska tas före årsskiftet.

Flertalet äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk/beroende behöver insatser från både socialtjänsten, äldreomsorg och hälso- och sjukvården. Det är därför viktigt att de som ansvarar för dessa verksamheter och de som arbetar i dem utgår från ett helhetsperspektiv vid bedömningen av den äldres situation och behov, och att man samverkar över verksamhetsgränserna. Det är av betydelse att både ta hänsyn till behoven hos personer som blivit psykiskt funktionshindrade tidigt i livet och finns inom socialpsykiatri idag men också hos dem som blir det i högre ålder och finns inom äldreomsorgen. På samma sätt kan ett beroende finnas med sedan tidigare eller ett missbruk utvecklas under åldrandet. Personalen som arbetar med äldre personer kan behöva arbeta systematiskt för att kunna upptäcka och slå larm om förändringar hos den enskilde som kan vara tecken på psykisk ohälsa och/eller missbruk och se till att dessa åtgärdas. På samma sätt har personal inom socialtjänsten behov av kunskaper omkring åldrande för att möta brukarens behov.

---

¹ <http://www.socialstyrelsen.se/SiteCollectionDocuments/vagledning-socialtjanst.pdf>

² <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/nyheter/2012/Pages/ny-rapport-om-vald-mot-aldre-kvinnor-storre-problem-an-vi-forstatt.aspx>

2014-04-23

Dnr SN/2014:69

Vilka utvecklingsområden och ambitioner i äldreplanen är prioriterade för er nämnd?

Socialförvaltningen har valt att under denna rubrik lyfta fram sådant som vi anser saknas eller behöver utvecklas i en för kommunorganisationen gemensam plan för äldreården.

Den äldre befolkningen i Botkyrka

Det är bra att planen lyfter fram skillnader i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper.

Hur mår vi i Botkyrka

Här kan något om psykisk ohälsa missbruk och beroende nämnas. Ett behov av kartläggning av villkoren för olika grupper av äldre kan vara nödvändig.

Befolkningsutveckling och framtidens äldre

I samband med att det i dokumentet står att en tredjedel har utländsk bakgrund skulle det kunna stå något om att det också är en faktor som påverkar den psykiska hälsan. Erfarenheter från krig och svåra upplevelser i samband med migrationen, att ha lämnat sitt hemland kan ha inneburit en förlust av sociala relationer etc. Åldrandet är en tid i livet som ger utrymme för reflektion över hur ens liv varit. En del äldre personer har varit med om svåra traumatiska upplevelser. De nertryckta minnena kan komma upp under ålderdomen i form av återupplevanden, mardrömmar och ångest.

Aktiviteter och mötesplatser

I arbetet med äldre personer som lider av eller riskerar att drabbas av psykisk ohälsa/missbruk/beroende är det viktigt att inte bara ge insatser utan att även försöka stärka den äldres egen förmåga att motverka psykisk ohälsa. Det kan vara att stärka den enskildes förmåga och makt att själv påverka sin situation genom sysselsättning, hjälpmedel, utbildning eller självhjälpgrupper.

Uppsökande verksamhet

Det är positivt att hälsosamtalen utökas till en större grupp och att möjligheten att förebygga ohälsa därmed ökar. Psykisk ohälsa och alkoholvanor kan lyftas i hälsosamtalen. Psykisk ohälsa hos äldre kan ha konsekvensen att man inte själv har tillräckliga kunskaper om sina rättigheter att få stöd och hjälp. Uppsökande verksamheten kan vara ett sätt att lämna information om socialtjänstens stöd till grupper med missbruk och/eller psykisk ohälsa samt förmedla kontakt med hälso- och sjukvård.

Ett högre deltagande

2014-04-23

Dnr SN/2014:69

Studier visar att fysisk aktivitet är betydelsefullt för att uppnå en bra psykisk hälsa. Som en konsekvens av den psykiska ohälsan kan det vara svårt för den äldre personen att komma iväg på fysiska aktiviteter. För att säkra att äldre med behov av fysisk aktivitet faktiskt får det, kan det behöva ingå i biståndsbeslutet som exempelvis ledsagning.

Ett tryggt och tillgängligt boende

Kommunen har idag inget boende för äldre med beroende och/eller psykiskt funktionsnedsättning som har omvårdnadsbehov p.g.a. somatisk sjukdom. Förvaltningen har ansvar för att samordna planeringen av ett sådant boende men det saknas förslag på markanvisning alternativt byggnad lämplig att bygga om för detta ändamål. Personer som är i behov av dessa insatser erbjuds idag boenden på t.ex. härbärgen, hotell och liknande, som inte motsvarar vad de har behov av.

Behovet av boende för äldre i denna målgrupp bör tydligt framgå i en plan för kommunens ambitioner och viljeyttringar för äldrevården.

En god omsorg

Att få äldreomsorg

För äldre med beroende och/eller psykisk funktionsnedsättning som har omvårdnadsbehov p.g.a. somatisk sjukdom, men som klarar eget boende är det ett grundläggande problem att många saknar fast bostad. De kan därmed inte ta del av de insatser som avses med en god omsorg: hemtjänst, dagverksamhet, stimulans och meningsfulla aktiviteter.

Andra hinder för att få en god omsorg kan vara brist på samordnade insatser. Flera kommuner och landsting har startat särskilda team som arbetar med äldre med psykisk ohälsa. Teamen tillhör i vissa fall den kommunala verksamheten eller landstinget, men i några fall är teamen en gemensam angelägenhet för båda huvudmännen. Teamens uppdrag, upplägg och sammansättning varierar, men många är uppbyggda så att det finns olika roller och professioner i teamet, så kallade multiprofessionella team. Teamen kan exempelvis bestå av läkare, sjuksköterska, arbetsterapeut, sjukgymnast, skötare/undersköterska, boendestödare och en samordnande funktion. Flera av dagens äldrepsykiatriska team drivs i projektform.³

Mat och näring

Texten under kan kompletteras med något om psykisk ohälsa, missbruk/beroende, exempelvis att vid dessa tillstånd kan aptiten förändras och leda

---

³ <http://www.socialstyrelsen.se/SiteCollectionDocuments/vagledning-ansvariga.pdf>

2014-04-23

Dnr SN/2014:69

till att vikten antingen ökar eller minskar. Även vissa läkemedel som används vid psykisk ohälsa kan påverka aptiten.

Kvalitetsarbete

En ökad kompetens hos personal inom äldreomsorg omkring frågor beträffande äldre med psykisk ohälsa och/eller beroende kan leda till att fler uppmärksammas och får adekvat stöd. Mer kunskap i frågor omkring åldrande hos personal inom socialtjänsten kan på samma sätt bidra till bättre stöd för denna målgrupp inom socialtjänstens verksamhetsområde

På vilket sätt kan er nämnds ansvarsområde bidra till att uppnå de ambitioner som uttrycks i äldreplanen?

Socialförvaltning förfogar inte ensam över de resurser som behövs för att äldre personer med beroende och/eller psykisk funktionsnedsättning med vårdbehov på grund av somatisk sjukdom, får sina behov av boenden och god omsorg tillgodosedda.

Olika boendeformer

Socialförvaltningen tycker det är positivt att planen i detta sammanhang lyfter att bostadsmarknadens aktörer behöver samarbeta för att utveckla boendebeståndet och att samverkan mellan olika kommunala förvaltningar och bostadsbolag är lösningen för att få till stånd fler boendeformer. På samma sätt behövs samordnade insatser och kompetensutveckling inom varandras verksamhetsområden för att tillgodose att alla de medborgare som är i behov av det ska ha tillgång till en god äldreomsorg.

Socialförvaltningen föreslår att behovet av samverkan mellan förvaltningarna, för att tillgodose alla äldre kommuninvånarens behov, oavsett kön, funktionalitet och socioekonomisk ställning, på ett tydligt sätt skrivs in i den kommungemensamma äldreplanen.

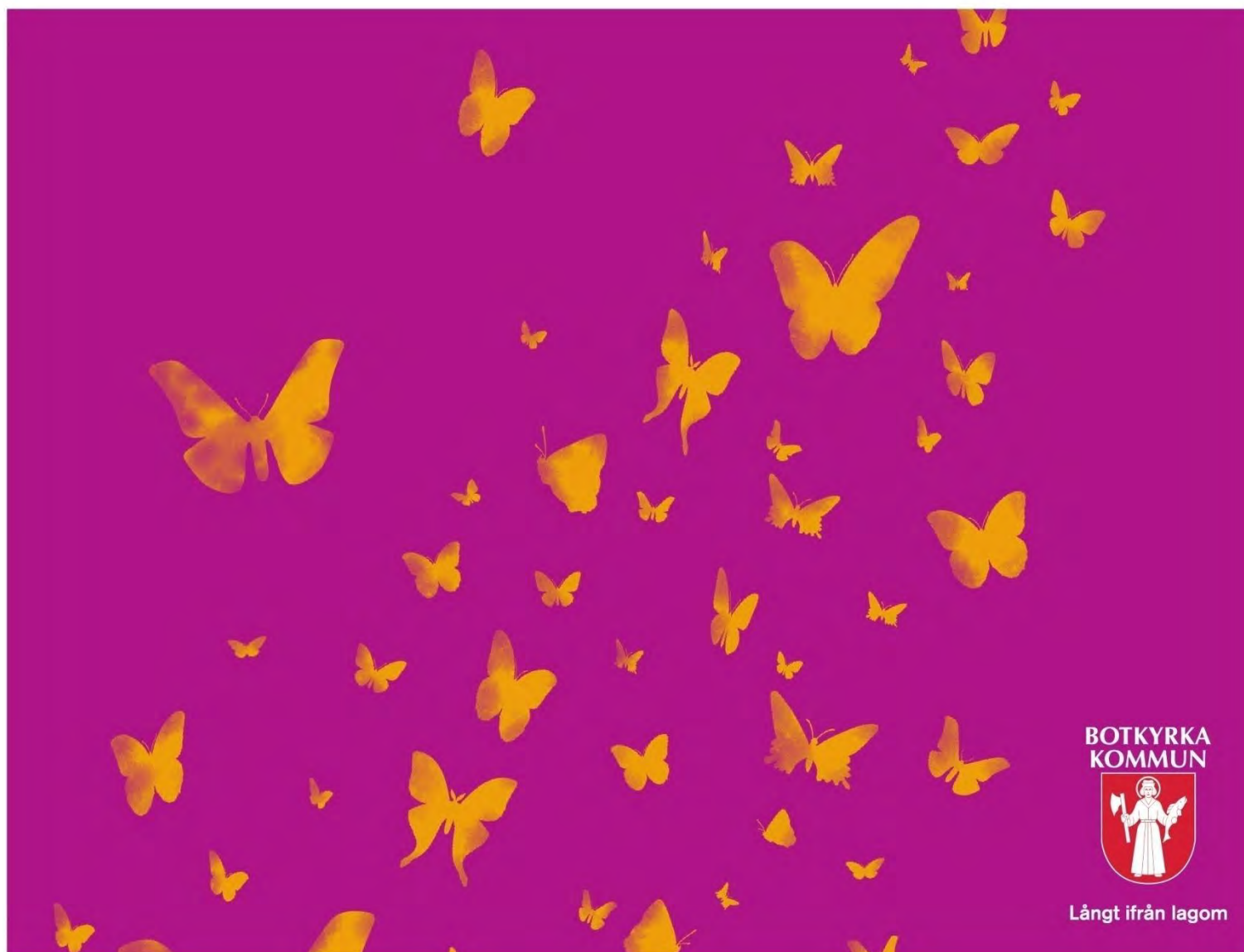
Marie Lundqvist
socialchef

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Tryggt att bli äldre i Botkyrka

Äldreplan 2014–2020

Remissversion, vår 2014

Innehåll

Inledning	3
Varför en äldreplan?	3
Arbetet med att ta fram äldreplanen	3
Den äldre befolkningen i Botkyrka	4
Hur mår vi i Botkyrka?	4
Befolkningsutveckling och framtidens äldre	4
Aktiviteter och mötesplatser	7
Kulturella aktiviteter	7
Biblioteken	8
Digital delaktighet – att använda internet	8
Mötesplatser och friluftsliv	8
Ett rikt föreningsliv och frivilliga krafter	9
Uppsökande verksamhet	9
Ett högre deltagande	10
Ett tryggt och tillgängligt boende	13
Hur bor äldre i Botkyrka?	13
Hur vill man som äldre bo?	13
Ett anpassat hem	14
Hjälp och trygghet i det egna hemmet	14
Tekniska lösningar och hjälpmedel	15
Olika boendeformer	15
Seniorboenden och trygghetsbostäder	16
Vård- och omsorgsboenden	16
Den betydelsefulla närmiljön	17
En god omsorg	20
Att få äldreomsorg	20
I omsorgen möts vi och våra olika behov	21
Demens	21
En interkulturell omsorg och finskt förvaltningsområde	22
Delaktighet och inflytande	22
Stöd till anhöriga	23
Mat och näring	23
Kvalitetsarbete	24
Vill du veta mer?	27

Inledning

Att bli och vara äldre – vad innebär det, hur är man då? Tillhör man automatiskt ”de äldre” så fort man fyller 65 år? Det finns många föreställningar om hur en äldre person är och det kan vara svårt att känna igen sig i den stereotypa bilden av att vara äldre. Hur man mår och identifierar sig, och vad man har för intressen är individuellt och skiljer sig mycket åt. Likaså skiljer sig behoven och önskemålen som rör ens vardag och framtid.

Det finns många områden som berör och kan förbättras för äldre – också i vår kommun. Vi från kommunen vill satsa på att utveckla några områden de kommande åren. Det gäller boende, tillgänglighet, vård och omsorg, förebyggande och hälsofrämjande arbete, samt aktiviteter och mötesplatser. Inom dessa områden kommer det krävas olika satsningar för att möta framtida behov.

Varför en äldreplan?

I det här dokumentet, äldreplanen, beskriver vi vad vi i Botkyrka kommun gör i dag för kommuninvånare som är 65 år och äldre och vilka behov, utmaningar och planer som finns inför framtiden. Frågor som vi tar upp är: Hur vill man som äldre bo? Vilka är framtidens behov av vård- och omsorg? Hur kan vi skapa förutsättningar för att kommunens invånare ska må bra och hålla sig friska längre? Hur möjliggör vi delaktighet och en innehållsrik vardag?

Genom att beskriva detta vill vi ge en bild av vad man som äldre kan förvänta sig av kommunen, och ge medborgaren en möjlighet att själv fundera över och planera sitt liv som äldre. Med äldreplanen vill vi förmedla att det är tryggt att bli äldre i Botkyrka. För att så många som möjligt i målgruppen ska kunna ta del av planen översätts den till de vanligaste språken bland äldre Botkyrkabor.

Arbetet med att ta fram äldreplanen

I arbetet med att ta fram äldreplanen har vi tänkt långsiktigt. Planen sträcker sig från 2014 till 2020. Den ger en bakgrund till och en riktning för hur kommunen ska hantera och bemöta den äldre befolkningens behov och önskemål under denna period.

Vård- och omsorgsförvaltningen har haft ansvar för att bereda äldreplanen och en projektgrupp med representanter från kommunens olika berörda förvaltningar har bidragit i arbetet. Det underlag projektgruppen har tagit fram har fortlöpande diskuterats både på politisk nivå och på tjänstemannanivå. I samband med framtagandet av äldreplanen har vi samrått med pensionärsföreningar och föreningar som har verksamhet riktad till äldre.

Äldreplanen ska följas upp och revideras under 2017. Då tar vi hänsyn till förändringar och utveckling som berör äldre och vi ska följa upp de ambitioner och förändringar som beskrivs i äldreplanen.

Den äldre befolkningen i Botkyrka

Nutidens och framtidens äldre befolkning i Botkyrka, vad vet vi om den? Vissa saker vet vi med god säkerhet, medan annat är uppskattningar vi gör. Det vi vet och uppskattar om nutidens och framtidens äldre visar på hur vi i kommunen ska arbeta framöver. Det visar vilka behov och utmaningar som finns, hur vi ska prioritera och var vi kan göra mest nytta.

Hur mår vi i Botkyrka?

Hälsan i Sverige har blivit allt bättre under de senaste decennierna. Medellivslängden har ökat och förväntas också fortsätta öka. Främst är det friska år som vi förlänger livet med, men det tillkommer också år med inslag av sjukdom och funktionsnedsättning. De flesta av dem som nu går i pension har många år kvar med förhållandevis hög levnadsstandard, god funktionsförmåga, hälsa och möjlighet till ett aktivt liv. Förändringar i hur vi mår kommer med stigande ålder men det ser olika ut för olika personer. Det är skillnader i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper av kvinnor och män med olika utbildning, arbete och inkomst, samt mellan Botkyrka, Stockholms län och genomsnittet för hela landet. Mycket av ojämlikheten i hälsa beror på skillnader i livsvillkor och levnadsförhållanden. Genom att kommunen vet om skillnader som påverkar hälsan kan vi arbeta för att alla kommuninvånare, däribland äldre, ska må bra.

Ekonomiskt bistånd

Ibland uppstår situationer i livet när pengarna inte räcker till. Då kan du vända dig till *mottagningen för ekonomiskt bistånd* för att ansöka om ekonomiskt bistånd.

Det finns ett samband mellan socioekonomisk ställning och hälsa. I Botkyrka kommun finns stora skillnader i inkomstnivå, både mellan och inom våra olika kommundelar. Inkomstnivå är sammankopplat med graden av vårdutnyttjande. De med lägre inkomstnivå utnyttjar vården mindre. Tydliga hälsoskillnader utifrån inkomst syns även när man studerar vad som främjar hälsan – som fysisk och social aktivitet och goda kostvanor – och det som är hälsorisker – som rökning och alkohol. Fall är den vanligaste orsaken till skador bland äldre personer.

Den självskattade hälsan är lägre i Botkyrka i jämförelse med länet. Men en tendens är att den självskattade hälsan förbättras bland personer under 65 år, vilket kan tyda på att framtidens äldre kommer att må bättre. Inkomst, ålder, om man är man eller kvinna och om man bor ensam eller tillsammans med någon påverkar den psykiska hälsan och om man känner ensamhet, oro och ångest. Allt fler äldre uppger dock att de har ett socialt nätverk, deltar i aktiviteter och har tillgång till ett socialt stöd. Kvinnor deltar i större utsträckning än män i aktiviteter tillsammans med andra. Samtidigt rör kvinnor på sig mindre än män. Andelen stillasittande är större i Botkyrka än i resten av länet. I Sverige minskar andelen personer som är inaktiva och vi kan hoppas att denna trend slår igenom även i Botkyrka.

Befolkningsutveckling och framtidens äldre

Botkyrka har en ung befolkning, men antalet äldre personer ökar och deras andel växer. Denna utveckling finns inte bara i Botkyrka utan även i övriga Sverige och i Europa. Fram till 2020 blir det en stor ökning av personer i åldrarna 65–79 år. Därefter övergår denna ökning till ålderskategorin 80 år och äldre. Ytterligare en tendens är en tydlig, men tillfällig, ökning av gruppen 90 år och äldre fram till cirka 2015. I åldersgruppen 65–79 år är fördelningen mellan män och kvinnor relativt jämn, men

andelen kvinnor ökar tydligt i åldersgruppen 80 år och äldre.

Bland personer i Botkyrka som är 65 år och äldre har mer än en tredjedel utländsk bakgrund, och bland personer 55 till 64 år har nästan hälften utländsk bakgrund. Det innebär att många av framtidens äldre kommer att ha rötter i andra länder. Bland Botkyrkas pensionärer kommer många i dag ifrån Finland, Turkiet och forna Jugoslavien. Även framöver kommer många äldre att ha rötter i dessa länder men på sikt ökar antalet äldre från Irak, Polen, Chile och Syrien. Detta gör att kommunen kommer att behöva större språklig och kulturell kompetens inom verksamheter riktade till äldre.

Fyrtioåringarna befinner sig i hög grad fortfarande i arbetslivet och de kommer först under 2020-talet i större utsträckning behöva söka hjälp inom vården. Fyrtioåringarna kommer generellt sett att ha bättre ekonomiska förutsättningar och en större vana att påverka sin egen situation.

Allt fler väljer att arbeta efter att de fyllt 65 år. För närvarande arbetar cirka sex procent av kvinnorna och 12 procent av männen i Botkyrka efter 65 år. De äldre blir allt mer välutbildade. Tidigare har männen haft en högre utbildningsnivå men kvinnorna vinner mark. Även framöver kommer män ha högre ålderspension än kvinnor trots att skillnaderna minskar. De äldre får allt bättre ekonomiska villkor men en del av framtidens pensionärer kommer, liksom nu, ha en låg inkomstnivå.

Allt fler av framtidens pensionärer kommer att vara mer teknikvana och ha fler kanaler för att söka information och kommunicera genom, men inställningen till tekniska lösningar varierar. Hur den framtida äldre befolkningen ser ut, agerar och vilka behov som uppstår kommer att påverka kommunens verksamhet. Kommunen behöver vara rustad för att möta framtidens kända och okända behov, och service och insatser kommer att ändras över tid.

En typisk 65-plussare i Botkyrka?

Så hur är en typisk Botkyrkabo som är över 65 år? Svaret är nog att det skulle vara svårt att definiera en sådan. Här finns ju en mycket stor mångfald vad gäller bakgrund, kulturer och individuella preferenser – dessutom en mycket större sådan än vad det finns i många andra kommuner. Bara det att drygt 50 procent av våra medborgare har sina rötter i andra länder och att det talas cirka 100 olika språk i Botkyrka!

I dag är de flesta 65-plussare svenskfödda även i Botkyrka. Den näst största gruppen är de med finsk bakgrund och den tredje största gruppen de som är födda i Turkiet. Till den sistnämnda gruppen hör huvudsakligen personer som identifierar sig som etniska turkar eller som syrianer, assyrier eller kaldéer.

I äldreplanen kommer vi att få lära känna Margit, Antti och Meryem¹ som ingår i varsin av de tre stora grupperna av 65-plussare. Detta betyder dock inte att de skulle vara representativa för hela sin grupp. Även fast det säkert finns gemensamma nämnare med många personer, är alla ändå unika. Alla är individer. Alla är på sitt sätt långt ifrån lagom.

¹ Dessa tre är fiktiva personer, men deras egenskaper baseras på intervjuer med och kommentarer av ett antal verkliga personer.

Margit

87 år. Född i Karlskrona. Änka sedan elva år tillbaka. Bor i en villa i stadsdelen Uttran.

Flyttade till Salems kommun i början av 50-talet för att jobba på Söderby sjukhus. Efter att ha gift sig bosatte sig Margit och hennes man först i en hyreslägenhet i Tumba, senare i villan i Uttran.

Margit läste till förskolelärare. Arbetade sedan inom förskolan ända fram till pensioneringen.

Hon har två döttrar. En dotter bor i dag i Tullinge, den andra i USA. Margit har tre barnbarn som alla bor hos dottern i USA. Margit saknar dem mycket.

Hon trivs mycket bra i området där hon bor. Njuter av att det är nära till naturen.

Hon känner sig trött ibland, har börjat märka att åldern gör sitt. Via kommunens hemtjänst får hon hjälp med städning, tvätt och handling men vill fortfarande försöka laga maten själv.

”Jag tycker om att komma ut och promenera och försöker göra det nästan varje dag. Jag lägger min ork hellre på det än på dammsugning! Det kommer några flickor och pojkar två gånger i veckan och hjälper mig. Det funkar bra, men helst skulle jag vilja att det inte var så många olika personer som kom. Man har ju sina favoriter...”

Margit har flera vänner och bekanta, men de flesta bor inte i närheten. Hon kan känna sig lite ensam och ängslig ibland.

Kontakten med släkt och vänner sköter hon mestadels via telefon och brev.

”Men kanske borde jag lära mig att använda dator. Det är väl inte för sent för det än?”

Så gott som alla Margit umgås med är födda i Sverige.

”Jag har inte haft så mycket kontakt med andra kulturer än den svenska. Förrän nu med hemtjänsten. Till exempel är min favorithjälpängel från Eritrea. Han är så snäll och lyssnar alltid på mig.”

Förutom promenaderna gillar Margit att lösa korsord och lyssna på radio och musik, särskilt jazz. Då och då besöker hon mötesplats Tumbas solrum.

Margit älskar pelargoner. Hon har ett 40-tal olika sorter som pryder hennes fönsterbrädor.

Hon vill fortsätta bo hemma i villan så länge det bara går – så länge hon känner sig trygg. Men skulle hon bli sämre och inte kunna sköta sig själv, kan hon tänka sig att flytta.

”En servicelägenhet kunde vara något för mig. Där får man väl hjälp och slipper bli isolerad? Men jag vill absolut inte bo ihop med någon. Jag vill ha en egen lägenhet. Det är trevligt med sällskap, men jag vill också kunna vara i fred när jag vill. Dessutom måste jag ha plats för mina pelargoner!”

Aktiviteter och mötesplatser

Det finns flera skäl att utöva och delta i aktiviteter och det finns många olika former av aktiviteter. En aktivitet kan vara allt från att ta en promenad, läsa en bok eller att ha ett samtal med en medmänniska, till att delta i en studiecirkel, åka på konstrunda eller spela tennis. Varje person som deltar i en aktivitet har sina anledningar och skäl. Det kan handla om intresse, för att det ger god hälsa och gemenskap.

Aktiviteterna har flera positiva effekter som man kanske inte alltid tänker på. Deltagande i kulturlivet stärker hälsan och skapar framtidstro. Och att ingå i ett socialt sammanhang kring en aktivitet kan ge en känsla av välbefinnande och gör att man känner meningsfullhet. Att fysisk aktivitet leder till bättre hälsa är sedan länge känt. Bland annat bidrar fysisk aktivitet till att man som äldre behåller sina förmågor längre. Mötesplatser, aktiviteter, friluftsområden och det arbete frivilliga och föreningar gör är på så vis viktiga hälsofrämjande, sociala och kulturella stödinsatser. Uppsökande verksamhet är en annan del i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Vi har alla olika förutsättningar till att utöva aktiviteter och förutsättningarna förändras ofta när vi blir äldre. Botkyrka kommun vill att det ska finnas något för alla, oavsett vitalitet, var i kommunen man bor eller om man har en funktionsnedsättning. Samtidigt är det en utmaning att erbjuda något för alla, att nå ut till alla och att ha ett utbud i alla kommundelar. Botkyrka har ett rikt föreningsliv som engagerar även äldre och det finns föreningar som har verksamhet riktad till äldre. Genom ett bra samarbete ska kommunen och alla Botkyrkas föreningar komplettera varandra i utbudet av aktiviteter. Kommunen vill skapa goda förutsättningar för äldre kommuninvånare att hålla sig friska längre, öka sitt välbefinnande och höja livskvaliteten.

Kulturella aktiviteter

Äldre är en prioriterad grupp i kommunens kultur- och fritidsverksamhet. En mängd aktiviteter anordnas i både öppna och spontana former för äldre. Kommunen arbetar för att inspirera äldre till nya aktiviteter och göra det lätt att delta i stimulerande kultur. Förhoppningen är att aktiviteterna ska ge fler tillfällen till möten mellan människor, på fler och nya platser.

Exempel på aktiviteter är öppna seminarier med konstnärer och föreningar samt konserter som arrangeras på olika platser. Ibland ordnas guidade visningar med buss runt om i Botkyrka. Andra gånger ordnas guidade promenader i lite lugnare tempo, med sittplatser och hörslina. Visningarna kan exempelvis handla om Botkyrkas nutid, historia, kultur och natur. I samarbete med föreningar bjuds äldre in till nya platser att mötas på genom rörliga aktiviteter men också lugnare stunder.

Äldreveckan anordnas varje år i Botkyrka och är ett samarbete mellan föreningar, organisationer och kommunala verksamheter. Syftet med äldreveckan är att hjälpa äldre att hitta nya vägar till aktiviteter och att stödja föreningar och kommunala verksamheter i nyskapande av aktiviteter. Under äldreveckan ordnas temabaserade fester, föreläsningar och film- och musikföreställningar.

Biblioteken

För att alla ska kunna ta del av bibliotekens utbud har biblioteken i Botkyrka anpassad service för äldre kommuninvånare som behöver det. ”Boken kommer” är en tjänst som innebär att du som har svårt att själv ta dig till biblioteket kan få böcker skickade hem utan att det kostar något. Detta gäller oavsett var i kommunen du bor och om du bor i ett vård- och omsorgsboende eller inte. För att nå de som behöver ”boken kommer” samarbetar biblioteken med hemtjänsten och heminstruktören¹.

För dem som inte längre kan läsa böcker med vanlig text finns det böcker som tryckts med extra stor stil, så kallade storstilsböcker. För dem som inte vill eller kan läsa tryckta böcker, finns möjlighet att låna talböcker. Både bibliotek och enskilda låntagare har rätt att ladda ner talböcker och på biblioteken får man lära sig att själv ladda ner talböcker hemifrån. Man kan också få talböckerna kostnadsfritt hemsända med posten eller levererade med boken kommer-tjänsten.

Digital delaktighet – att använda internet

Botkyrka arbetar tillsammans med andra aktörer för att fler ska kunna ta del av information och utträta vissa tjänster via internet. Internet är en av de viktigaste informationskanalerna och därför är tillgång till det en demokratifråga. Kommunen vill att alla medborgarna ska ha goda förutsättningar att följa samhällsutvecklingen och att utträta vardagssysslor digitalt. Men många äldre har begränsade kunskaper om datorer och internet. Som hjälp anordnar biblioteket enskild handledning för datorovana, upplåter lokal till Seniornet² för kurser och hjälper till att lotsa medborgare vidare till utbildningar. Även kommunens medborgarkontor spelar en roll i äldre medborgares användande av datorer och internet.

Mötesplatser och friluftsliv

Att bli äldre kan innebära färre sociala relationer än tidigare. Samtidigt vet vi att ha ett socialt nätverk ger bättre hälsa. Att besöka en mötesplats för äldre kan vara ett sätt att utöka sitt sociala nätverk. Här kan man träffa andra, träna och delta i sociala aktiviteter.

I Botkyrka finns två kommunala mötesplatser riktade till äldre, i Tumba och i Grödinge. Mötesplatserna är till för kommuninvånare som är 60 år och äldre och bygger på att frivilliga driver verksamheten och formar utbudet. På mötesplatserna kan du exempelvis träna på gym, delta i vattengymnastik eller studiecirkel. I kommunen finns också många naturliga mötesplatser som det lokala centrumet eller kaféet. Mötesplatser skapas också när människor med samma intresse träffas.

Ofta är det redan aktiva personer som besöker mötesplatser och aktiverar sig på olika sätt, men vi vill också nå dem som inte redan är aktiva. Därför behöver innehållet på mötesplatserna utvecklas och med hjälp av engagerade frivilliga krafter kan

---

¹ I kommunen finns en syn- och hörselinstruktör som hjälper kommuninvånare med hörsel- och synhjälpmedel och informerar om sådant som kan underlätta vardagen för den med en syn- eller hörselnedsättning.

² Seniornet är en ideell IT-förening för äldre.

mötesplatser etableras i fler delar av kommunen. Samtidigt är det viktigt att kommunala mötesplatser inte tar över det arbete som ideella föreningar bedriver.

I Botkyrka finns stora grönområden. Att vara ute i naturen är en form av friskvård som bidrar till hälsa och välmående. Men för att alla ska kunna ha tillgång till dessa grönområden behöver kommunen underlätta för människor att vistas i och ta sig till grönområdena. Kommunen kan förenkla för medborgarna att ta sig ut i naturen med kollektivtrafik och skapa tydligare entréer till områdena med parkeringsplatser, bänkar och skyltar. I naturen kan vi öka tillgängligheten och tryggheten genom att märka ut leder och promenadslingsor och belysa vissa platser. Det kan behövas parkbänkar längs promenadsträckan där man kan sätta sig för att vila, och det är viktigt med bra information om natur- och kulturområdena och hur man kan ta sig dit.

Ett rikt föreningsliv och frivilliga krafter

Det finns flera föreningar och organisationer som både engagerar och består av äldre. Verksamheten varierar i utformning, från kultur- och fritidsverksamhet till en mer omsorgsinriktad verksamhet. Föreningarna bidrar till att skapa innehåll i vardagen och meningsfullhet i livet för äldre. Här är kommunens roll att uppmuntra och ge stöd åt föreningar och studieförbund.

Föreningarna är viktiga för kommunen på flera sätt. De hjälper oss att nå ut med sina kontaktnät och de anordnar aktiviteter själva och tillsammans med kommunen. I samarbetet med föreningarna får kommunen värdefulla synpunkter och nya idéer för hur arbetet för gruppen äldre kan utvecklas ytterligare. I och med att föreningarna verkar i olika kommundelar når de många och finns nära medborgaren.

För den äldre kan föreningarna innebära ett socialt nätverk och ett stöd, och frivilliga krafter kan fylla en viktig roll som ett komplement till den kommunala äldreomsorgen. Detta genom vara ett socialt stöd och aktivitetsordnare för äldre som själva har svårt att ta sig till en aktivitet. När det finns intresse från frivilliga personer att erbjuda socialt stöd, eller att ordna aktiviteter för äldre inom omsorgen, behöver kommunen kunna ta emot och stötta den frivilliga verksamheten. Kommunen ska arbeta för att öka volontärverksamheten.

Uppsökande verksamhet

Syftet med den uppsökande verksamheten är att förebygga och förhindra ensamhet och isolering. Uppsökande verksamhet kan bidra till ökad trygghet och att fler äldre kan bo kvar hemma längre. Både landstinget och kommunen har uppsökande verksamhet riktad till äldre. Exempelvis skickar Botkyrka kommun ut ett brev till alla 80-åringar. Brevet innehåller information om service, vård och omsorg och aktiviteter. Landstinget erbjuder hälsosamtal till personer som fyller 75 år. Hälsosamtalen ska ge bättre förutsättningar att hantera åldrandet. I samtalet berörs bland annat hälsa, fysisk aktivitet, kost, social gemenskap, delaktighet och boendesituation.

Kommunen vill utveckla ett samarbete med landstinget i den uppsökande verksamheten genom att ta fram ett bra komplement till hälsosamtalet. Kommunen ska

på prov erbjuda ett uppföljande samtal till kommuninvånare som fyller 80 år. Kommunen kan informera om vad vi kan göra för att ge äldre bättre tillvaro. Det kan vara att motivera till deltagande i det stora utbud av aktiviteter som finns, eller att informera om bostadsanpassning så att det blir tryggare och lättare att klara sig hemma. Vi vill också förmedla att kommunens äldreomsorg finns där om du skulle behöva det. En särskilt utsatt grupp är äldre vars partner har gått bort. Sorgen kan bidra till att man orkar mindre, att man isolerar sig hemma och blir mindre aktiv i allmänhet. I en sådan situation behövs ett socialt skydds nät, här kan kommunens uppsökande verksamhet vara till hjälp.

Ett högre deltagande

I kommunen finns ett stort utbud och goda förutsättningar till att vara med på fysiska och kulturella aktiviteter, att själv vara delaktig i att utforma aktiviteter och att umgås med andra. Utmaningarna för kommunen handlar främst om att nå ut till alla med information och att motivera till deltagande.

Vi vet att fysisk aktivitet minskar ångest och oro, och sociala aktiviteter kan minska ensamheten. Men att delta i en aktivitet eller att ta sig till en träfflokal kan vara svårt, och om man redan känner sig ensam kan hindren kännas större. Även när det gäller fysisk aktivitet finns många upplevelser av hinder. Man kanske är ovan att träna eller röra sig, tror att besvären förvärras, att det skulle vara för sent att börja på äldre dar, eller att man måste träna hårt och länge för att det ska ge effekt.

Kommunen ska förbättra informationen om utbudet av aktiviteter, mötesplatser och friluftsområden. Informationen ska vara tydlig och finnas på flera språk och i olika format. Kommunen kan också i sina olika roller bli bättre på att lotsa var och en vidare. Genom uppsökande verksamhet tillsammans med landstinget kan kommunen ge information om utbud av aktiviteter och mötesplatser och samtidigt försöka motivera till deltagande. Inom äldreomsorgen kan hemtjänstpersonalen, biståndshandläggare och dagverksamheten sprida information och uppmuntra. Ytterligare ett sätt att nå och stödja fler äldre kan vara att etablera äldrelotsar som finns på medborgarkontoren eller att utveckla medborgarkontorens utbud så att det bättre tillgodoser äldres behov.

Aktiviteter bör utformas så att förutsättningarna är goda för många att delta. Kommunens aktiviteter ska var öppna för alla och det ska inte kosta mycket att delta. Aktiviteterna bör främja nya relationer och gemenskap. Eftersom det blir vanligare att äldre bor kvar hemma behövs det aktiviteter i alla delar av kommunen och mötesplatser i fler delar av kommunen. Detta kan kommunen förverkliga genom samverkan med föreningar och bostadsbolag. Tillgängliga färdssätt gör det möjligt för fler, än dem som bor i närheten, att delta.

I kommunen finns stora möjligheter att vara aktiv. Äldre ska ha goda förutsättningar att delta i sociala, kulturella och fysiska aktiviteter. Kommunen ska arbeta för att äldre Botkyrkabor mår bra och håller sig friska längre.

- Kommunen ska underlätta för äldre att vistas i och ta sig till kommunens grönområden.
- Kommunen ska stötta initiativ från medborgarna i att erbjuda socialt stöd, eller att ordna aktiviteter för äldre inom äldreomsorgen. Kommunen ska arbeta för att volontärverksamheten ska öka.
- Kommunen vill ta fram ett komplement till landstingets hälsosamtal. Kommunen ska på prov erbjuda samtal till kommuninvånare som fyller 80 år.
- Kommunen ska förbättra informationen om utbudet av aktiviteter, mötesplatser och friluftsområden.
- Kommunen ska i sina olika roller bli bättre att på att lotsa äldre vidare till aktiviteter och mötesplatser, och motivera till deltagande.
- Aktiviteter ska utformas så att många kan delta.
- Kommunen ska arbeta för att det ska finnas aktiviteter och träffplatser i fler kommundelar genom samverkan med föreningar och bostadsbolag.

Antti

76 år. Född i Österbotten i Finland. Bor i en hyreslägenhet i Tullinge tillsammans med frun och två katter.

Antti var 25 år när han kom till Sverige för att arbeta. Han fick jobb på Alfa Laval och bosatte sig i Tullinge redan då. I Finland arbetade han med allehanda jordbrukssysslor på hemortens bondgårdar.

När han kom till Sverige kunde han inte svenska.

”Jag har aldrig gått någon kurs i svenska. Jag har lärt mig själv. Men jag har ju haft arbetskompisar som pratat svenska – även fast många var finnar.”

Frun har varit hemmafru och har aldrig riktigt lärt sig svenska.

Barnen, två pojkar och en dotter, kan finska eftersom det var hemmaspråket. Dottern bor nu i Malmö, men sönerna är kvar i Botkyrka. Antti har fem barnbarn. Han tycker att det är lite synd att bara tre av dem kan finska.

Antti tycker att hans svenska är hyfsat bra, men han är lite bekymrad inför framtiden.

”Jag kan prata och förstå svenska än. Men jag vet inte hur pass bra jag kan ha den kvar. Nu när jag har gått i pension umgås jag mest med andra finstalande. Men jag tittar mycket på svensk TV och läser svenska tidningar. Jag hoppas att det hjälper.”

Han tycker om sin trerummare som ligger en bit från pendeltågsstationen. Enda nackdelen är att det inte finns bastu.

Han känner sig inte särskilt ensam. Frun och barnen finns ju och så bor några goda vänner i trakten. Men han har inte så mycket kontakt med grannarna.

Antti är medlem i den lokala finska pensionärsföreningen och åker på gruppresor som föreningen arrangerar, till exempel kryssningar till Helsingfors. Då får han chansen att utöva sin stora passion: att dansa finsk tango.

Han säger att han mår bra, trots att läkaren menar att han borde äta mindre socker. Däremot har han börjat oroa sig för fruns minne och att hon ska utveckla demens. Det är mer och mer han som måste ta hand om hushållet, och frun, numera.

Han har ingen egen erfarenhet av den kommunala äldreomsorgen.

”Om jag eller frun skulle behöva anlita hemtjänst, hoppas jag att vi kan få hjälp på finska. Annars blir det nog svårt. Och så får personalen inte vara allergisk mot katter.”

Ett tryggt och tillgängligt boende

Är det någonstans vi alla ska kunna känna oss trygga så är det i vårt hem. Kommunen har ett bostadsförsörjningsansvar för alla kommuninvånare. Att planera bra bostäder och trygga, tillgängliga³ boendemiljöer för äldre är en fråga för kommunens generella boendepanering. Kommunen har också ett särskilt ansvar för de äldre som behöver särskilda boendeformer enligt socialtjänstlagen. Äldre vill bo på olika sätt och förutsättningarna ser olika ut. Det är en trygghet att veta att det finns en väl fungerande äldreomsorg om behovet skulle uppstå.

Var och en väljer sitt boende och planerar sin boendesituation, men kommunen måste skapa förutsättningar för att det ska finnas något att välja bland. Detta kan kommunen göra genom att ha äldre i åtanke vid renovering av bostäder och vid nybyggnation. Kommunen ska också medverka till och skapa förutsättningar till etablering av olika boendeformer riktade till äldre.

Hur bor äldre i Botkyrka?

Många äldre i Botkyrka flyttade till kommunen under 1960- och 70-talen då stora delar av dagens Botkyrka växte fram, och det är många som bor kvar i den bostad de flyttade till då. Drygt hälften i åldersgruppen 65 år och äldre bor i bostäder från 70-talet. I åldersgruppen 65–74 år bor ungefär hälften i villor och radhus. Högre upp i åldrarna är denna andel mindre.

Ekonomiska förutsättningar styr ofta valet av boende. En ekonomisk tröskel kan vara orsaken till att man bor kvar i nuvarande bostad i stället för att flytta till en mer lättkött och anpassad bostad. En stor andel äldre bor i miljonprogrammets bostäder i Hallunda, Alby, Fittja och Norsborg. Dessa bostäder har hiss men är i övrigt inte anpassade för äldre personer som har svårt att gå eller andra funktionsnedsättningar. Många vill bo kvar i sitt hem även när en försämrad hälsa ändrar förutsättningarna. Då kan det bli aktuellt med insatser för att öka tillgängligheten i det egna huset eller lägenheten för att man ska kunna bo kvar med en god livskvalitet.

Den äldre befolkningen växer och de allra flesta över 65 år bor inte på ett vård- och omsorgsboende eller annan särskild boendeform, utan befinner sig på den ordinarie bostadsmarknaden. Därför är det viktigt att kommunen tänker på äldres behov vid renovering och nybyggnation. Detta gäller inte minst i den planerade förnyelsen av miljonprogrammen. Kommunen kan på olika sätt möjliggöra kvarboende för äldre.

Hur vill man som äldre bo?

Kvinnor ställer i regel högre krav på boendet än män. Gemensamt är dock önskemål om närhet till dagligvaruhandel, kommunikationer, primärvård och tillgänglig utemiljö. Generellt sett kan vi se att viljan att flytta ökar i det senare stadiet av livet. Det har ofta att göra med försämrad hälsa som innebär en flytt till en mindre och mer tillgänglig bostad, eller till ett vård- och omsorgsboende.

³ Tillgänglighet är ett begrepp som används för att beskriva hur pass väl en verksamhet, plats eller lokal fungerar för personer med funktionsnedsättning. Här ingår lokalernas utformning, tillgången till information och ett bra bemötande.

Bostadstillägg för pensionärer

Hos Pensionsmyndigheten kan du som är pensionär ansöka om bostadstillägg för din bostadskostnad. Detta kan du göra oavsett vilken typ av bostad du bor i.

Det har etablerats fler boendeformer för äldre på senare tid. Det gör att en flytt till ett vård- och omsorgsboende oftast inte är aktuellt så länge hemtjänst och hemsjukvård kan tillgodose medicinska och praktiska behov. Men man kan ändå känna sig otrygg och ensam, och då kan seniorboenden och trygghetsbostäder på den ordinarie bostadsmarknaden vara ett bra alternativ. I dessa typer av mellanboenden finns möjlighet till gemensamma aktiviteter och sociala kontakter. På så vis finns en förebyggande och hälsofrämjande funktion. Mellanboenden kan också avlasta trycket på vård- och omsorgsboenden när den äldres behov av vård inte är så stort, utan handlar om trygghet och fysisk boendemiljö.

Många äldre väljer att inte flytta. Att behöva flytta för varje ny krämpa som dyker upp är heller inte något som ska behövas. Är bostaden tillgänglig och väl fungerande är det ofta en bra lösning att bo kvar. För samboende personer är heller inte ensamhet och oro vanligen ett problem.

Ett anpassat hem

Får du svårt att röra dig kan det innebära att ditt hem behöver anpassas. Personer med funktionsnedsättning, däribland vissa äldre, kan ansöka om bostadsanpassningsbidrag för att på så vis göra hemmet tillgängligt. Bidraget kan exempelvis användas till att ta bort trösklar, byta ut badkar mot duschplats eller att montera en rullstolsramp utomhus.

I Botkyrkas bostadsbestånd finns det generellt brister i tillgängligheten. Det innebär att utformningen av bostaden och bostadsmiljön kan begränsa hur vissa äldre kan röra sig i och använda bostaden. För att kunna skapa tillgängliga bostäder måste de som planerar och genomför ombyggnationerna förstå äldres begränsningar och vilka hinder de upplever i vardagen. Arkitektur, form och design ska fungera för alla. Tillgängliga bostäder och boendemiljöer är på så vis nödvändigt för vissa, samtidigt som det underlättar för många och gör vardagen bekväm för alla. Många av de hinder som begränsar boendemiljöns tillgänglighet är enkla att åtgärda, men enklast av allt är att göra rätt från början.

För att inte skapa fler hinder när de gamla tas bort ska kommunens upphandlingar ställa krav på tillgänglighet och universell utformning. Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar. Så kallade ”Passa på-åtgärder”⁴ är både kostnadseffektiva och leder till besparing av arbetstimmar.

Hjälp och trygghet i det egna hemmet

När du behöver hjälp från andra för att klara din vardag är det kommunens roll att erbjuda vård och omsorg. Men det innebär inte nödvändigtvis att du flyttar till ett vård- och omsorgsboende. Hemtjänsten ger omvårdnad och hjälp i ditt eget hem. Syftet är att den som vill ska kunna bo kvar hemma och få hjälp med det som är för tungt att göra

Kvinnofrid

Är du kvinna och utsatt för våld, kränkningar, hot eller övergrepp av någon i din närhet kan du kontakta kvinnorådgivningen i Botkyrka. Här kan du få praktiskt stöd och samtalsstöd både enskilt och i grupp.

⁴ Passa-på-principen är ett sätt att hålla nere kostnader. Vid nya inköp eller andra förändringar passar man på att förbättra tillgängligheten.

själv. Kommunen arbetar hela tiden för att hemtjänsten ska upplevas som trygg och tillförlitlig. Detta är viktigt för att kunna möta efterfrågan om att få vård och omsorg i det egna hemmet. Som ett komplement till hemtjänsten är kommunens mål att volontärverksamheten ska öka. Frivilliga krafter kan utgöra ett socialt stöd som skapar trygghet.

Är du äldre eller har en funktionsnedsättning kan du också få hjälp av Botkyrkafixaren. Botkyrkafixaren kan till exempel hjälpa till med att byta glödlampor, sätta upp och ta ned gardiner. Botkyrkafixaren är en service, men syftet är också förebyggande, att äldre inte ska ramla och skada sig. Skulle behovet av Botkyrkafixaren öka finns möjligheten att utöka denna funktion.

Tekniska lösningar och hjälpmedel

Utveckling av tekniska lösningar och hjälpmedel kan bidra till att äldre kommer att kunna klara sig bättre i sina hem. Oftast är det landstinget som erbjuder hjälpmedel som rollatorer och hörapparater. I kommunen finns en syn- och hörselinstruktör som hjälper kommuninvånare med hjälpmedel för syn och hörsel och informerar om sådant som kan underlätta vardagen. Det finns också tekniska lösningar för att skapa trygghet i hemmet. Som äldre i Botkyrka kan du få trygghetslarm. Larmet bär man med sig och om man skulle ramla, känna dig orolig eller bli akut sjuk, larmar man till kommunens personal som då kommer.

Efterfrågan på teknikstöd förväntas öka bland äldre. Det finns hjälpmedel som underlättar för personer med nedsatt minnes- och orienteringsförmåga att hålla reda på tiden och att planera sin dag. Det kan handla om påminnelser av olika slag, planeringskalendrar och mer avancerade elektroniska hjälpmedel. För närvarande provar äldre inom hemtjänsten att beställa matvaror hem till sig via en surfplatta, tillsammans med omsorgspersonalen. Även för anhöriga finns hjälpmedel som larmmattor och passagelarm.

Eftersom framtidens äldre kommer att vara mer teknikvana räknar vi i kommunen med att efterfrågan på teknikstöd i olika former av kommunikation kommer att öka. En mobil robot i hemmet kan underlätta kontakten med familjemedlemmar och vårdpersonal. Denna typ av teknikstöd för äldre och inom äldreomsorgen är ett område som ständigt utvecklas och bidrar till att äldre kan leva självständiga liv längre. Kommunen ska aktivt bevaka och dra nytta av utvecklingen som kan bidra till äldres självständighet och välmående. Kommunen ska vara öppen för och ta initiativ till att pröva nya tekniska lösningar och hjälpmedel.

Olika boendeformer

I en kommun finns en mängd olika bostäder, vissa av dem är mer lämpliga för äldre än andra. Seniorboenden, trygghetsbostäder och bostadsrätter i en 55plus-förening är olika boendeformer på den vanliga bostadsmarknaden, men som vänder sig till en specifik målgrupp. Kommunen kan styra och påverka bostadsbeståndet tillsammans med exempelvis byggherrar och fastighetsägare. Vård- och omsorgsboenden är en särskild boendeform som kommunen har ansvar för att inrätta. Det är hos kommunen

du ansöker om att få plats på ett vård- och omsorgsboende. Kommunen har även ett antal servicelägenheter som innebär att du bor i en egen lägenhet och har tillgång till sjuksköterska, läkare och hemtjänst. En tendens är att efterfrågan på servicelägenheter minskar.

Seniorboenden och trygghetsbostäder

Vad som menas med seniorboende varierar. Oftast menar man en boendeform som riktar sig till personer över en viss ålder. Ibland är bostäderna tillgänglighetsanpassade och det finns ett visst serviceutbud. Det finns också bostäder och lägenheter som är anpassade och har bra förbindelser i närheten men som riktar sig till alla. I Tumba och Tullinge finns det 55plus-boenden som är bostadsrätter för personer som är 55 år och äldre. I dagsläget finns det också ett seniorboende med hyreslägenheter i Tullinge. Bostäderna är tillgänglighetsanpassade, har närhet till kommunikationer och det finns en möteslokal för de boende. Planer finns på att utöka antalet seniorboenden samtidigt som konceptet utvecklas ytterligare vad gäller trygghet, tillgänglighet och service.

Ett begrepp och en boendeform som etablerats på senare år är trygghetsbostäder. Enligt Boverkets definition är detta en boendeform som riktar sig till personer som är 70 år och äldre. I konceptet ingår bostadslägenheter, utrymme för de boendes måltider, hobby- och sällskapsrum och personal som dagligen kan hjälpa de boende på olika sätt. I trygghetsbostäder finns möjlighet att äta gemensamma måltider och delta i aktiviteter. I Botkyrka har vi ännu inga trygghetsbostäder, kommunen vill definiera och utveckla ett eget trygghetskoncept och satsar mycket på att etablera denna typ av mellanboende. Det är viktigt att det finns alternativ i boendebudet för äldre. Kommunen ska skapa förutsättningar och medverka till etablering av fler boendeformer för äldre.

För att utveckla dagens bostadsbestånd behöver bostadsmarknadens aktörer samarbeta. Det har visat sig att samverkan mellan olika kommunala förvaltningar och bostadsbolag är lösningen för att få till stånd fler boendeformer. Samarbete kan bidra till att ett trygghetsboende kommer till stånd, exempelvis genom att en lämplig fastighet kompletteras med personal och service. Kommunen behöver också utveckla samarbetsformer för att ta emot initiativ från äldre medborgare och vägleda initiativen till verklighet. Äldre förväntas i högre utsträckning själva ta initiativ till att utveckla sitt boende efter egna idéer. Generellt sett hindrar höga boendekostnader i nyproduktionen äldre från att flytta till anpassade och mer tillgängliga bostäder. Här har bygg- och fastighetsbranschen det största ansvaret för att på olika sätt pressa kostnaderna.

Vård- och omsorgsboenden

För dig som behöver mer omsorg och trygghet, än vad som är möjligt att få i ditt eget hem, finns vård- och omsorgsboenden. I Sverige har antalet platser på vård- och omsorgsboenden minskat över tid. Ett vård- och omsorgsboende i dag skiljer sig från vad man förr kallade äldreboende och en hög ålder betyder inte en given plats. För att få flytta till ett vård- och omsorgsboende behöver du ansöka hos kommunen och få ett beslut om plats.

Det finns många faktorer som kan påverka det framtida behovet av vård- och omsorgsboenden: medicinteknik, forskning och utveckling inom demensvård, förebyggande och hälsofrämjande insatser och tillgången till fler mellanboenden för äldre. Men vi vet att det på sikt kommer att behövas fler vård- och omsorgsboenden. Samtidigt är vissa av kommunens lokaler gamla och behöver renoveras eller ersättas. Till exempel ska Tumba äldreboende avvecklas i sin nuvarande form. Ett nytt vård- och omsorgsboende är planerat till 2017, och det kommer behövas fler vård- och omsorgsboenden med demensinriktning. Ett problem är brist på byggklar mark och det är viktigt att kommunens översiktsplan fångar upp behovet av vård- och omsorgsboenden. Detta behov ska finnas i åtanke i planer för hur Botkyrkas mark ska användas.

Den betydelsefulla närmiljön

Bostadens omgivning och närmiljö har stor betydelse för äldre. En förutsättning för att äldre ska kunna bo kvar och ha ett självständigt och aktivt liv är att omgivningen är tillgänglig. Det kan innebära närhet till kollektivtrafik, privat och offentlig service och att utomhusmiljön är lättframkomlig inom stadsdelen. Upplysta gångbanor och väl synliga skyltar ökar också tryggheten och tillgängligheten.

Kommunen har ansvar för att ta bort alla enkelt avhjälpna hinder på offentliga platser och i lokaler som allmänheten har tillträde till. Att avhjälpa hindren kan vara allt från att sätta in en rullstolsramp till att kontrastmarkera trappor. Oftast handlar det inte om några stora ombyggnationer. Vi ska se över tillgängligheten i kommunens egna verksamheter och på allmänna platser och rätta till bristerna. På så sätt förbättras den fysiska miljön för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Kommunen har som tillsynsmyndighet en viktig uppgift i att granska hur privata fastighetsägare följer kraven på tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder. Fungerande tillsyn är avgörande för att vi ska komma tillrätta med bristerna i den fysiska miljön. I denna roll kan och ska kommunen bli mycket bättre. Botkyrka kommun är ansluten till Västra Götalandsregionens tillgänglighetsdatabas som är ett verktyg för att underlätta arbetet med enkelt avhjälpna hinder. Tillgänglighetsdatabasen samlar besöksinformation om en plats eller lokals tillgänglighet. Via kommunens webbplats kan du ta del av informationen. Än så länge omfattar tillgänglighetsdatabasen bara lokaler där Botkyrka kommun bedriver verksamhet. Men tanken är att databasen i framtiden ska ha information även om andra lokaler och platser, exempelvis promenadvägar och köpcentrum.

Botkyrka prioriterar att närmiljön är tillgänglig, men det är viktigt att man även enkelt kan ta sig mellan kommundelar. Att kunna röra sig mellan kommunens olika områden ger fler möjligheter och ett större utbud. Äldre som har svårt att resa med den vanliga kollektivtrafiken kan ansöka om färdtjänst hos kommunens medborgarkontor, men kommunen ska också arbeta för att förbättra de allmänna kommunikationerna. En etablering av en servicelinje skulle innebära en generell förbättring för gruppen äldre, och är därför något kommunen på sikt har ambitionen att införa.

Kommunen ska på olika vis möjliggöra ett bra boende och boendemiljö för äldre:

- Kommunen ska arbeta för fler alternativ i utbudet av boendeformer för äldre.
- Kommunen har ambitionen att definiera och utveckla ett eget trygghetskoncept för boendeformen trygghetsboende och ska arbeta för att trygghetsbostäder etableras i Botkyrka.
- Tumba äldreboende ska avvecklas i sin nuvarande form. Ett nytt vård- och omsorgsboende är planerat till 2017.
- Kommunen ska aktivt bevaka och dra nytta av utveckling av teknik och hjälpmedel som kan bidra till äldres självständighet och välmående. Kommunen ska vara öppen för, och ta initiativ till, att pröva nya tekniska lösningar och hjälpmedel.
- Kommande upphandlingar ska ställa krav på tillgänglighet och universell utformning.
- Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar
- Tillgängligheten i kommunens egna verksamheter och på allmänna platser ska ses över och bristerna ska rättas till
- Kommunen ska bli bättre på att granska hur privata fastighetsägare följer krav på tillgänglighet.
- Kommunens ambition är att tillgänglighetsdatabasen i framtiden ska ha information om fler lokaler och platser i kommunen, exempelvis promenadvägar och köpcentrum.

Meryem

70 år. Född i sydöstra Turkiet, nära Syrien. På Meryems pass står det "turk", men hon påpekar att hon är syrian. Hon kom till Sverige 1975 som religiös flykting tillsammans med maken och deras tre döttrar.

De bosatte sig vid sin ankomst i en hyreslägenhet i Alby men i dag bor Meryem i ett radhus i Norsborg tillsammans med sin make.

Hennes modersmål är syrianska. När hon kom till Sverige kunde hon inte ett ord svenska.

Meryem var analfabet men lärde sig att läsa och skriva på SFI. Hon tycker inte själv att hon kan svenska så bra. Hon umgås mest med andra syrianer och använder inte svenska dagligen.

När Meryem kom till Sverige hade hon aldrig förvärvsarbetat.

"I Turkiet var jag hemmafru och tog hand om hushållet, barnen och mina föräldrar. Väl i Sverige fick jag ett jobb på storkök. Diskade och städade."

Hon hade gärna arbetat med matlagning, är riktigt bra på det.

Maken har haft ett eget skomakeri och även jobbat på Scania. Han har lärt sig bra svenska.

De trivs i sitt radhus som har en liten trädgård, och har flera goda grannar att umgås med.

Deras fem barn och barnens familjer bor i närheten. De har åtta barnbarn, och hittills två barnbarnsbarn.

Meryem brukar känna sig ensam ibland, trots att släkt och vänner finns i närheten.

"Jag tror att jag skulle känt mig mindre ensam om vi hade bott kvar i hemlandet. Där skulle jag ha tagit hand om barnbarn och barnbarnsbarn. Här i Sverige sätts de på dagis i stället."

Barnbarn och barnbarnsbarn och kyrkan är hennes största intressen i livet.

Hon känner sig ganska frisk, är bara lite trött i benen då och då. Maken däremot har hjärtproblem. Barnen hjälper till att sköta läkar- och sjukhuskontakterna. Det kan vara svårt med vårdterminologin. Ibland bokar personalen på vårdcentralen en auktoriserad tolk.

Meryem önskar att hon och maken kan fortsätta att klara sig själva när de blir äldre. Men om nödvändigt kan hon acceptera kommunal omsorg, eftersom barnen har mycket annat att göra.

"Men för att jag ska vilja ta emot kommunens hjälp måste jag kunna förstå personalen, och de mig. Så man borde kunna få hjälp på sitt eget språk."

Och så ska man ta hänsyn till religionen.

"Om jag var tvungen att flytta till ett äldreboende skulle jag vilja att prästen kom dit regelbundet – minst en gång i veckan."

En god omsorg

När vi blir äldre kan vi komma till en punkt då vi behöver hjälp från andra för att klara oss i vår vardag. Vid detta steg i livet är det kommunens roll att erbjuda en god omsorg. Hjälpen kan se olika ut och anpassas efter var och ens behov. Äldreomsorgen utgår ifrån den nationella värdegrunden och kommunens arbete handlar om att omsätta värdegrunden i praktiken:

Alla som får äldreomsorg ska leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Det handlar om självbestämmande, trygghet, meningsfullhet, integritet och delaktighet samt att få ett gott bemötande och insatser av god kvalitet.

Vi lever allt längre och har fler friska år i livet, men också fler sjuka år. På sikt kommer personer som är 65 år och äldre utgöra en större andel av kommunens befolkning. Vi kan hålla oss friska längre, men med tiden kommer många att behöva vård. Kvaliteten på vården är viktig för dagens och framtidens äldre. Många anser att det är viktigare att vården är bra än att den är nära. Samtidigt vill många gärna få vård i sin egen bostad. Framtidens behov av äldreomsorg kommer att påverkas av forskning inom medicin, hälsa och omsorg, och av förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Att få äldreomsorg

När man som äldre har svårt att klara sin vardag har man rätt att få stöd från kommunen. Detta är en rättighet som styrs av socialtjänstlagen. För att få stöd i form av äldreomsorg kan du ansöka om detta hos kommunen, både skriftligt och muntligt. Även anhöriga kan ta initiativ till en ansökan. När kommunen får in en ansökan görs en utredning av en handläggare och sedan fattas beslut om stödinsatser. Behovet ska styra bedömningen av vilken hjälp den äldre får. När beslutet är fattat informeras den äldre. Det är viktigt att motivera målet med stödinsatserna. Insatserna ska inte ta över det personen kan göra själv. Detta är ett centralt förhållningssätt inom hela äldreomsorgen.

Äldreomsorgen ska ge äldre människor möjlighet att vara självständiga, trygga och ha en meningsfull tillvaro. Äldreomsorgen drivs i olika former för att möta äldre människors olika behov av stöd. Genom hemtjänsten kan man få service och omvårdnad i sitt hem, men det finns också insatser för att stimulera social kontakt och aktivering. På vård- och omsorgsboendet hyr man en lägenhet eller ett rum och har tillgång till omsorg och tillsyn dygnet runt. På boendet finns omvårdnadspersonal, tillgång till sjuksköterska dygnet runt och en läkare som är knuten till boendet. En dietist arbetar med samtliga vård- och omsorgsboenden tillsammans med sjuksköterskan och omsorgspersonalen. Sjukgymnast och arbetsterapeut arbetar för att ge individen förutsättningar till att förbättra och behålla förmågor.

Alla som beviljas äldreomsorg får en personlig kontaktman. Kontaktmannen ser till att den äldre får den hjälp som hon eller han behöver. Tillsammans skriver kontaktmannen och den äldre en genomförandeplan där de kommer överens om på vilket sätt personen ska få hjälpen och stödet, utgångspunkten är behoven och önskemålen. Kontaktmannaskapet ska vara tydligt och kontaktmannen välkänd för både den äldre och den äldres närmaste anhöriga. Med tiden kan behoven förändras och för att den

Äldre ska få rätt hjälp och stöd ska beslut om insatser följas upp kontinuerligt. Samverkan mellan de olika professionerna inom äldreomsorgen bidrar till att den äldre får hjälp efter behov, på bästa sätt och i rätt tid.

Kommunen ska kunna erbjuda ett antal serviceinsatser utan biståndsbeslut genom att den äldre får en viss mängd tid som han eller hon kan disponera själv. På så vis kan den äldre välja mellan olika serviceinsatser efter önskemål. Detta är ett utvecklingsområde inom biståndsbedömningen och hemtjänsten, och som kommer att öka valfriheten för äldre.

Som vår nuvarande lagstiftning ser ut är det kommunen som beslutar vilken hjälp och stöd som beviljas till äldre. I takt med att samhället förändras kan kommunens beslutande roll just i detta avseende komma att tonas ned.

I omsorgen möts vi och våra olika behov

En god omsorg är att kunna möta individens behov på bästa sätt. Alla är olika och inom äldreomsorgen finns individer med varierande härkomst, hälsotillstånd, intressen och anspråk. Det ställer krav på hur en efterfrågad, utökad valfrihet ska tillgodoses. En viktig utmaning inom omsorgen är att tillgodose självbestämmande och inflytande. I omsorgen möts vi och våra olika behov och arbetet för att möta dessa behov gör omsorgen intressant och mångfasetterad.

Demens

Demens är ett samlingsbegrepp för olika demenssjukdomar som drabbar hjärnan. Med hög ålder ökar risken för demenssjukdom, så med ökad medellivslängd blir demens vanligare. Följden är ett ökat behov av platser på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning och tendensen är fortsatt ökning. Vård- och omsorgsboenden med demensinriktning är till för personer med demensdiagnos och omvårdnaden ska vara anpassad till behovet hos den drabbade. Framsteg inom att diagnostisera och behandla demens kan påverka behovet av omsorg framöver till personer med demenssjukdom. Det vi vet i dag är att förebyggande åtgärder kan påverka utvecklingen. Kommunen följer utvecklingen och ska ta fram en demensstrategi för att kunna ge bra stöd när fler äldre drabbas av demens.

Kommunen har tillsammans med landstinget utarbetat ett lokalt gemensamt vårdprogram för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt, samt stöd till deras närstående. Programmet ger en samlad beskrivning av hälso- och sjukvård och omsorg för personer med demenssjukdom. Demensarbetet inom äldreomsorgen handlar i stor utsträckning om att möta personer med demenssjukdom på ett bra sätt och om samverkan över gränser. En demenssjuksköterska stödjer den sjuke och utbildar och stöttar anhöriga och personal. På alla demensavdelningar finns demenscoacher och hemtjänstpersonal ska också få utbildning. Den som drabbas av demenssjukdom kommer med tiden förlora olika förmågor, den kulturella aspekten och den språkliga förmågan är viktiga i sammanhanget. Många äldre har ett annat modersmål än svenska och då är det viktigt med personal som kan ens modersmål och förstår den äldre.

Dagverksamhet är en beslutad hjälpinsats riktad till äldre. Det finns både social dagverksamhet och dagverksamhet för äldre med demenssjukdom. Dagverksamheten ger stöd att komma ut, träffa andra och vara med i olika aktiviteter. Syftet är att bryta ensamhet och hjälpa deltagaren att behålla fysiska och sociala förmågor. Deltagaren är själv med och utformar dagen och kan vara med på aktiviteter som gymnastik, promenader eller frågesport. Det finns ett ökat behov av dagverksamhet för äldre med demenssjukdom och även från anhöriga till personer med demenssjukdom finns en ökad efterfrågan. Därför ska dagverksamheten för personer med demenssjukdom utökas och bli mer flexibel kring öppettider för att kunna tillmötesgå olika individers behov. Vid behov ska det finnas dagverksamhet på helgen.

En interkulturell omsorg och finskt förvaltningsområde

Kommunen har undersökt uppfattningar och önskemål om kommunens äldreomsorg bland finsktalande pensionärer och andra äldre med utländsk bakgrund. Av undersökningarna framgår att äldreomsorgen i framtiden behöver ha avdelningar med språkliga och kulturella inriktningar på vård- och omsorgsboenden. Kommunen behöver också kunna erbjuda information om äldreomsorgen på andra språk än svenska. Ansökningar till vård- och omsorgsboenden från äldre med utländsk bakgrund ökar. Tidigare har man i större utsträckning vårdat sina nära i hemmet men här ser vi en förändring. På kommande vård- och omsorgsboenden ska fler platser med språk- och kulturinriktning planeras. Ungefär en tredjedel av platserna på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning ska planeras för personer med utländsk bakgrund. Inom hemtjänsten ska kommunen i högre utsträckning matcha personalens och den äldres språk.

Botkyrka kommun ingår i det finska förvaltningsområdet och har därmed särskilt ansvar för att värna om det finska språket och kulturen, och ska kunna erbjuda äldreomsorg helt eller delvis på finska⁵. I dag har kommunen en avdelning för finsktalande personer med demenssjukdom. Det finns ett uttalat intresse bland den finsktalande äldre kommunbefolkningen att få tillgång till vård- och omsorgsboenden med finsk inriktning. Ambitionerna inom finskt förvaltningsområde är höga och förutsättningarna är goda. I Botkyrka finns många finsktalande pensionärer men det finns också många finskspråkiga bland omsorgspersonalen.

Delaktighet och inflytande

För att vi i kommunen ska kunna göra rätt saker för de äldre inom äldreomsorgen är det viktigt att vi frågar och lyssnar på vad de äldre vill. Vård- och omsorgsboendet är de boendes hem. I detta stadium av livet är beroendet av andra större och självständigheten mindre. Kommunen har här ett stort ansvar och det ska förvaltas väl. Vad som gör att man trivs och känner sig trygg i sitt hem varierar, och därför är kommunen angelägen om att få höra de boendes tankar och synpunkter. Kommunen ska möjliggöra detta genom att skapa forum för inflytande och delaktighet på vård- och

---

⁵ Den första januari 2010 fick Sverige en ny lag som ska stärka landets fem erkända nationella minoriteter och deras språk (Regeringens prop. 2008/09:158). I samband med detta blev ett antal kommuner, landsting och regioner förvaltningsområden för samiska, meänkieli och finska. Botkyrka är en av de utvalda kommunerna att ingå i det finska förvaltningsområdet.

omsorgsboenden. Brukarråd som forum för inflytande ska utvecklas och bli bättre inom äldreomsorgen.

Det är genom genomförandeplanen du kan vara delaktig i hur dina stödinsatser genomförs inom äldreomsorgen. Arbetet med genomförandeplanen är högt prioriterat. Äldre inom omsorgen och alla övriga kommuninvånare kan lämna synpunkter på kommunens verksamhet på webbplatsen, via synpunktskort, genom att ringa eller skriva brev. Detta är ett sätt för kommunen att få reda på vad medborgarna upplever är bra eller inte alls bra. Synpunkterna kan sedan användas till att förbättra verksamheten.

Kommunen samverkar med pensionärsföreningar genom kommunala pensionärsrådet (KPR). Pensionärsrådet består av politiker och representanter från pensionärsföreningar och för dialog om kommunaktuella frågor. KPR är rådgivande till andra kommunala organ och ska få möjlighet att påverka den kommunala verksamhetens innehåll och utformning.

Digital teknik ger möjlighet till nya former för delaktighet bortom de traditionella forumen. En grundläggande förutsättning för medborgares delaktighet och inflytande är att det finns information om kommunens verksamheter, tjänster och planer. Informationen ska vara lättillgänglig, tydlig, aktuell och finnas på olika språk och i olika format.

Stöd till anhöriga

Anhörigstöd finns för att förebygga ohälsa hos anhöriga genom att synliggöra deras situation. Anhörigstödet är till för dig som stödjer en närstående, exempelvis genom att vårda din partner i hemmet, genom att stödja din förälder som är sjuk eller stötta din närstående som flyttat till ett vård- och omsorgsboende. Stödet är individuellt utifrån behov och önskemål men sker både individuellt och i grupp. Exempel på stöd är vägledning, stödsamtal, information och som komplement finns nätbaserat stöd. Kommunen vill hitta sätt att öka användandet av nätbaserat stöd. Det finns även ett indirekt stöd till anhöriga i form av korttidsboende, växelvård, dagverksamhet och avlösning i hemmet. Korttidsboende innebär att personen i behov av omsorg får en tillfällig plats på ett vård- och omsorgsboende. Som anhörig har du rätt att ansöka om bistånd för egen del. Kommunen ska arbeta för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter inom äldreomsorgen.

Mat och näring

Maten och måltiden är betydelsefull för hälsan och välbefinnandet, och en central del av omsorgen. En näringsrik kost bidrar till att man behåller hälsan och återhämtar sig efter sjukdom. Förutom att maten är näringsrik och av god kvalitet, spelar måltiden en viktig roll som källa till sociala kontakter. Måltiden ska vara en stund att se fram emot och maten omväxlande, samt tillagad och serverad med omsorg. Det är också viktigt att måltidsmiljön är behaglig.

I kommunen försöker vi i möjligaste mån anpassa måltiden efter de äldres önskemål och behov. Många mår bra av att äta mat från en bekant matkultur. De som får mat via hemtjänsten har på olika sätt valmöjlighet kring maten. Många vill också ha sällskap

vid måltiden. Att tillgodose detta behov bland ensamboende äldre är något kommunen ska verka för. Maten tillagas med få undantag i kommunens egna kök vilket gör det möjligt för oss att säkerställa att maten håller god kvalitet. På kommande vård- och omsorgsboenden ska vi i kommunen sträva efter att det ska finnas tillagningskök. Två gånger per år utvärderas maten av dem som äter den. Genom att vara noga med kvaliteten, lyssna på de äldre som äter maten och göra dem delaktiga ska vi erbjuda god, näringsriktig mat och en behaglig måltidsmiljö.

Kvalitetsarbete

Kommunens uppgift att bedriva en god omsorg innebär kvalitetsarbete på flera sätt och nivåer. Våra värdighetsgarantier har sin utgångspunkt i Socialstyrelsens nationella värdegrund för äldreomsorgen och ska leva upp till varje människas behov av självbestämmande, integritet, trygghet, välbefinnande och ett gott bemötande. Värdighetsgarantierna visar vad som är kvalitet inom våra verksamheter och ska tydliggöra vad du som kommuninvånare kan förvänta dig av äldreomsorgen. Att ha möjlighet att delta i aktiviteter, att vara så frisk som möjligt och att möta personal som förstår ens behov och ger vård och omsorg därefter, är exempel på sådant kommunen strävar efter. Hela tiden pågår arbete med att följa upp och förbättra kvaliteten, bland annat genom internkontroller och analys av brukarundersökningar.

Arbetet inom äldreomsorgen ställer höga krav på personalens kompetens. Olika utbildningsinsatser görs som en del i arbetet att ge varje individ en god omsorg. Vård- och omsorgsnämndens kompetensförsörjningsstrategi anger mål och riktning för vad vi behöver kunna. För omsorgspersonalen är målet en fullgjord gymnasieutbildning motsvarande vård- och omsorgsprogrammet. Tekniska lösningar och hjälpmedel i omsorgsarbetet utvecklas ständigt. Att dra nytta av denna utveckling är nödvändigt då trycket på äldreomsorgen ökar. Genom att i större utsträckning använda oss av ny teknik hoppas vi i kommunen kunna frigöra mer tid till omvårdnad. Inom äldreomsorgen arbetar många människor och behovet av personal kommer att vara stort även i framtiden. Äldreomsorgen ska vara både en god vård och omsorg och en attraktiv arbetsplats. Detta ska locka fler att vilja arbeta inom äldreomsorgen.

Genom förebyggande arbete, stimulans och innehåll i vardagen kan vi öka välbefinnandet bland äldre. På vård- och omsorgsboenden görs riskbedömningar av ett team bestående av hälso- och sjukvårdspersonal, enhetschef och omvårdnadspersonal. Teamet bedömer om det finns risk för att den boende kan falla, bli undernärld, få trycksår eller försämrad munhälsa, för att kunna sätta in förebyggande åtgärder. Detta tänk finns även inom hemtjänsten där personalen är observant på förändringar hos den äldre. Felmedicinering kan orsaka sjukdomar och skador. Felmedicinering kan exempelvis handla om olämpliga kombinationer av läkemedel eller för mycket mediciner. För att undvika felmedicinering görs läkemedelsgenomgångar på kommunens vård- och omsorgsboenden minst en gång per år. Läkemedelsgenomgångarna utförs av läkare som kommunen har avtal med. För att göra bättre och mer omfattande läkemedelsgenomgångar samarbetar kommunen med apoteken.

Lex Sarah och Lex Maria

Alla som arbetar inom äldreomsorgen är skyldiga att rapportera och utreda om vi ser brister eller missförhållanden och om det sker vårdskador. Åtgärder ska vidtas och vi ska förebygga så att det inte händer igen.

På vård- och omsorgsboenden ska det vara lätt att delta i aktiviteter och att få stimulans, men förutsättningarna är olika bland de äldre. Ofta krävs det att aktiviteten äger rum på eller i anslutning till boendet. På varje vård- och omsorgsboende finns kulturombud som utvecklar och skapar aktivitetsformer. Det finns både återkommande och nya kultur- och hälsoaktiviteter. Varje dag finns det någon aktivitet, om än i det lilla. Ofta är dessa aktiviteter de mest betydelsefulla för den boende. Genom att utrusta vård- och omsorgsboendena med några enkla redskap ska vi möjliggöra spontan fysisk aktivitet. På kommande vård- och omsorgsboenden ska det finnas funktioner som ökar välbefinnandet, exempelvis möjligheten att ta ett varmt bad. Kommunen ska på olika sätt fortsätta arbeta för att stimulera till meningsfulla aktiviteter i äldres vardag. Alla som bor på vård- och omsorgsboendena ska ha möjlighet att få existentiella behov tillgodosedda och att utöva sin religion.

En god omsorg består av många delar. I detta kapitel har vi beskrivit en del av de komponenter som utgör äldreomsorgens verksamhet, samtidigt som vi blickar framåt. Vi ska ge varje individ en god omsorg och vi ska ge anhöriga ett bra stöd.

- Kommunen ska kunna erbjuda ett antal serviceinsatser utan biståndsbeslut genom att den äldre får en viss mängd tid som han eller hon kan disponera själv.
- Kommunen ska ta fram en demensstrategi för att kunna ge bra stöd när fler äldre drabbas av demens.
- Dagverksamheten för personer med demenssjukdom ska utöka och bli mer flexibel kring öppettider.
- Verksamheten på våra vård- och omsorgsboenden ska planeras utifrån behov av språk- och kulturinriktning. Ungefär en tredjedel av platserna på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning ska planeras för personer med utländsk bakgrund.
- Personalens språkkunskaper ska i möjligaste mån matchas med de äldres språk inom äldreomsorgens olika verksamheter.
- Kommunen ska möjliggöra delaktighet och inflytande på vård- och omsorgsboenden. Brukarråd som forum för inflytande ska utvecklas och bli bättre inom äldreomsorgen.
- Kommunen ska fortsätta att stärka personalens kompetens inom olika områden.
- Kommunen vill hitta sätt att utöka det nätbaserade anhörigstödet och ska arbeta för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter inom äldreomsorgen.
- Kommunen ska på olika sätt fortsätta arbeta för att stimulera till meningsfulla aktiviteter i de äldres vardag.

Lika och olika

Dagens äldre, såsom Margit, Antti och Meryem, har många olikheter men också många saker gemensamt. De trivs i sina bostadsområden och vill helst inte flytta. Alla önskar sig gemenskap och vill bli behandlade som individer utifrån sina behov, önskemål, kulturella preferenser, religion, språk och hälsa. Alla vill förbli friska och gärna kunna bo hemma. Å andra sidan vill man inte vara ensam och isolerad. Alla vill känna sig trygga.

Och visst kan vi vara tämligen säkra på att även framtidens äldre har liknande tankar och krav – oavsett vilken bakgrund de har!

Det är en utmaning för kommunen att bemöta allt det individuella. En långsiktig plan – äldreplan – är ett viktigt steg för att klara av detta på bästa möjliga sätt.

Vill du veta mer?

Hänvisningar (webbsidor, broschyrer och annan eventuell litteratur)

Kontaktcenter (telefonnummer etc.)

6

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen och 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (SN 2014:112)

Beslut

Socialnämnden antar rapporterna som sina egna och vidarebefordrar dem till berörda mottagare.

Sammanfattning

Kommunerna har en skyldighet att enligt 16 kap 6 f socialtjänstlagen (SoL) och 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) rapportera gynnande beslut som ej verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige. Som en yttersta konsekvens om beslut ej verkställts i tid kan IVO gå till förvaltningsrätten och ansöka om att den dömer ut en särskild avgift till kommunen.

Rapporteringen ska ske en gång per kvartal. Identifierbara uppgifter skickas till IVO. Dessa uppgifter finns även att tillgå för nämndens ledamöter under sammanträdet samt hos nämndsekreteraren.

Denna rapportering omfattar kvartal 1, 2014.

2014-05-09

Dnr SN/2014:112

Referens
Åse Linnerbäck

Mottagare
Socialnämnden

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen och 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Förslag till beslut

Socialnämnden antar rapporterna som sina egna och vidarebefordrar dem till berörda mottagare.

Sammanfattning

Kommunerna har en skyldighet att enligt 16 kap 6 f socialtjänstlagen (SoL) och 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) rapportera gynnande beslut som ej verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige. Som en yttersta konsekvens om beslut ej verkställts i tid kan IVO gå till förvaltningsrätten och ansöka om att den dömer ut en särskild avgift till kommunen.

Rapporteringen ska ske en gång per kvartal. Identifierbara uppgifter skickas till IVO. Dessa uppgifter finns även att tillgå för nämndens ledamöter under sammanträdet samt hos nämndsekreteraren.

Denna rapportering omfattar kvartal 1, 2014.

2014-05-09

Dnr SN/2014:112

Rapport av ej verkställda beslut kvartal 1, 2014

Beslut enligt socialtjänstlagen (SoL)

Inga beslut enligt SoL finns att rapportera.

Beslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Inga beslut enligt LSS finns att rapportera

Marie Lundqvist
Socialchef

7**Förordnande vid polishandräckning (SN 2014:113)****Beslut**

Socialnämnden förordnar verksamhetschef Tina Trygg, sektionschef Monita Ström, sektionschef Cecilia Melander, sektionschef Anneth Löfgren sektionschef Karin Ask Cambell, gruppleddare Lidia Lara Salazar, gruppleddare Lotta Fredriksson, gruppleddare Azra Bonney, gruppleddare Elisabeth Söderqvist, gruppleddare Jessica Svahn, gruppleddare Annika Frisk, gruppleddare Jenny Wallin samt tf gruppleddare Inger Karlsson att begära polishandräckning enligt 43 § 1 st p 2 LVU samt

socialsekreterare Mats Erkers, Sune Guttman, Jill Karlsson, Elisabeth Mobäck Östergren, Mait Johansson, Lovisa Lindgren, Frida Wendel, Ann Dahlgren och enhetschef Marlene Geiger vid socialjouren att begära polishandräckning enligt 43 § 1 st p 2 LVU i de fall beslut från socialnämndens utskott inte kan avvaktas.

Nämndens tidigare förordnanden att fatta beslut enligt 43 § 1 st 2 p LVU återkallas.

Sammanfattning

Beslut att begära polishandräckning enligt LVU kan inte delegeras. Nämnden kan däremot fatta beslut om att förordna särskilda tjänstemän att göra detta. Delegation att fatta beslut innebär att ett beslut fattas av innehavaren av en viss befattning medan förordnande att fatta beslut är personligt. Nämnden har tidigare förordnat ett flertal tjänstemän så att de ska kunna begära polishandräckning enligt LVU. Då denna lista på tjänstemän behöver uppdateras föreslår jag att socialnämnden uppdaterar dessa förordnanden genom att fatta ett nytt beslut.

2014-05-09

Dnr SN/2014:113

Referens

Åse Linnerbäck

Mottagare

Socialnämnden

Förordnande vid polishandräckning

Förslag till beslut

Socialnämnden förordnar verksamhetschef Tina Trygg, sektionschef Monita Ström, sektionschef Cecilia Melander, sektionschef Anneth Löfgren sektionschef Karin Ask Cambell, gruppleddare Lidia Lara Salazar, gruppleddare Lotta Fredriksson, gruppleddare Azra Bonney, gruppleddare Elisabeth Söderqvist, gruppleddare Jessica Svahn, gruppleddare Annika Frisk, gruppleddare Jenny Wallin samt tf gruppleddare Inger Karlsson att begära polishandräckning enligt 43 § 1 st p 2 LVU samt

socialsekreterare Mats Erkers, Sune Guttman, Jill Karlsson, Elisabeth Mobäck Östergren, Mait Johansson, Lovisa Lindgren, Frida Wendel, Ann Dahlgren och enhetschef Marlene Geiger vid socialjouren att begära polishandräckning enligt 43 § 1 st p 2 LVU i de fall beslut från socialnämndens utskott inte kan avvaktas.

Nämndens tidigare förordnanden att fatta beslut enligt 43 § 1 st 2 p LVU återkallas.

Sammanfattning

Beslut att begära polishandräckning enligt LVU kan inte delegeras. Nämnden kan däremot fatta beslut om att förordna särskilda tjänstemän att göra detta. Delegation att fatta beslut innebär att ett beslut fattas av innehavaren av en viss befattning medan förordnande att fatta beslut är personligt. Nämnden har tidigare förordnat ett flertal tjänstemän så att de ska kunna begära polishandräckning enligt LVU. Då denna lista på tjänstemän behöver uppdateras föreslår jag att socialnämnden uppdaterar dessa förordnanden genom att fatta ett nytt beslut.

Socialchef

Marie Lundqvist

8

Förvaltningschefen informerar - muntlig information

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Socialchef Marie Lundqvist informerade om Administrativa sektionens uppdrag, personalsituationen på socialförvaltningen och vattenläcka på Hallunda torg.

9**Begäran om investeringsmedel för inköp av bostadsrättslägenheter (SN 2014:118)****Beslut**

Socialnämnden beslutar att begära att kommunfullmäktige beslutar om att bevilja en miljon kronor i utökad investeringsram för inköp av bostadsrättslägenheter att använda som tillfälligt boende för hemlösa.

Sammanfattning

Antalet hemlösa personer som är aktuella inom socialtjänsten är dryga 500 vuxna och mellan 250 till 300 barn enligt de kartläggningar som förvaltningen har gjort. Under 2013 användes 13 % av det ekonomiska biståndet (14,5 miljoner kronor) till att betala för hotell, vandrarhem till hemlösa. Kommunen har erbjudits att förvärva åtta lägenheter via HSB i projektet Fagerliden, Tullinge. Förvaltningen avser att uppdra åt samhällsbyggnadsförvaltningen att köpa 4 – 5 lägenheter med avsikt att användas som tillfälliga boenden.

Fem lägenheter i projektet Fagerliden motsvarar en kostnad på uppskattningsvis 8,75 miljoner kronor. Det finns ett gemensamt avsatt investeringsanslag på 8 mkr för socialförvaltningen samt vård- och omsorgsförvaltningen (vof) för 2014. Detta innebär då ett behov för förvaltningen att äska ytterligare en miljon kronor. Vid ett 95 % nyttjande av lägenheterna innebär det en årlig besparing på 1,2 mkr i hotellkostnader. Vidare föreslår förvaltningen att 300 tkr överförs från enheten för ekonomiskt bistånd till boenheten i syfte att utöka personalresurserna till följd av det utökade beståndet av tillfälliga boenden.

2014-05-13

Dnr SN/2014:118

Referens

Joachim Heimersson
Birgitta Wallin

Mottagare

socialnämnd

Begäran om investeringsmedel för inköp av bostadsrättslägenheter

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att begära att kommunfullmäktige beslutar om att bevilja en miljon kronor i utökad investeringsram för inköp av bostadsrättslägenheter att använda som tillfälligt boende för hemlösa.

Sammanfattning

Antalet hemlösa personer som är aktuella inom socialtjänsten är dryga 500 vuxna och mellan 250 till 300 barn enligt de kartläggningar som förvaltningen har gjort. Under 2013 användes 13 % av det ekonomiska biståndet (14,5 miljoner kronor) till att betala för hotell, vandrarhem till hemlösa. Kommunen har erbjudits att förvärva åtta lägenheter via HSB i projektet Fagerliden, Tullinge. Förvaltningen avser att uppdra åt samhällsbyggnadsförvaltningen att köpa 4 – 5 lägenheter med avsikt att användas som tillfälliga boenden.

Fem lägenheter i projektet Fagerliden motsvarar en kostnad på uppskattningsvis 8,75 miljoner kronor. Det finns ett gemensamt avsatt investeringsanslag på 8 mkr för socialförvaltningen samt vård- och omsorgsförvaltningen (vof) för 2014. Detta innebär då ett behov för förvaltningen att äska ytterligare en miljon kronor. Vid ett 95 % nyttjande av lägenheterna innebär det en årlig besparing på 1,2 mkr i hotellkostnader. Vidare föreslår förvaltningen att 300 tkr överförs från enheten för ekonomiskt bistånd till boenheten i syfte att utöka personalresurserna till följd av det utökade beståndet av tillfälliga boenden.

Marie Lundqvist
Socialchef

2014-05-13

Dnr SN/2014:118

Ärendet

Antalet hemlösa personer som är aktuella inom socialtjänsten är dryga 500 vuxna och mellan 250 till 300 barn enligt de kartläggningar som förvaltningen har gjort. Flertalet av dessa kan klara av ett boende utan att behöva något stöd i boendet eller behöver lite stöd i boendet för att kunna ha en bostad. Orsaken till hemlösheten kan t.ex. vara: bostadsbrist kombinerat med att man har en hyresskuld, varit utsatt för våld i nära relation och därför inte kan bo kvar i sin lägenhet

Under 2013 användes 13 % av det ekonomiska biståndet (14,5 miljoner kronor) till att betala för hotell, vandrarhem till hemlösa. Kostnaden har ökat under de senaste åren och är en av anledningarna till budgetunderskottet för ekonomiskt bistånd. En lösning för att minska kostnaderna för hotell, vandrarhem är att ha fler bostäder i egen regi. Det skapar också tryggare och bättre levnadsstandard för barnfamiljer jämfört med att placeras på hotell samtidigt som placeringen kan ske inom den egna kommunen.

Ekonomi

Kommunen har erbjudits att förvärva åtta lägenheter via HSB i projektet Fagerliden, Tullinge. Förvaltningen avser att uppdra åt samhällsbyggnadsförvaltningen att köpa 4 – 5 lägenheter beroende på hur de är lokaliserade i bostadsområdet och planlösningen på den enskilda lägenheten. Den slutliga investeringen kan därför bli lägre än det äskade anslaget. Det finns ett gemensamt avsatt investeringsanslag på 8 miljoner kronor för socialförvaltningen samt vård- och omsorgsförvaltningen (vof) för 2014. Med nedanstående kalkyl innebär det ett behov för förvaltningen att äska ytterligare en miljon kronor. Genomför vi dessa köp innebär det att vi tar i anspråk hela det gemensamt avsatta investeringsanslaget för 2014. I och med detta finns en möjlighet att vof återkommer med ytterligare ett äskande för köp av bostadsrätter senare under året då de också planerar för detta.

2014-05-13

Dnr SN/2014:118

Lägenheterna som avses kostar:

Lägenhet	Investe- ringskost- nad	Månads- kostnad inkl. in- ternränta	Månadskostnad för hotellbo- ende	Besparing per må- nad (kr)	Besparing per år 95 % belägg- ning (kr)
2 rok (1 fam)	1 865 000	9 500	30 000	20 500	233 700
2 rok (1 fam)	1 815 000	9 500	30 000	20 500	233 700
2 rok (1 fam)	1 755 000	8 000	30 000	22 000	250 800
2 rok (1 fam)	1 675 000	8 000	30 000	22 000	250 800
2 rok (1 fam)	1 625 000	8 000	30 000	22 000	250 800
	8 735 000	43 000	150 000	107 000	1 219 800

I tabellen ovan anges beräknad besparing per lägenhet per månad och år. Det är en kalkyl beräknad på en vanlig exempelkostnad för ett hotellrum. Dygnskostnaden kan vara både högre och lägre beroende på vilket hotell som används, storleken på det enskilda rummet o.s.v. Den faktiska kostnadsminskningen beror också på beläggning av lägenheten, i kalkylen beräknad till 95 % vilket är jämförbart med övriga tillfälliga boenden. I lägenheterna har vi räknat med att en familj inkluderande två vårdnadshavare samt 2-3 barn kan bo.

Utöver ovan nämnda lägenheter är vi också i en process att ta över bostadsrätter från vof i Eriksberg. I ett första steg kommer vi under sommaren ta över fem lägenheter och vi undersöker möjligheterna att ta över ytterligare fyra under hösten. Totalt skulle detta då innebära fjorton nya tillfälliga boenden för förvaltningen om vi genomför samtliga köp och övertaganden.

För att säkerställa att det inte uppkommer olägenheter för bostadsrättsföreningen så kommer föreningen ha en utsedd kontaktperson samt föreningens styrelse kommer att ha tillgång till kommunens egen störningsjour som nu är under uppbyggnad. Vidare föreslår förvaltningen att 300 tusen kronor överförs från enheten för ekonomiskt bistånd till boenheten att utöka personalresurserna till följd av det utökade beståndet av tillfälliga boenden.

9

**Ärenden från samordningsförbundet i Botkyrka, Huddinge,
Salem (SN 2012:17)**

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Från Samordningsförbundet Botkyrka anmäls:

Sammanträdesprotokoll 2014-03-21 och Årsredovisning

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka,
Huddinge och Salem

Sammanträdesdatum
21 mars 2014

Paragraf
§ 4

HBS 2014/17

Årsredovisning 2013

Styrelsens beslut

1. Styrelsen beslutar att godkänna Årsredovisning för samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem med finansiella delar och överlämnar den tillsammans med revisorernas skrivelse till ägarna.
2. Styrelsen beslutar att föreslå ägarna att det samlade överskottet 8 623 000 kr överförs till 2014 års verksamhet.
3. Styrelsen beslutar att godkänna de kostnader som överskridit budget för insatserna Kugghjulen, AkSe och Slussen.

Sammanfattning

Förbundet bildades den 1 januari 2013 och detta är därmed förbundets första verksamhetsberättelse. Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för det första budgetåret. Den samlade bedömningen är att uppsatta mål i verksamhetsplanen 2013 är uppfyllda.

Till redovisningen hör två bilagor, varav den ena är en sammanställning av måluppfyllelse för 2013 i förhållande till åtaganden i verksamhetsplanen och den andra ger en översiktlig bild av de finansierade insatsernas verksamhet och resultat. Totalt finansierades tretton samverkansinsatser/projekt där drygt 1 300 deltagare omfattats av kortare samverkansinsatser och 495 personer fått ett fördjupat individuellt stöd. Av de som avslutade en arbetslivsinriktad rehabiliteringsinsats fick 119 personer ett arbete eller började studera (vilket motsvarar 49 % av avslutade deltagare).

Det ekonomiska resultatet 2013 blev ett minus på 2,2 miljoner kronor. För verksamhetsåret 2013 har förbundet haft intäkter om 18,04 mkr avseende bidrag från parterna, och ett ingående överskott från de tidigare samordningsförbunden Botkyrka respektive HUSAM på drygt 10,8 mkr. Kostnaderna för 2013 har uppgått till knappt 20,4 mkr, vilket gör att förbundet redovisar ett minusresultat på ca 2,3 miljoner kronor. Sammantaget gör detta att Samordningsförbundet vid årets slut redovisar tillgångar på ca 8,6 mkr.

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
			 2014-05-08

3.

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem

Offentligt sammanträde Nej

Sammanträdesdag 21 mars 2014

Tid och plats Klockan 08:30 - 10:00
Botkyrka kommunhus,

Beslutande	Ledamöter	Frånvarande följande paragrafer	Tjänstgörande ersättare
	Mats Einarsson (V), ordförande, Botkyrka kommun		
	Gunilla Helmerson (M), 1:e vice ordförande, Stockholms läns landsting		
	Fredrik Kristoffersen (M), Huddinge kommun		
	Lars Pilsetnek (M), Salems kommun	(§§ 1-2)	
	Claudia Zamorano, Arbetsförmedlingen	(§§ 1-2)	
	Ann Sjöström, Försäkringskassan		

Närvarande ej tjänstgörande ersättare Stig Bjernerup (FP) Botkyrka kommun, Shewen Nysmed (S) Huddinge kommun,
Mathias Holmlund, Försäkringskassan

Övriga närvarande Se nästa sida

Utses att justera

Gunilla Helmerson

Justeringens tid

24 mars 2014

Paragrafer 1 - 11

Underskrifter

Lars Axelsson
Sekreterare

Mats Einarsson
Ordförande

Gunilla Helmerson
Justerande

Utdragsbestyrkande:

2014-05-08

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka,
Huddinge och Salem

Sammanträdesdatum
21 mars 2014

Paragraf
§ 4 forts.

HBS 2014/17

Majoriteten av de finansierade insatserna redovisar lägre kostnader än budgeterat. Tre insatser; Kugghjulen, AkSe och Slussen redovisar dock högre kostnader än budgeterat. För Kugghjul och AkSe avser det en mindre budgetavvikelse. För Slussens del beror detta på kostnader som uppkommit i samband med avräkning av det ESF-finansierade projektet Grenverket under perioden 2009-2013.

Överläggning

I ärendet yttrar sig Mats Einarsson (V), Gunilla Helmerson (M), Fredrik Kristoffersen (M), Mathias Holmlund, Försäkringskassan, Elin Asplund, verkställande tjänsteman, Göran Skogman, ekonom. Efter detta förklaras överläggningen avslutad.

Beslutet delges

Samordningsförbundets revisorer
Ägarna till samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge Salem

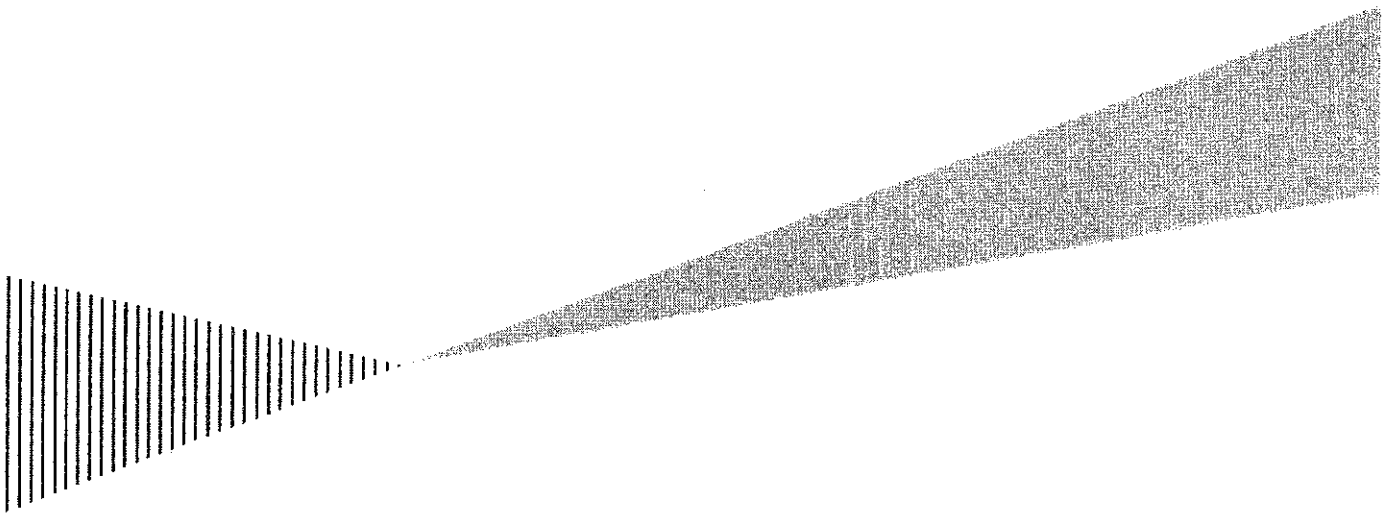
Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande; datum och signatur
			 2014-05-08

Building a better
working world

Samordningsförbundet i Botkyrka, Huddinge och Salem

Årlig granskning 2013

Building a better
working world

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Building a better
working world

Innehåll

1	Granskning av Samordningsförbundet i Botkyrka, Huddinge och Salem.....	3
1.1	Inledning.....	3
1.2	Granskningen utgångspunkter.....	3
2	Granskning av årsredovisningen och årsbokslutet 2013.....	4
3	Redovisning av samordningsförbundets arbete.....	5
3.1	Mål och riktlinjer för den finansiella samordningen.....	5
3.2	Samverkan mellan samverkansparterna.....	7
3.3	Finansiering av samordnade rehabiliteringsinsatser.....	7
3.4	Beslut om användning av medel.....	10
3.5	Uppföljning och utvärdering av rehabiliteringsinsatserna.....	10
3.6	Budget och årsredovisning för den finansiella samordningen.....	11
3.7	Bedömning.....	11

Building a better
working world

2013-03-14

Revisorerna i Samordningsförbundet Botkyrka Huddinge Salem

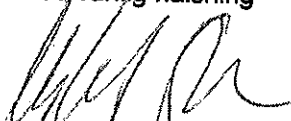
Vår granskning har genomförts som underlag för er ansvarsprövning av Samordningsförbundet Botkyrka Huddinge Salem år 2013.

Vi har i denna rapport sammanfattat iakttagelser från granskningen av årsbokslutet och årsredovisningen för förbundet.

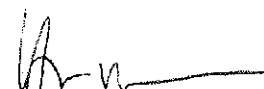
Det har inte framkommit några väsentliga noteringar som påverkar vår bedömning av att resultat och ställning ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning för året 2013. Vissa utvecklingsområden har dock identifierats.

Granskningen har genomförts i enlighet med fastställd revisionsplan för 2013.

Med vänlig hälsning

Mikael Sjölander

Ylva Westander

Kopia: Förbundets styrelse och verkställande tjänsteman

Building a better
working world

1 Granskning av Samordningsförbundet i Botkyrka, Huddinge och Salem

1.1 Inledning

Samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem granskas av revisorer utsedda av förbundets medlemmar. Granskningen sker i enlighet med god revisionssed i kommunal verksamhet.

Revisorerna har upphandlat EY AB (EY) som sakkunnigt biträde.

1.2 Granskningen utgångspunkter

Denna rapport syftar till att kortfattat sammanfatta resultatet av granskningen av årsbokslutet och årsredovisningen, samt att ge revisorerna ytterligare information och underlag inför ansvarsprövningen av förbundets styrelse.

Enligt 7 § i lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser har samordningsförbunden till uppgift att:

1. Besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
2. Stödja samverkan mellan samverkansparterna
3. Finansiera insatser som avser individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser och som syftar till att dessa uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete
4. Besluta på vilket sätt de medel som står till förfogande för finansiell samordning ska användas
5. Svara för uppföljning och utvärdering av rehabiliteringsinsatserna
6. Upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen.

Det är styrelsens ansvar att säkerställa att förbundets verksamhet ryms inom och stödjer punkterna i 7 §.

Vid revisionen av samordningsförbunden skall bestämmelserna i 9 kap 4-18 § § i kommunallagen tillämpas. Det innebär bl.a. att revisorerna skall pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Building a better
working world

2 Granskning av årsredovisningen och årsbokslutet 2013

Granskningen av årsredovisningen har omfattat en genomgång av att årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunal redovisningslag och för väsentliga poster även följsamhet till rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Under 2013 har tidigare Botkyrkas respektive Huddinges Samordningsförbund likviderats. Efter beslut i respektive kommunfullmäktige har kvarvarande nettotillgångar överförts till det nystartade förbundet Botkyrka, Huddinge och Salem. Granskningen har omfattat en kontroll av att de nettotillgångar som fanns kvar i de tidigare förbunden har överförts till det nya förbundet. Granskningen har inte föranlett någon anmärkning.

Granskningen har omfattat en genomgång av underlag till väsentliga balans- och resultatposter. Bokslutsdokumentationen bedöms i allt väsentligt vara god. Som vi påtalade föregående år i de gamla förbunden så var dokumentationen av avstämningen av projektet Spången/Grenverket bristfälligt, vilket har medfört resultatpåverkan 2013, dock inte av väsentliga belopp. Samordningen och avstämningen av projektet sker av annat förbund, Östra Södertörns Samordningsförbund. Även i bokslutet 2013 finns periodiseringsposter avseende nämnda projekt. Granskningen har omfattat en avstämning av att bokföringen stämmer med de underlag som upprättats av Östra Södertörns Samordningsförbund. Granskningen av balans- och resultaträkning har inte föranlett några väsentliga noteringar i övrigt.

Vi bedömer sammanfattningsvis att årsredovisningen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning för år 2013.

3 Redovisning av samordningsförbundets arbete

I detta kapitel beskrivs hur samordningsförbundet arbetat under 2013 för att fylla sina uppgifter enligt lagen om finansiella samordning av rehabiliteringsinsatser. Kapitlet följer samma ordning som lagens skrivning om samordningsförbunds uppgifter.

3.1 Mål och riktlinjer för den finansiella samordningen

Förbundets modell för styrning

Under 2013 har det nystartade samordningsförbundets styrelse beslutat om en policy för roller och ansvar i förbundet. Av denna framgår följande.

- ▶ Styrelsen har det övergripande ansvaret för förbundet och dess verksamhet.
- ▶ Kansliet samordnar arbetet inom förbundet enligt styrelsens anvisningar och utvecklar, förankrar och driver förbundets intentioner. Policyn specificerar vilket ansvar som åvilar förbundsansvarig tjänsteman respektive processtödjare.
- ▶ Beredningsgruppen utgör ett fristående stöd i beredning av förslag och genomförande av styrelsens beslut. Den består av representanter från förbundets medlemmar.
- ▶ Styrgrupp ska utses för beviljade projekt/insatser. Styrgruppen har ett ansvar att säkerställa att insatsen genomförs enligt beslutad verksamhets-/projektplan.

Budget och verksamhetsplan

Samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem startade sin verksamhet den 1 januari 2013. Den 17 januari 2013 antog styrelsen budget och verksamhetsplan för år 2013. I verksamhetsplanen fastställs verksamhetsinriktningen för året. Följande framgår av planen.

Det övergripande målet med finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet är att samhällets resurser används på ett bättre och mer effektivt sätt för att möjliggöra förbättrad hälsa och förmåga till förvärvsarbete och/eller studera hos medborgare i Botkyrka, Huddinge och Salem. De insatser som samordningsförbundet finansierar ska därför

- ▶ vara till nytta för medborgarna i deras rehabilitering
- ▶ bidra till effektivare arbete inom rehabiliteringsområdet
- ▶ bidra till samhällsekonomiska vinster, skapa struktur och långsiktighet i samverkansarbetet
- ▶ möjliggöra ny utveckling inom samverkansområdet samt
- ▶ utveckla en gemensam helhetssyn utifrån förbundets verksamhet/uppdrag och utifrån individens behov.

Insatserna ska enligt verksamhetsplanen bygga på

- ▶ kunskap om vad som hjälper (evidens)
- ▶ kunskap och erfarenhet som personal i samverkande organisationer besitter,
- ▶ systematisk uppföljning av insatser och resultat,
- ▶ utvärdering av nya metoder och arbetssätt samt
- ▶ möjligheten att föra in nyvunnen kunskap i ordinarie verksamhet/verksamheter.

De uppdrag och mål som stadgas i verksamhetsplanen följs upp i verksamhetsberättelsen. Här följer en redovisning av dessa uppdrag och mål.

Uppdrag enligt verksamhetsplan 2013	Måluppfyllelse enligt verksamhetsberättelse 2013
Stödja metod- och kunskapsutveckling samt förbättrad samverkanskultur.	<p>Två insatser riktade till personal, handläggare och vårdgivare har arrangerats under året.</p> <p>Förbundet har varit medarrangör till två erfarenhetsseminarier inom Grönverket Södertörn.</p> <p>Förbundet har byggt upp en beredningsfunktion där representanter från parterna träffas ca 3 ggr per termin.</p>
Finansiera, stödja och utveckla individriktade samverkansinsatser samt långsiktiga och strategiska processer.	Förbundet har under året finansierat tretton insatser där drygt 1 300 deltagare omfattats av kortare samverkansinsatser och 495 personer fått ett fördjupat individuellt stöd. Insatserna erbjuds processstöd och följs upp kontinuerligt.
<p>Kartläggningar och behovsanalyser</p> <ul style="list-style-type: none"> - Genom omvärldsbevakning och i dialog med samordningsförbundets medlemsparter se över behoven, förbundets övergripande mål och uppmärksamma eventuellt nya behov av rehabilitering i samverkan. 	<p>En kartläggning av unga Salembors behov av stöd har genomförts under året.</p> <p>I samverkan med länets övriga samordningsförbund har förberedelser inför en gemensam förstudie kring utveckling av arbetsintegrerande sociala företag gjorts under 2013. Förstudien pågår under 2014.</p>
<p>Utveckling av samordningsförbundets interna organisation</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ta fram en gemensam vision och värdegrund för det nya förbundet. - Tydliggöra roller och uppdrag inom det nya förbundet. - Ta tillvara på de erfarenheter och kunskaper som byggts upp inom samordningsförbunden Botkyrka och Huddinge samt inom de samverkansinsatser som bedrivits i Salem och bygga vidare på dessa erfarenheter i det nya förbundet. - Aktivt medverka i utbildningar och nätverkssamarbete (övriga förbund i länet, NNS, Nationella Rådet m.fl.) i syfte att utveckla den egna verksamheten. 	<p>Styrelse och beredningsgrupp har haft två gemensamma konferenser, varav en fokuserat på vision och uppdrag.</p> <p>Beredningsgruppen har i augusti haft en halvdag för att diskutera uppdrag och roller. Styrelsen har antagit ett styrdokument för att tydliggöra roller och ansvar inom förbundet.</p> <p>Flera av styrelsens medlemmar har deltagit i BAS-utbildning som anordnas av Nationella Rådet.</p>
<p>Processstöd till finansierade insatser</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anordna projektledarträffar och främja kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan finansierade insatser/projekt. - I samarbete med insats-/projektägare ansvara för uppföljningen av de finansierade insatserna. 	<p>Regelbundna projektledarträffar har anordnats av förbundet.</p> <p>Medarbetare har erbjudits gemensam utbildning i KASAM.</p>
<p>Information</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sprida information om samordningsförbundet och dess verksamhet genom gemensamma hemsida och nyhetsbrev samt ta fram en broschyr om det nya förbundet. - Informera om samordningsförbundet och dess verksamhet hos de samverkande myndigheterna och andra relevanta aktörer. 	<p>En ny hemsida och informationsbroschyr togs fram under våren. Två nyhetsbrev har publicerats under året.</p> <p>Samordnaren har informerat om samordningsförbundet och dess verksamhet hos de samverkande myndigheterna, politiker och andra relevanta aktörer vid ett flertal tillfällen under året.</p>
Mål enligt verksamhetsplan 2013	Resultat enligt verksamhetsberättelse 2013
1. minst 1400 individer tar del av samordnade rehabiliteringsinsatser	Under 2013 omfattade insatserna totalt 1 805 deltagare.
2. minst 30 % av de som genomgått en arbetslivsinriktad rehabiliteringsinsats ska gå till egen försörjning, antingen genom arbete eller utbildning	49 % av de som avslutat insats arbetar/studerar.
3. de finansierade insatserna ska bidra till att de personer som deltar i insatserna ska uppleva att deras hälsa förbättrats	40 % av de som avslutade insats under 2013 bedömde att deras hälsa förbättrats.
4. handläggare, vårdpersonal och övriga professionella som kommer i kontakt med insatserna ska uppleva att insatserna är till nytta för individen	86 % bedömer att insatserna bidragit till en positiv utveckling för deltagaren.
5. deltagare i utbildnings-, föreläsning- eller seminarieverksamhet ska uppleva nytta av insatsen	90 % upplever nytta.

Utöver den måluppfyllelse som redovisas i tabellen ovan vad gäller kartläggningar och behovsanalyser beskriver verkställande tjänsteman att en kontinuerlig behovsanalys görs genom verksamhetsplaneringen och att den gemensamma visionen delvis ingår i verksamhetsplanen för 2014.

Enligt verksamhetsplanen för år 2014 är målen desamma 2014 som 2013. De två övergripande uppdragen om att stödja metod- och kunskapsutveckling samt om att finansiera och stödja insatser för personer med individinriktade insatser är delvis reviderade. Övriga uppdrag kvarstår i delar, men vissa åtaganden har lagts till.

Övriga styrande dokument

Under året har förbundsstyrelsen beslutat om en delegations- och attestordning, en kommunikationsplan, ovan nämnda policy för roller och ansvar i förbundet samt rutiner för uppföljning och utvärdering. Enligt förbundsordningen har förbundet också i uppgift att besluta om förbundets arbetsordning. Något sådant dokument har inte upprättats men funktionen fylls enligt uppgift av nämnda policy för roller och ansvar.

Någon formell riskanalys i förhållande till förbundets mål har inte gjorts. Inte heller har förbundet gjort någon riskbedömning i förhållande till möjliga oegentligheter.

3.2 Samverkan mellan samverkansparterna

Av redovisningen ovan framgår att ett av målen för år 2013 är att deltagare (tjänstemän) i utbildnings-, föreläsnings- eller seminarieverksamhet ska uppleva nytta av insatsen, och att ett av de övergripande uppdragen består i att stödja metod- och kunskapsutveckling samt förbättrad samverkanskultur. Måluppfyllelsen respektive insatserna för att utföra uppdraget redovisas.

I verksamhetsberättelsen beskrivs att övergången från finansiering av tidbegränsade projekt till att i högre utsträckning utveckla långsiktiga samverkans- och samordningsinsatser ökar möjligheterna till strukturell påverkan och lärande hos förbundets parter.

3.3 Finansiering av samordnade rehabiliteringsinsatser

Samordningsförbundet har under år 2013 finansierat tretton individinriktade insatser. Här redovisas kortfattat insatsernas syfte och vilka parter som samverkar i respektive insats.

I bilaga till förbundets verksamhetsberättelse redovisas mål och måluppfyllelse för respektive insats. Samtliga insatser utom en har mål om antal deltagare eller motsvarande. Flera har mål om hur många av deltagarna som ska gå till arbete, studier eller motsvarande, knappt hälften har mål om att deltagarna ska uppleva förbättrad hälsa eller annat positivt resultat av insatsen och ungefär lika stor andel har mål om hur berörda handläggare ska uppfatta arbetet i insatsen.

Samtliga insatser nedan utom LISA/Livslinjen beviljades stöd vid förbundsstyrelsens första möte i januari 2013. En ny Kugghjulsmodell beviljades stöd i september 2013. Styrelsen har under året också beviljat medel till en förprojektering av stöd riktat till unga i Salem.

Samverkansteam Botkyrka

Teamets övergripande inriktning är att fånga upp personer med långvarig/komplex ohälsa och som är i behov av samordnad rehabilitering. Ingången för samtliga deltagare i projektet är det så kallade utökade mötet, där handläggare från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Botkyrka kommuns socialtjänst samt vårdpersonal från psykiatrien

(landstinget) tar emot remisser och gör myndighetsgemensamma bedömningar och handlingsplaner.

Insatsen drevs som projekt under 2009-2013. Därefter har projektet övergått till en insats finansierad av samordningsförbundet. Botkyrka kommuns socialförvaltning är huvudman för projektet i samarbete med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och landstinget.

Samverkansteam Huddinge

Samverkansteamet Huddinge består av ett samlökaliserat handläggarteam med representanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och kommunens socialtjänst, som lotsar personer som har en långvarig och komplex problematik till arbete. Samarbete är uppbyggt med landstinget. Samtliga representerade myndigheter samverkar i insatsen.

ADRIAN

Adrian syftar till att ge personer med komplexa eller långvariga arbetshinder möjlighet till återinträde på arbetsmarknaden genom att erbjuda arbetsträning och stärka samverkan kring den enskilde individen.

ADRIAN startades i Salems kommun 1997 som ett projekt och övergick till en insats finansierad av förbundet 2013. Salems kommun är insatsägare. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt Stockholms läns landsting ingår i samverkan.

AkSe

AkSe står för Arbetsterapeutisk kartläggning och Supported Employment. Insatsen syftar till att stödja personer med psykiska funktionshinder i deras arbetslivsinriktade rehabilitering, med målet att de ska kunna få sysselsättning i form av arbete, praktik eller studier.

AkSe startade som ett projekt 2006 och övergick till en insats finansierad av förbundet 2011. Botkyrka kommun och landstinget är huvudmän för insatsen. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt brukarorganisationerna RSMH och IFSAP ingår i samverkan.

START – Stöd till arbete

START är ett treårigt projekt som ska utveckla samordnade insatser genom metoden Supported Employment för personer med lindrig utvecklingsstörning, autism och förvärvade hjärnskador. Projektet syftar till att möjliggöra inträde på arbetsmarknaden för målgruppen genom att matcha dem till subventionerade anställningsformer.

Projektet startade 2012 och pågår till slutet av 2014. Botkyrka kommuns arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltning är huvudägare i samarbete med Arbetsförmedlingen. Övriga myndigheter ingår i samverkan.

Paraplyprojektet

Paraplyprojektet startade 2009 för att skapa en samordnad stödprocess för unga i Botkyrka som varken studerar eller arbetar, har komplexa behov och som har svårt att fullfölja sin kontakt med myndigheter.

Projektet har ingått som en del i projektet Grenverket Södertörn, som delfinansierats av Europeiska Socialfonden. Botkyrka kommun är huvudman för projektet i samarbete med Arbetsförmedlingen. Även Försäkringskassan, Frivården och landstinget samverkar inom ramen för projektet. Paraplymodellen kommer under 2014 att delvis implementeras i Botkyrka kommuns ordinarie verksamhet.

Slussen

Slussen syftar till att finna vägar till arbete eller studier för unga vuxna som är arbetslösa och har ett behov av samlat stöd som inte kan erbjudas inom ordinarie verksamhet. Arbetet utgår från metoden Supported Employment och erbjuder även studie- och yrkesvägledning.

Projektet har ingått i Grenverket Södertörn. Grenverket upphörde i juni 2013 och efter det har verksamheten övergått till att vara helt finansierad av samordningsförbundet. Arbetsförmedlingen är huvudägare tillsammans med Huddinge kommun och i samarbete med landstinget och Försäkringskassan.

Lyra

Lyra började som ett projekt 2008 och är en kombination av öppen verksamhet och individuellt förändringsarbete för unga med psykisk ohälsa och komplex problematik. Insatsens erbjuder samtal, arbetspraktik och friskvårdsaktiviteter för att bygga självförtroende, skapa rutiner och planering för deltagarna med målet arbete/studier.

Huddinge kommun är huvudägare med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och landstinget som samarbetspartners.

Hälsosam

Hälsosam syftar till att bidra till att deltagaren förbättrar sin hälsa och blir mer motiverad att ta eget ansvar för en fortsatt rehabilitering mot arbetsmarknaden. Huvudägare till insatsen är Huddinge kommun.

LISA/Livslinjen

LISA/Livslinjen är en femton veckors kurs med aktiviteter för personer med långvarig ohälsa i behov av en förrehabilitering för att kunna gå vidare in i en arbetslivsinriktad rehabilitering. Kursen tillhandahålls av Ågesta folkhögskola, på uppdrag av Försäkringskassan. Samordningsförbundet delfinansierade kursen under hösten 2013.

Kugghjulen

Kugghjulsmodellen består i att så tidigt som möjligt fånga upp sjukskrivna patienter vars rehabiliteringsbehov inte är helt tydligt. Syftet är att göra en myndighetsgemensam bedömning för att nå rätt och mer effektiva rehabiliteringsinsatser och minska sjukskrivningstiden. Landstinget är huvudman för insatsen.

Remiss- och kartläggnings-team, REKA

Remiss- och kartläggnings-team, REKA, gör kartläggningar och/eller ger råd i handläggning av deltagare i behov av samordnad rehabilitering. Kartläggningen syftar till utifrån individens behov arbeta fram en individuell myndighetsgemensam handlingsplan, med rekommendation kring fortsatt insats. I teamet ingår personal från Huddinge kommun, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Även landstinget deltar i insatsen. Insatsen startade 2012 och har i uppdrag att dokumentera arbetssätt och metodutveckling.

Tillbaka till framtiden

Tillbaka till framtiden syftade till att stödja utvecklingen av sociala företag i Huddinge för att därigenom skapa arbetsträningsplatser för personer med särskilda behov. Projektet avslutades under 2013 eftersom verksamheten inte utfördes enligt beslutad projektplan.

Förbundet deltar nu i en förstudie som görs av Coompanion och som ska ta fram en gemensam behovs- och problemanalys för att undersöka de lokala förutsättningarna för utvecklandet av socialt företagande.

3.4 Beslut om användning av medel

Beslut om budget för 2013 fattades av förbundsstyrelsen den 17 januari 2013. Beslut om budget för 2014 fattades av förbundsstyrelsen den 29 november 2013. År 2013 budgeterades 90 procent av kostnaderna för insatser/projekt, inklusive förstudier, utvärdering och kompetensinsatser. För år 2014 har 88 procent av kostnaderna budgeterats för detta.

Då förbundet beviljar medel till en insats skrivs ett avtal mellan förbundet och insatsens huvudman. I avtalet specificeras mål, ansvarsfördelning, medelstilldelning och hur uppföljning ska ske. För de flesta insatser skrivs ett nytt avtal varje år. Undantaget är de insatser som redan initialt är tydligt avgränsade till en viss period.

Stödet till insatsen LISA organiserades som en upphandling under direktupphandlingsgränsen. Den gjordes av Försäkringskassan.

3.5 Uppföljning och utvärdering av rehabiliteringsinsatserna

Förbundsstyrelsen beslutade i mars 2013 om rutiner för uppföljning och utvärdering. Enligt detta dokument följer insatser/projekt och kansli följande rutin:

- Löpande registrering och uppföljning i SUS senaste den 10:e varje månad.
- Kompletterande information från varje insats/projekt för mål, delmål och eventuellt övriga relevanta uppgifter som insatserna sammanställer tertialvis.
- Tertialvis analys av uppföljningsdata och budget, med särskilt fokus vid hel- och delår.
- Uppföljning av deltagarenkäter (kring hälsa och kvalitet, effekt, nöjdhet, delaktighet och samverkan) och enkäter till handläggare årsvis.
- Intern eller extern utvärdering som kompletterar befintliga data genom exempelvis intervjuer, fördjupning i processer, följeforskning, effektstudier etc.

Varje insats som får finansiering från förbundet ska lämna in projektplan/verksamhetsplan inklusive budget för varje nytt verksamhetsår. Avstämning av arbetet utifrån projekt/verksamhetsplanen sker i styrgruppen.

Kansliet lämnar rapporter om insatser/projekten tertialvis eller vid behov till beredningsgrupp och styrelse. Detta ska enligt uppgift inte innebära att rapportering kan ske mer sällan än kvartalsvis. Vid kraftiga avvikelser från uppsatta mål och planerad verksamhet ska projektledaren överlämna en avvikelsesrapport till styrgruppen. Insatsen/projektet ska därefter inkomma med en åtgärdsplan till förbundets styrelse.

Extern och/eller intern utvärdering kan göras inom projekten/insatserna. För varje projekt/insats bedömer förbundet om en särskild utvärdering ska göras antingen i ansökan eller under insatsens gång. Delutvärdering som summerar och analyserar projektens/insatsens resultat ska göras i alla projekt/insatser ett år före avslut, om inget annat beslut tas.

Enligt uppgift är ansvaret fördelat så att respektive insats sköter uppföljningen medan förbundet ansvarar för utvärdering av projekt.

I granskningen av Samordningsförbundet Botkyrkas årsredovisning 2012 rekommenderades samordningsförbundet att i större utsträckning bjuda in projekten till styrelsemöten för att ge dem möjlighet att presentera sina projekt. Under 2013 har styrelsen fått den typen av direkt information från de flesta men inte alla projekt.

I samma granskning rekommenderades också förbundet att i större utsträckning göra uppföljningar av om deltagare går vidare till arbete eller studier inte bara vid den tidpunkt då en individ lämnar en insats, utan också vid ett senare tillfälle. Detta har enligt uppgift gjorts i vissa projekt under 2013. Under 2014 ska tillvägagångssättet börja tillämpas i samtliga projekt, som då får i uppgift att kontakta tidigare deltagare för uppföljning mellan sex och tolv månader efter avslut.

I granskningen av HUSAM:s årsredovisning rekommenderades förbundet att vidta åtgärder för bättre svarsfrekvens i deltagarenkäter. Svarsfrekvensen är enligt uppgift fortfarande relativt låg, men har förbättrats något genom övergång från webb- till pappersenkäter.

I samma granskning rekommenderades förbundet att följa upp de fall där deltagarna lämnar insatser i förtid. Enligt uppgift händer det sällan att deltagare lämnar insatser i förtid utan förklaring, och förbundet har därför inte prioriterat en sådan systematisk uppföljning.

3.6 Budget och årsredovisning för den finansiella samordningen

Beslut om budget och verksamhetsplan för år 2014 fattades av förbundsstyrelsen den 29 november 2013, vilket är inom den tid som lagen stadgar.

3.7 Bedömning

Med utgångspunkt i vad som framkommit vid vår granskning bedömer vi att samordningsförbundet väl fyller den uppgift som åvilar det enligt lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

På övergripande målnivå ser vi en möjlighet till förbättring genom mer konkreta mål och uppdrag, eftersom sådana är lättare att följa upp och utvärdera. Vissa mål och uppdrag är tydligt formulerade, men inte alla. Som en del i arbetet med verksamhetsplaneringen bör förbundet också upprätta en risk- och väsentlighetsanalys.

Vad gäller de insatser och projekt som förbundet finansierar ser vi det som särskilt positivt att förbundet har rutiner för att teckna avtal med huvudmannen för respektive insats. Det är också positivt att förbundet, inte enskilda insatser, ansvarar för utvärdering av insatserna. Det skapar förutsättningar för förbundet att förvalta och ha nytta av de slutsatser som utvärderingarna drar. Ordningen för uppföljning och utvärdering skulle dock kunna utvecklas ytterligare genom att förbundets skriftliga rutiner för uppföljning och utvärdering förtydligas så att det inte bara framgår vad som ska göras utan också vilken funktion som ansvarar för vad.

Vid tidigare årliga granskningar har vi påpekat vilka förbättringar Samordningsförbundet Botkyrka respektive HUSAM skulle kunna göra i uppföljning och utvärdering av insatser. Utifrån vad som framkommer i denna granskning bedömer vi att förbundet är väl medvetet om och arbetar med de svårigheter som finns i uppföljning av resultat på individnivå.

Mikael Sjölander

Ylva Westander

Att:
Arbetsförmedlingen
Botkyrka kommun
Försäkringskassan
Huddinge kommun
Salems kommun
Stockholms läns landsting

Årsredovisning för Samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge, Salem 2013

Följande efterfrågas

- att ni som medlemmar i samordningsförbundet, var för sig, prövar om styrelsen beviljas ansvarsfrihet.

Ärende

Styrelsen för Samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge, Salem beslöt den 21 mars 2014 att överlämna sin årsredovisning med finansiella delar samt revisionsberättelse till sina ägare.

Samordningsförbundet önskar ett skriftligt svar från respektive medlem som skickas till:

Samordningsförbundet HBS
c/o Huddinge kommun SÄF
141 85 Huddinge

Följande bilagor bifogas:

Årsredovisning för Samordningsförbundet 2013 inklusive 2 bilagor,
Revisionsberättelse inklusive granskningsrapport,
Styrelsens beslut

HBS Samordningsförbundet
HUDDINGE BOTKYRKA SALEM

Samverkan mellan kommun, landsting, arbetsförmedling och försäkringskassa

Årsredovisning 2013

Samordningsförbundet
Botkyrka, Huddinge, Salem

Samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge, Salem | www.samordningsforbundethbs.se | org.nr 222000-3020

 Arbetsförmedlingen

Försäkringskassan

Stockholms läns landsting

Innehållsförteckning sida

1. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	1
1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret 2013	1
1.2. Uppföljning av mål och budget 2013	2
1.3. Resultatet 2013 – stödjande av samverkan	4
1.4 Resultatet 2013 – finansierade insatser	6
1.5 Organisation och arbetsformer	8
1.6 Ekonomiskt resultat.....	10
2. RESULTATRÄKNING	11
3. BALANSRÄKNING	12
4. REDOVISNINGSPRINCIPER	13
5. STYRELSENS UNDERSKRIFTER	14

BILAGOR TILL ÅRSREDOVISNINGEN 2013

1. Måluppfyllelse av uppdrag i verksamhetsplanen

2. Sammanställning av måluppfyllelse för finansierade insatser och projekt

1. Förvaltningsberättelse

1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret

Samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge, Salem stödjer och finansierar samverkan inom rehabiliteringsområdet mellan stat, kommun och landsting. Förbundet bildades den 1 januari 2013 och detta är därmed förbundets första verksamhetsberättelse. Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för det första budgetåret.

Till redovisningen hör två bilagor, varav den ena är en sammanställning av måluppfyllelse för 2013 i förhållande till åtaganden i verksamhetsplanen, och den andra ger en översiktlig bild av de finansierade insatsernas verksamhet och resultat.

Sammanfattning av årets resultat

- **Samordningsförbundet bildades den 1 januari 2013**, då kommunerna Botkyrka, Huddinge och Salem gemensamt med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Stockholms läns landsting valde att bilda ett nytt gemensamt förbund. En ny styrelse valdes och hade sitt första konstituerande möte den 17 januari 2013.
- Som nystartat förbund har året ägnats åt att utveckla den **interna organisationen** och **informationsarbete** för ökad kännedom om det nya samordningsförbundet.
- Förbundet har arrangerat två välbesökta **seminarier** riktade till handläggare och vårdgivare och en **utbildning** för medarbetare i finansierade insatser.
- Förbundet har under året finansierat insatser både i projektform och som mer **långsiktig integrerad samverkan**. Totalt har förbundet finansierat **tretton insatser** där **drygt 1 300 deltagare omfattats av kortare samverkansinsatser** och **500 personer fått ett fördjupat individuellt stöd**. Av de som avslutade en arbetslivsinriktad rehabiliteringsinsats fick **49 % ett arbete eller började studera**.
- **Kostnaderna för verksamheten uppgick till 20,4 miljoner kronor**. Tillgångar, inklusive ränteinkomster, uppgick till 29 miljoner kronor, varav 18,04 mkr avser bidrag från medlemmarna för 2013 och 10,8 mkr avser överskott från de tidigare samordningsförbundet Botkyrka respektive HUSAM. Vid 2013 års utgång hade förbundet därmed ett överskott om ca 8,6 miljoner.

Ägare

Samordningsförbundet ägs av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Stockholms läns landsting samt kommunerna Botkyrka, Huddinge och Salem.

Förbundets uppdrag

är att stödja lokal samverkan mellan myndigheter inom rehabiliteringsområdet och erbjuda möjligheter till gemensam finansiering av rehabiliteringsinsatser.

De verksamheter som

förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Det handlar dels om insatser som erbjuder stöd till enskilda individer, dels om att förbundet skapar strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta bättre. Det kan här handla om t.ex. kompetensutveckling och kunskapsutbyte.

Förbundets organisation

består av en styrelse som utses av ägarna. Till sin hjälp har den ett kansli och en beredningsgrupp bestående av tjänstemän från de samverkande myndigheterna.

Historik

Samordningsförbundet bildades den 1 januari 2013 i enlighet med Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210). Bildandet av det nya förbundet innebar att tidigare förbund i Huddinge respektive Botkyrka lades ner och pågående verksamhet i de gamla förbunden övergick till det nya förbundet.

1.2. Uppföljning av mål och budget 2013

I förbundets verksamhetsplan för 2013 betonas att förbundet ska stödja metod- och kunskapsutveckling samt verka för en förbättrad samverkanskultur inom rehabiliteringsområdet. I förbundets uppdrag ingår också att finansiera, stödja och utveckla individinriktade samverkansinsatser och processer för att främja lokal myndighetssamverkan. Målet med dessa insatser är att fler individer återfår hälsan och ökar sina möjligheter till självförsörjning genom arbete eller studier.

Syfte och uppdrag

Rehabiliteringsansvaret är idag uppdelat på flera sektorer där varje aktör bedriver insatser utifrån egna uppdrag och ansvar, samtidigt är de olika aktörernas insatser beroende av varandra för att en välfungerande rehabilitering ska komma till stånd.

För att kunna erbjuda adekvat och effektivt stöd till personer med samordnade rehabiliteringsbehov är det därför nödvändigt att aktörerna samordnar sina insatser. Förbundets uppgift är att utveckla och stödja denna samverkan kring individer som har mer eller mindre komplexa problem.

Stödet görs både genom strukturpåverkande insatser och genom finansiering av individinriktade insatser. Förbundets verksamhet kan utifrån detta delas in i två delar:

1. Stödja metod- och kunskapsutveckling samt verka för förbättrad samverkanskultur

Verka för förstärkning av samverkan och utgöra forum för kunskapsöverföring och metodutveckling genom t.ex. gemensamma utbildningar och erfarenhetsutbyte för medarbetare hos myndigheterna.

2. Finansiera, stödja och utveckla individinriktade samverkansinsatser och processer

Stödja samverkan kring individer med sammansatta behov. Det kan handla om myndighetsgemensamma stödåtgärder, kompletterande insatser eller förebyggande aktiviteter.

Behovsgrupper

Samverkansinsatserna ska rikta sig till boende i Botkyrka, Huddinge och Salem i förvärsaktiv ålder, med behov av samordnad rehabilitering, d.v.s. stöd från flera myndigheter. En särskilt prioriterad målgrupp är unga som riskerar att hamna i långvarigt utanförskap.

Rehabiliteringsinsatser i samverkan

Samordningsförbundet har under 2013 finansierat tretton insatser som riktar sig till

personer i behov av samordnad rehabilitering. Många insatser startade med stöd av de gamla samordningsförbunden i Botkyrka och Huddinge och har gått från projektverksamhet till mer långsiktig samverkansinsats.

Insatser finansierade under 2013:

Myndighetsgemensamma stödinsatser för personer med långvarig problematik

- Samverkansteam Botkyrka, som gör myndighetsgemensamma bedömningar och handlingsplaner för individer med komplex och/eller långvarig problematik. Individer som behöver myndighetsgemensam rehabilitering kan erbjudas både individuellt stöd och gruppcoaching.
- Samverkansteam Huddinge, som ger individuellt stöd och gruppcoaching till personer som är i behov av samordnad rehabilitering med komplex och/eller långvarig problematik.
- ADRIAN, ger samordnat och anpassat stöd med fokus på arbetsträning till personer med komplex och/eller långvarig problematik.

Arbetsmarknadsinriktade insatser för personer med särskilda funktionshinder

- AkSe, Arbetsterapeutisk kartläggning och stöd till arbete genom Supported Employment (SE) för personer med psykiska funktionshinder.
- START, SE till arbete för personer med lindrig utvecklingsstörning, autism eller hjärnskador förvärvade i vuxen ålder.

Insatser för unga (16-24/29) år

- Paraplyprojektet, som erbjuder individuell coaching och myndighetssamverkan kring unga Botkyrkabor med komplex problematik.
- Slussen, för unga som varken arbetar eller studerar och som behöver extra stöd för att öka sin motivation och komma vidare.
- Lyra, är en öppen verksamhet med individuell coaching för unga vuxna med psykisk ohälsa som behöver stöd på väg mot arbete eller studier.

Förebyggande, förberedande och kompletterande insatser

- Hälsosam arbetar med att stärka hälsan hos deltagarna fysiskt och psykiskt genom anpassade hälsoaktiviteter.
- **LISA/Livslinjen** för personer med långvarig ohälsa som behöver förberedande insats för att gå vidare till fortsatt arbetslivsinriktad rehabilitering.

Kortare utredningsinsatser

- **Kugghjul** på vårdcentraler och psykiatrimottagningar för myndighetsgemensam bedömning av individer med oklar rehabiliteringsplan och som därmed riskerar att hamna i långvarig sjukskrivning.
- **Remiss- och kartläggningsteam, REKA** som gör myndighetsgemensamma kartläggningar och ger råd till handläggare för att personer som behöver samordnad rehabilitering ska få stöd och hjälp.

Övrig verksamhet

Utöver finansiering av rehabiliteringsinsatser åtog sig förbundet i verksamhetsplan att även fokusera på följande åtaganden:

• Kartläggningar och behovsanalyser

Genom omvärldsbevakning och i dialog med förbundets parter se över behov och uppmärksamma eventuella nya behov av rehabilitering i samverkan.

• Utveckling av den interna organisationen

Ta fram en gemensam vision och värdegrund samt tydliggöra roller och uppdrag. Erfarenheter från de tidigare samordningsförbunden i Botkyrka respektive Huddinge ska tas tillvara. Förbundet ska även aktivt medverka i utbildningar och nätverk.

• Processstöd till finansierade insatser

Anordna projektledarträffar och främja kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte mellan insatserna. Utveckling av uppföljning är en viktig del i detta arbete.

• Information och kommunikation

Sprida information om förbundet och dess verksamhet genom hemsidan och nyhetsbrev, samt genom besök hos samverkande aktörer.

Övergripande mål för projekt/insatser

Alla finansierade insatser ska ha mål som mäter hur pass väl man uppnår syftet med den

finansiella samordningen. Dessa mål rör bl.a. deltagarflöden och effektmål i form av andel deltagare som närmat sig arbetsmarknaden.

Det övergripande målet med finansiell samordning är att **resurser används på ett bättre och mer effektivt sätt för att möjliggöra förbättrad hälsa och förmåga till förvärvsarbete/studier** hos medborgare i Botkyrka, Huddinge och Salem.

De insatsspecifika målen kan skilja sig åt beroende på målgruppens förutsättningar, projektets verksamhet och andra faktorer som påverkar resultatet. Tillsammans ska dock insatserna under 2013 bidra till att:

1. De finansierade insatserna ska ha bred spridning och nå ut till **minst 1 400 personer**.
2. Förbundet ska stödja och finansiera insatser som bidrar till att minst 30 % av dem som genomgått en arbetslivsinriktad rehabiliteringsinsats går vidare till **egen försörjning, antingen genom arbete eller utbildning**.
3. Den personal som kommer i kontakt med insatser finansierade av samordningsförbundet ska uppleva att **insatserna är till nytta för berörda personer**.
4. Den personal som deltar i utbildnings- eller seminarieverksamhet ska uppleva att denna varit till **nytta för dem i sitt arbete**.

Budget

Samordningsförbundet tilldelas 18,04 miljoner kronor från ägarna under 2013, där Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen bidrar med hälften av medlen, landstinget bidrar med en fjärdedel och kommunerna bidrar gemensamt med resterande fjärdedel. Utöver detta har Samordningsförbundet haft ränteintäkter med 0,12 mkr och ett samlat överskott från de två tidigare förbunden i Botkyrka respektive Huddinge, som enligt ägarnas beslut, överfördes till det nya samordningsförbundet. De samlade tillgångarna 2013 uppgick därmed till drygt 29 mkr.

Verksamhetsplanen i sin helhet

Hela verksamhetsplanen med budget finns på www.samordningsforbundethbs.se

1.3. Resultatet 2013 – stödande av samverkan

Samordningsförbundet ska verka för en förstärkning av samverkan och utgöra ett forum för kunskapsöverföring, metodutveckling och information genom att kartlägga, identifiera och visa på problem/möjligheter i samarbetet mellan de fyra myndigheterna. Samverkan ska främjas och utvecklas genom att stödja myndigheternas arbete med hur erfarenheter tas till vara på bästa sätt och möjliggöra gemensamma utbildningsinsatser och erfarenhetsutbyte för professionell personal.

En långsiktig och integrerad samverkan

Genom att gå från ett fokus på finansiering av tidsbegränsade utvecklingsprojekt, till att i högre utsträckning utveckla långsiktiga samverkans- och samordningsinsatser ökar möjligheterna till strukturell påverkan och ökat lärande hos förbundets parter samtidigt som insatserna blir mer integrerade i ordinarie verksamhet.

Stöd till metod- och kompetensutveckling

Som ett led i arbetet med att stödja samverkan mellan myndigheterna och vara ett forum för kunskapsöverföring och information anordnade samordningsförbundet under våren **två samverkansdagar**, med fokus på att delge goda exempel och informera om verksamheter som förbundet finansierar.

Totalt deltog 133 personer från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, landstingets hälso- och sjukvård, Bötkyrka, Huddinge och Salems kommuner. Deltagarnas samlade upplevelse av dagen var bra. 90 % av svarande uppger att de kommer att ha nytta av informationen i sitt dagliga arbete. Och 92 % av de svarande fick ny kunskap eller insikter.

Informationsdagen den 14 juni möjliggjorde många möten över myndighetsgränserna.

Under åren har förbundet även deltagit i **två erfarenhetsseminarier** som anordnats inom ramen för Grönverket Södertörn.

Därutöver har 16 medarbetare erbjudits en 2-dagars **utbildning i KASAM** (känsla av sammanhang). Deltagare var medarbetare inom de finansierade insatserna och representerade de olika myndigheterna. Förbundet har också

arrangerat **regelbundna projektledarträffar** för medarbetare i pågående projekt, i syfte att främja utbyte och lärande kring aktuella frågor. Träffarna har under 2013 särskilt fokuserat på frågor i samband med det nya förbundets bildande.

Förbundet har också samarbetat med **projekt Consensio** för ökade kunskaper inom funktionshinderområdet. Projektet finansieras av Europeiska socialfonden och drivs av Försäkringskassan i samarbete med Arbetsförmedlingen och flertalet kommuner i länet.

Utvecklingsforum

Som stöd till kansliet finns en beredningsgrupp där myndigheternas verksamhetsledare och chefer kontinuerligt träffas för att diskutera och belysa samverkansbehov samt informera om pågående förändringar som påverkar samarbetet. Denna struktur underlättar även "vardagssamverkan" och möjliggör samarbete inom områden där förbundet idag inte har individinriktade insatser.

Kartläggning av samverkansbehov

I syfte att uppmärksamma och synliggöra samordningsbehov finansierar förbundet kartläggningar och förstudier inom rehabiliteringsområdet. Under året har arbete pågått med att se över möjligheten att hitta ändamålsenliga samverkansinsatser för unga Salembor.

Utveckling av den interna organisationen

Som nybildat förbund har styrelse och kansli ägnat mycket tid åt att forma och utveckla den interna organisationen. I februari anordnades bl.a. en gemensam utvecklingsdag för styrelse, kansli och beredningsgrupp för diskussion kring förbundens grunduppdrag, mål och vision. Diskussionerna låg bl.a. till grund för arbetet med verksamhetsplan 2014 och det dokument som beskriver uppdrag och roller i förbundet och förtydligar ansvaret för de olika parterna i förbundet.

Arbete kring uppföljning/utvärdering

För att få tillgång till resultat och underlag, som är relevanta och pålitliga har förbundet beslutat att finansierade insatser ska följa en fastställd uppföljnings- och utvärderingspolicy som ställer krav på att insatserna:

- löpande registrerar deltagare vid inskrivning och avslut i det nationella uppföljnings-systemet SUS,
- tertialvis sammanställer kompletterande information för mål, delmål och eventuellt övriga relevanta uppgifter.
- samlar in deltagarenkäter för att mäta deltagarnas upplevelse av den egna hälsan samt hur insatsen uppfattas utifrån kvalitet, effekt, delaktighet och samverkan.
- tertialvis analys av måluppfyllelse och budget, med särskilt fokus vid hel- och delår.

Vid behov beslutas även om en intern eller extern utvärdering som kompletterar befintliga data genom exempelvis intervjuer, fördjupning i processer, följeforskning, effektstudier etc. Under hösten inleddes tre sådana externa utvärderingar, dels av START-projektet dels av insatserna Samverkansteam Huddinge och REKA (Remiss- och kartläggningsteam). Utvärderingarna har en lärande ansats och beräknas pågå även hela 2014. En första träffbildsanalys presenterades för START i december 2013 och för Samverkansteamet och REKA väntas en första rapport från utvärderarna i februari 2014.

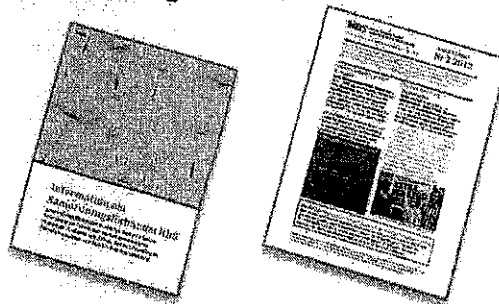
Information

För att informera om förbundet och den verksamhet som finansieras, arbetar förbundets kansli aktivt med informationsinsatser riktad till ägare, samarbetspartners och anställda vid de samverkande myndigheterna.

Under 2013 har en grafisk profil antagits och en informationsbroschyr om förbundet har tagits fram. En ny hemsida har byggts upp och uppdateras kontinuerligt. Under året har flera kontakter tagits med förbundet efter att den intresserade först läst om verksamheten på hemsidan.

Två nyhetsbrev har publicerats med aktuell information riktad till parterna inom förbundet och till medarbetare och chefer på de

samverkande myndigheterna. Vidare har förbundet deltagit i regionalt nätverk för samordningsförbund samt nationell konferens för samordningsförbund.

Den samordnande tjänstemannen har också informerat om förbundet och verksamheten vid flera tillfällen under året, bl.a. hos Arbetsförmedlingen, socialnämnderna i Huddinge och Salem samt landstingets sjukvårdsstyrelse syd. I höstas besökte även socialförsäkringsminister Ulf Kristersson en av de finansierade insatserna.

Samarbete regionalt och nationellt

Under året har förbundet aktivt medverkat i nätverkssamarbete på länsnivå, regional nivå och nationellt. I länet har verkställande tjänstemän haft kontinuerliga samverkansträffar med ansvariga tjänstemän samt anordnat gemensam ägardialog och spridningskonferens för Grenverket Södertörn.

På regional nivå har förbundet bl.a. deltagit i seminarieverksamhet kring integrerad samverkan och regionalt nätverk för ansvariga tjänstemän. Kansliet tillsammans med ordförande har också delat med sig av erfarenheter i samband med de pågående diskussionerna kring att bilda ett nytt samordningsförbund i Österåker och Täby.

Förbundet är också medlemmar i Nationella nätverket för Samordningsförbund (NNS). Samarbetet med andra förbund möjliggör kunskapsutbyte och driver utvecklingen av den finansiella samordningens framåt. Tjänstemannen deltar aktivt i arbetsgrupper och genom att bistå NNS styrelse vid behov. Under 2013 har förbundets tjänsteman bl.a. ansvarat för en rapport kring tjänstemännens arbetsvillkor.

[Handwritten signature]

1.4 Resultatet 2013 – finansierade insatser

Under 2013 finansierade Samordningsförbundet totalt tretton insatser i samverkan, med syfte att möjliggöra att fler individer kommer i egen försörjning genom arbete och/eller studier. Det samlade resultatet för insatserna uppfyller de i verksamhetsplanen fastställda målen och bedömningen är att samordningsförbundet uppfyller sitt uppdrag att bidra till en bättre samverkan till stöd för individer med samordnade rehabiliteringsbehov.

Deltagarnas resultat

Under året har de 13 insatser förbundet finansierat nått ut till 1 805 personer. Av dessa har 1305 omfattats av samverkan i Kugghjulen eller REKA eller erhållit en myndighetsgemensam handlingsplan via någon av insatserna utan att skrivas in för ytterligare stöd. Övriga 500 har erhållit individuellt anpassat stöd under längre tid (av dessa var 53 % kvinnor och 47 % män). Totalt 246 personer aktualiserats under 2013 och resterande var redan var aktuella i någon av insatserna vid årets början.

Bland dem som erhållit individuellt stöd avslutades 247 personer, varav 120 fick arbete eller påbörjade studier vid avslut (49 %).

Bland de som deltagit i insatserna har också andelen som erhåller offentlig försörjning minskat markant. Andelen deltagare som erhåller försörjningsstöd har minskat från 33 % vid start till 22 % vid avslut. Även andelen som uppbär sjukersättning eller sjukpenning har minskat. Andelen med aktivitetsstöd har minskat från 28 % av deltagarna vid start till 7 % av deltagarna vid avslut.

Uppföljning av övergripande mål

På förbundsövergripande nivå har förbundet generellt sett god måluppfyllelse. De finansierade insatserna når ut till budgeterat antal deltagare och nästan hälften av de som avslutas efter att ha deltagit i en arbetslivsinriktad stödsats har ett arbete eller studerar vid avslut.

Många deltagare har ett omfattande stödbehov och har inte kunnat få ett arbete direkt efter avslutad insats. Många av dessa individer har dock gjort betydande stegförflyttningar med sikte mot arbete och egen försörjning och/eller fått rätt stöd vid avslut. På sikt kan även dessa individer komma ut i arbete/ studier även om de behöver ytterligare stöd inom ramen för ordinarie verksamhet. Flera insatser bidrar också till effektivare stöd från myndigheterna och att individen får det stöd den har behov av.

Mål	Resultat 2013
Verksamhetsplan	
1. Fler personer ska komma i egen försörjning genom arbete och/eller studier.	✓ 120 personer har fått arbete eller påbörjat studier vid avslut.
2. Andelen personer som erhåller offentlig försörjning ska minska.	✓ Andelen personer som erhåller offentlig försörjning har minskat från 33 % vid start till 22 % vid avslut.
3. Andelen personer som uppbär sjukersättning eller sjukpenning ska minska.	✓ 40 personer har slutat uppbära sjukersättning eller sjukpenning vid avslut.
4. Andelen personer som erhåller aktivitetsstöd ska minska.	✓ 28 personer har slutat erhålla aktivitetsstöd vid avslut.
5. Andelen personer som erhåller stöd från myndigheterna ska minska.	✓ 246 personer har fått rätt stöd vid avslut.

Vem tar del av insatserna?

Under året har flest ärenden aktualiserats via Arbetsförmedlingen och kommunernas olika enheter. Bilden nedan visar remitterter för de ärenden som får individuellt stöd. Dessa skiljer sig från t.ex. Kugghjulen, där ca 70 % av ärendena anmäls från Landstinget.

Data för remitterande part har registrerats i 214 ärenden. En mätning bland de 68 deltagare som aktualiserats via någon kommun visar att av dessa kommer 53 % från Botkyrka, 44 % från Huddinge och 3 % från Salem.

- Arbetsförmedlingen
- Kommun
- Försäkringskassa
- Landsting
- Övrigt

Flertalet av de som deltar i de finansierade insatserna är unga under 30 år. Detta stämmer väl överens med det regeringsuppdrag Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har att prioritera målgruppen unga med aktivitetsersättning i förbundets verksamheter. Paraplyprojektet, Slussen och Lyra tar enbart emot unga under 29 år, men även andra insatser som START och AkSe prioriterar unga i behov av samordnad rehabilitering.

Ålderfördelning

Deltagarna i de olika individriktade rehabiliteringsinsatserna har ofta en mycket komplex problembild. Tjugofem procent av deltagare har varit beroende av offentlig försörjning i mer än 6 år när de påbörjar en insats (jmf riket 18 %¹).

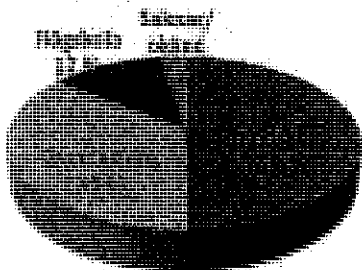
Tid i offentlig försörjning

- Upp till 1 år
- Upp till 3 år
- Upp till 6 år
- Upp till 9 år
- 10 år eller mer

Till detta ska läggas att deltagarnas utbildningsbakgrund generellt sett är låg, då hälften (jmf med riket 41 %) enbart har upp till grundskoleutbildning. Ytterst få deltagare har utbildning utöver gymnasiestudier.

Utbildningsbakgrund

¹ Avser den andel av totala antalet registrerade deltagare i SUS som varit beroende av offentlig försörjning i mer än 6 år.

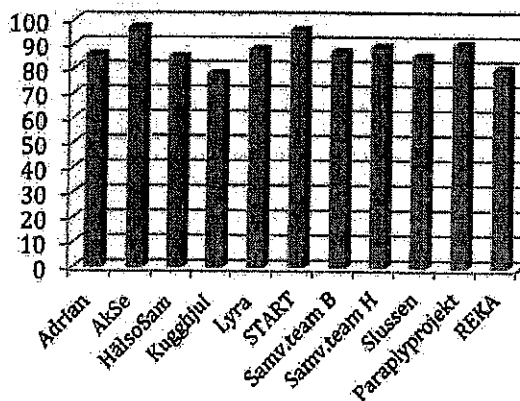
Handläggarna ser positiva resultat

Som ett led i att mäta effekten av de finansierade insatserna gör förbundet årligen en enkätundersökning bland handläggare och vårdgivare, med frågor om man känner till och hur man upplever projekt och insatser.

Resultatet² visar att 86 %, av de anställda upplever att insatserna är till stöd och hjälp för dem i deras arbete. Dessutom anger 51 % att insatserna i hög utsträckning bidrar till bättre samverkan mellan myndigheter och ytterligare 36 % bedömer att insatserna delvis bidrar till bättre samverkan. Totalt sett upplever 86 % av de svarande att insatserna bidrar till en positiv utveckling för deltagarna. Resultatet mellan insatserna varierar dock och redovisas i nedanstående diagram.

Insatserna bidrar till en positiv utveckling för deltagarna

- i hög utsträckning
- delvis

Utvärdering

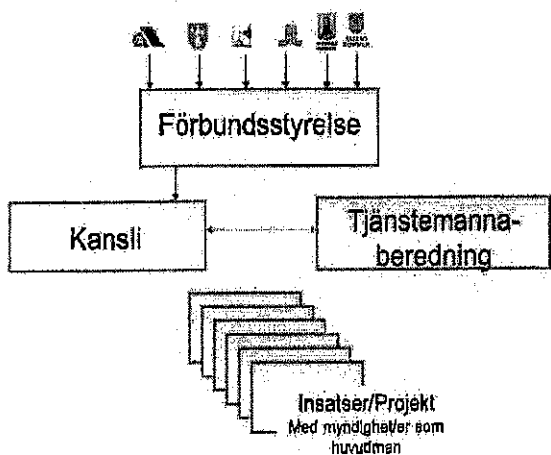
Under 2013 har externa utvärderingar påbörjats i tre av de finansierade insatserna START, REKA och Samverkansteamet Huddinge. Utvärderingarna har en lärande ansats och pågår under flera verksamhetsår. Inom ramen för Grenverket Södertörn har också extern utvärdering skett av insatserna Paraplyprojektet, Slussen och Lyra. Under året har även samarbete skett med Samordningsförbundet Norra Västmanland och Samordningsförbundet Östra Östergötland om en gemensam utvärderingsansats avseende integrerad och långsiktig samverkan. Arbetet sker i samarbete med Berth Danermark vid Örebro Universitet.

² Avser de som uppgett att de remitterat ärende till något av projekten. Totalt omfattar undersökningen 143 svarande varav 141 uppgett att de känner till någon/något av projekten/insatserna som finansieras av förbundet.

1.5 Organisation och arbetsformer

Samordningsförbundet ägs av Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Stockholms läns landsting samt kommunerna Botkyrka, Huddinge och Salem. Arbetet leds av en styrelse bestående av 6 ordinarie ledamöter och 6 ersättare som utses av ägarna.

Samordningsförbundets styrelse är det högsta beslutande och förvaltande organet, och har ansvar för utveckling och ekonomi. Till sin hjälp har styrelsen ett kansli som bereder ärenden och tillses att beslut verkställs. En beredningsgrupp bestående av chefstjänstemän från de ingående parterna deltar aktivt i berednings- och förankringsarbetet.

Under 2013 har styrelsen haft sex protokollförda möten under året och två planeringsdagar. Under året har sju av de finansierade insatserna informerat om sin verksamhet för styrelsen.

De viktigaste besluten gällande förbundets budget och verksamhet samt andra ärenden av särskild vikt redovisas nedan.

Styrelsesammanträden 2013

17 januari

- Ägarnas beslut om ledamöter till styrelsen.
- Val av presidium bestående av ordförande samt 1:e och 2:e vice ordförande.
- Kansliets bemanning.
- Verksamhetsplan och budget för 2013
- Finansiering av tolv insatser/projekt.
- Delegationsordning.
- Kommunikationsplan.
- Medlemskap i NNS (Nationella Nätverket för Samordningsförbund).

25 mars

- Information om tidigare samordningsförbunden Botkyrka respektive HUSAMs årsredovisningar 2012.
- Policy kring roller och ansvar i förbundet
- Rutiner för uppföljning och utvärdering.
- Budgetäskande 2014

16 maj

- Information om samordningsteamet Botkyrka.
- Verksamhetsuppföljning tertial 1.
- Finansiering av förstudie kring unga Salembor.
- Beslut om förtida avslut av projektet Tillbaka till framtiden.

13 september

- Information om samverkansteam Huddinge, REKA och HälsoSam.
- Beslut om medverkan i förstudie för samordning kring sociala företag.
- Finansiering av LISA/Livslinjen.
- Beslut om utökad finansiering till Adrian.
- Medverkan i att utveckla utvärdering av integrerad samverkan.

29 november

- Slutrapport från det ESF-finansierade projektet Grenverket
- Information från Paraplyprojektet och Slussen.
- Delårsrapport januari-augusti 2013.
- Verksamhetsplan 2014 samt budget.

13 december

- Information om projektet START samt de externa utvärderans träffbildsanalys.

Övrig verksamhet

Styrelsen har under året haft två gemensamma mötesdagar tillsammans med beredningsgruppen. I februari anordnades en uppstartskonferens i syfte att arbeta med förbundets uppdrag, mål och vision. Under hösten träffades styrelse och beredningsgrupp för att tillsammans arbeta fram förslag till verksamhetsplan 2014. I övrigt har styrelseledamöter och beredningsgruppens medlemmar bjudits in till de olika samverkansseminarier som förbundet anordnar.

h ✓

Representanter för styrelsen har under året därutöver deltagit i följande aktiviteter:

- Samordningsförbundets ordförande var värd för länets ägardialog i april.
- Nationella Rådets konferens för finansiell samordning i april
- Grenverkets spridningskonferens i maj.
- Nationella Rådets basutbildning.
- Nationella nätverket för samordningsförbunds (NNS) årsmöte.
- Informationsmöte i Österåker och Täby inför förslag om att starta ett nytt samordningsförbund.
- Studiebesök med Ulf Kristersson på Vårby Vårdcentrals Kugghjulssamverkan.

Styrelsens ledamöter och ersättare 2013

Styrelsen består av sex ledamöter och sex ersättare, utsedda av respektive huvudman.

Ordinarie	Ersättare	Utsedd av
Gunilla Helmersson, ordförande	Nurcan Gültekin	Stockholms läns landsting
Mats Einarsson, 1:e vice ordf.	Stig Bjernerup	Botkyrka kommun
Fredrik Kristoffersen, 2:e vice ordf.	Shewen Nysmed	Huddinge kommun
Lars Pilsetnek	Patrick Robberté	Salems kommun
Kjell Bertilsson (jan-sept) Claudia Zamorano (okt-dec)	Claudia Zamorano (jan-sept) Nina Angermund-Carlsson (okt-dec)	Arbetsförmedlingen
Jonatan Lindstrand	Mathias Holmlund	Försäkringskassan

Revisorer 2013

Carl-Gustaf Plogfeldt (FP), förtroendevald revisor, Huddinge kommun.

Lars Egenäs, Deloitte, för Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Eva Stein, förtroendevald revisor, Stockholms läns landsting.

Kansli och beredningsgrupp

Under 2013 har kansliet bestått av två heltidstjänster fördelat på en verkställande

tjänsteman och en processtödjare. Processstödjtjänsten har dock varit vakant under hösten då rekrytering av ny personal pågått. Därutöver har förbundet köpt tjänster avseende ekonomiadministration och övriga administrativa tjänster med motsvarande ca 30 timmar per månad. Kompletterande konsulttjänster i form av t.ex. webbutveckling och informationstjänster har köpts av förbundet vid behov.

Verkställande tjänsteman har under året ansvarat för att styrelsens beslut verkställs, planering, uppföljning och kommunikation etc. för förbundet som helhet. Processtödjare har utgjort ett särskilt stöd till projekt/insatser och verksamhet finansierad av förbundet, i detta ingår bl.a. att vara ett stöd till insatserna i metod- och verksamhetsutveckling samt uppföljningsarbete. I processtödjarens uppdrag har också ingått också att arrangera utbildningar och seminarier i syfte att utveckla samverkan.

Under första halvåret 2013 fortlöpte arbetet med att avsluta och lämna slutredovisning av samordningsförbunden Botkyrka och Huddinge/HUSAM. Verkställande tjänstemän i de bägge gamla förbunden arbetade då för det nya förbundet för att parallellt kunna avsluta de gamla förbunden och starta upp det nya. Under 2013 beslutade samordningsförbundet att från hösten 2013 köpa samtliga kanslitjänster av Huddinge kommun.

Beredningsgruppen utgör ett fristående stöd i beredning av förslag och genomförande av styrelsens beslut. Beredningen består av representanter från förbundets medlemmar och utgör ett stöd för den verkställande tjänstemannen i kansliet. Beredningen har en kvalitetssäkrande roll i beredningen av ärenden till styrelsen och har till uppgift att informera samt förankra i den egna organisationen.

Med sin sammansättning, kompetens och erfarenhet utgör också beredningen en viktig mötesplats för frågor som rör den strategiska utvecklingen av samverkan och analys av nya förutsättningar och behov. Beredningsgruppen är också, som beredande organ till styrelsen, mottagare av resultaten i insatserna/projekten.

1.6 Ekonomiskt resultat

För verksamhetsåret 2013 har förbundet haft intäkter om 18,04 miljoner kronor avseende bidrag från parterna, och ett ingående överskott från de tidigare samordningsförbunden Botkyrka respektive HUSAM på drygt 10,8 mkr. Kostnaderna för 2013 har uppgått till knappt 20,4 mkr, vilket gör att förbundet redovisar ett minusresultat på ca 2,3 mkr. Sammantaget gör detta för att Samordningsförbundet vid årets slut redovisar tillgångar på ca 8,6 mkr.

Kommentar till resultatet

Förbundet har förbrukat alla de medel som ägarna tillfört förbundet 2013 och därtill använt ca 20 % (2,2 mkr) av de medel som tillförts förbundet avseende de tidigare Samordningsförbunden Botkyrka och HUSAMs överskott. I budget för 2014 och 2015 är större delen av tidigare överskott in-tecknat. Minskningen av det ekonomiska överskottet är i enlighet med de direktiv som finns från ägarna om att Samordningsförbundets tillgångar bör omsättas i verksamhet.

Avvikelser från budget

De största avvikelserna från planerad budget består i lägre kostnader för finansierade insatser och projekt. De största överskotten finns i projektet "Tillbaka till framtiden" som avslutades i förtid och de delfinansierade insatserna Paraplyprojektet och Lyra. Också Samverkansteam Huddinge redovisade lägre kostnader än de medel som insatsen ansökt om vid årets början.

De medel som avsatts för nya/utökade insatser har inte heller förbrukats i den omfattning som budgeterats. Att starta upp effektiva och välfungerande verksamhet tar tid och kräver noggrant förankringsarbete. Då förbundet nybildades 1 januari 2013 avsattes ca 1,2 mkr till nya och/eller utökade insatser. Av dessa har dock enbart ca hälften förbrukats under året.

Bildande av nytt samordningsförbund 2013
I och med bildandet av ett nytt samordningsförbund för Botkyrka, Huddinge och Salem har förbunden i Botkyrka och Huddinge likviderats och överskotten har, enligt ägarnas beslut, överförts till det nya förbundets verksamhet. De kostnader som uppstått under 2013 som härrör från likvideringen av de gamla förbunden har belastat det nya förbundet.

Avslutning av Grenverket Södertörn

Paraplyprojektet, Slussen och Lyra ingick alla i Grenverket Södertörn som delfinansierades av Europeiska Socialfonden (ESF) under åren 2009 till 2013. En slutlig avräkning för samtliga tre

delprojekt har gjorts och påverkar resultatet 2013.

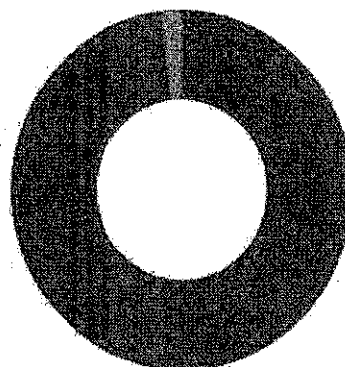
Samordningsförbundet Botkyrka hade i sitt bokslut 2012 upplupna intäkter och kostnader avseende Paraplyprojektet. Den slutliga avräkningen summerades dock till en fordran till Samordningsförbundet Östra Södertörn (projektägare för Grenverket Södertörn) om totalt 245 400 kr. Fordran har balanserats mot det ingående överskottet från Samordningsförbundet Botkyrka.

Avräkningen för delprojekten Lyra och Slussen har bokförts som intäkter respektive kostnader på respektive delprojekt i bokslutet 2013.

Kostnadsfördelning

Större delen av samordningsförbundets medel går till att finansiera insatser som riktar sig direkt till medborgarnas behov av samordnad rehabilitering. Under 2013 uppgick insatskostnaderna inklusive samverkansinsatser riktade till personal och utvärdering av deltagarinsatser till 18,2 mkr, vilket motsvarar 89 % av de totala kostnaderna.

- Administration 2,18 mkr
- Finansiering av insatser 17,8 mkr
- Utvärdering/Förstudier/Kompetensinsatser 0,4 mkr

145

2. Resultaträkning

Resultaträkning 201301-201312

	Utfall (tkr)	Budget (tkr)	Avvikelse (tkr)
Verksamhetens intäkter			
<i>Intäkter från förbundets medlemmar (Not 1)</i>	18 040,0	18 040,0	0,0
Summa intäkter	18 040,0	18 040,0	0,0
Verksamhetens kostnader			
Administrativa kostnader:			
<i>Lokal</i>	-194,0	-175,0	-19,0
<i>Kansli</i>	-1 506,5	-1 800,0	293,5
<i>Styrelsearvoden</i>	-170,4	-125,0	-45,4
<i>Revisión</i>	-74,8	-75,0	0,2
<i>Kommunikation/information</i>	-107,0	-65,0	-42,0
<i>Övriga externa tjänster</i>	-123,8	-120,0	-3,8
Summa administration	-2 176,5	-2 360,0	183,5
Finansiering insatser:			
<i>Kugghjulen</i>	-1 616,3	-1 570,0	-46,3
<i>Kartläggningsteam</i>	-743,0	-780,0	37,0
<i>Samverkansteam Botkyrka</i>	-2 799,0	-2 800,0	1,0
<i>Samverkansteam Huddinge och Hälsosam</i>	-3 320,0	-3 745,0	425,0
<i>Adrian</i>	-404,3	-404,3	0,0
<i>AkSe</i>	-1 091,3	-1 055,0	-36,3
<i>START</i>	-1 868,4	-1 900,0	31,6
<i>Lyra (inkl Grenverket)</i>	-1 587,5	-2 050,0	462,5
<i>Paraplyprojektet (inkl Grenverket)</i>	-1 281,6	-2 015,0	733,4
<i>Slussen (inkl Grenverket)</i>	-2 720,4	-2 400,0	-320,4
<i>Tillbaka till framtiden</i>	0,0	-1 300,0	1 300,0
<i>KASAM</i>	-83,4	-83,4	0,0
<i>Lisa/Livslinjen</i>	-285,0	-285,0	0,0
<i>Förstudie unga Salem</i>	-162,2	-162,2	0,0
<i>Utvärdering</i>	-133,2	-700,0	566,8
<i>Kompetensinsatser</i>	-101,3	-150,0	48,7
<i>Budget utökade projekt</i>	0,0	-555,1	555,1
Summa finansiering av insatser	-18 196,9	-21 955,0	3 758,1
Summa kostnader	-20 373,4	-24 315,0	3 941,6
Rörelseresultat	-2 333,4	-6 275,0	3 941,6
Finansiella intäkter			
<i>Ränteintäkter</i>	120,7	300,0	-179,3
Summa finansiella intäkter	120,7	300,0	-179,3
Årets resultat	-2 212,7	-5 975,0	3 762,3

Ab
✓

3. Balansräkning

(Belopp i tkr)

2013-12-31

Tillgångar

Omsättningstillgångar

Övriga fordringar (not 2) 166,4

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter (not 2) 591,7

Kassa o bank 14 781,6

S:a Omsättningstillgångar 15 539,7

S:a Tillgångar 15 539,7

Eget kapital,

Tillskott-Husam och Botkyrka (not 3) 10 835,7

Årets resultat -2 212,7

S:a Eget kapital 8 623,0

Avsättningar och skulder

Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader (not 4) 6 916,7

S:a Eget kapital, avsättningar och skulder 15 539,7

h ✓

4. Noter

Redovisningsprinciper

Årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal redovisning i tillämpliga delar.

Not 1. Intäkter från förbundets medlemmar

Huddinge Kommun	2 120,0
Stockholms läns landsting	4 510,0
Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen	9 020,0
Botkyrka kommun	2 120,0
Salems kommun	270,0
Summa	18 040,0

Not 2. Övriga fordringar och förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Moms	166,4
Botkyrka Kommun, kansli kostnader	96,9
Grenverket Södertörn, Lyra	494,8
Summa	758,1

Not 3. Tillskott samordningsförbunden Husam och Botkyrka

Överskott Samordningsförbundet HUSAM/Huddinge	4 661,6
Överskott Samordningsförbundet Botkyrka	6 174,1
Summa	10 835,7

Not 4. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

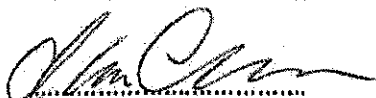
Grenverket Södertörn, Paraplyprojektet och Slussen	484,0
Ledningskonsult Tham AB	16,0
Sandahl Partners Stockholm AB	20,0
Stockholms läns sjukvårdsområde	314,6
Sven Rosen Medicinkonsult AB	92,4
Arbetsförmedlingen	373,8
Botkyrka Kommun	1 473,6
Salems Kommun	355,5
Huddinge Kommun	513,1
Hälsosam	284,0
Projekt Lyra	1 054,0
Kartläggningsteam	440,0
Samverkansteam Huddinge	1 409,0
Ernst & Young	62,5
Docina HB	9,1
Samordningsförbundet Östra Södertörn	15,1
Summa	6 916,7

5. Redovisningsprinciper

Årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal redovisning i tillämpliga delar.

6. Styrelsens underskrifter

Datum 2014-03-21

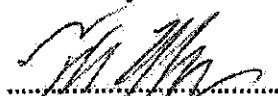
Mats Einarsson
Botkyrka kommun

Datum 2014-03-21

Gunilla Helmerson
Stockholms läns landsting

Datum 2014-03-21

Fredrik Kristoffersen
Huddinge kommun

Datum 2014-03-21

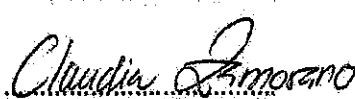
Lars Pilsetnek
Salem Kommun

Datum 2014-03-21

Ann Sjöström
Försäkringskassan

Datum 2014-03-21

Claudia Zamorano
Arbetsförmedlingen

Vår revisionsberättelse har lämnats den 1 april 2014.

Lars Egenäs
Auktoriserad revisor
Utsedd av staten

Eva Stein
Förtroendevald revisor
Utsedd av Stockholms
Läns Landsting

Carl-Gustaf Plogfeldt
Förtroendevald revisor
Utsedd av Huddinge
kommun

Bilaga 1

Måluppfyllelse av uppdrag i verksamhetsplanen

Uppdrag	Måluppfyllelse	Kommentar
Stödja metod- och kunskapsutveckling samt verka för förbättrad samverkanskultur	✓ Uppfyllt	Två insatser riktade till personal, handläggare och vårdgivare har arrangerats under året. Förbundet har varit medarrangör till två erfarenhetsseminarium inom Grenverket Södertörn. Förbundet har byggt upp en beredningsfunktion där representanter från parterna träffas ca 3 ggr per termin.
Finansiera, stödja och utveckla individinriktade samverkansinsatser och processer	✓ Uppfyllt	Förbundet har under året finansierat tretton insatser där drygt 1 300 deltagare omfattats av kortare samverkansinsatser och 500 personer fått ett fördjupat individuellt stöd. Insatserna erbjuds processtöd och följs upp kontinuerligt.
Kartläggningar och behovsanalyser	✓ Uppfyllt	En Kartläggning av unga Salembors behov av stöd har genomförts under året. I samverkan med länets övriga Samordningsförbund har förberedelser inför en gemensam förstudie kring utveckling av arbetsintegrerande sociala företag gjorts under 2013. Förstudien pågår under 2014.
Utveckling av interna organisationen	✓ Uppfyllt	Styrelse och beredningsgrupp har haft två gemensamma konferenser, varav en fokuserat på vision och uppdrag. Beredningsgruppen har i augusti haft en halvdag för att diskutera uppdrag och roller. Styrelsen har antagit ett styrdokument för att tydliggöra roller och ansvar inom förbundet. Flera av styrelsens medlemmar har deltagit i BAS-utbildning som anordnas av Nationella Rådet.
Processtöd till finansierade insatser	✓ Uppfyllt	Regelbundna projektledarträffar har anordnats av förbundet. Medarbetare har erbjudits gemensam utbildning i KASAM.
Information	✓ Uppfyllt	En ny hemsida och informationsbroschyr togs fram under våren. Två nyhetsbrev har publicerats under året. Samordnaren har informerat om samordningsförbundet och dess verksamhet hos de samverkande myndigheterna, politiker och andra relevanta aktörer vid ett flertal tillfällen under året.

Bilaga 2

Sammanställning av måluppfyllelse för finansierade insatser och projekt

Projektnamn	Mål 2013	Resultat 2013
Samverkans- team Botkyrka	50 remisser 40 får individcoachning 25 % närmare arbetsmarknaden	Delvis uppfyllt 42 remisser 89 coachningar 26 % närmare arbete (9 av 35)
Samverkans- team Huddinge	70 nya och avslutade deltagare 25 % arbete/studier	Ej uppfyllt 45 nya och 26 avslutade 19 % arbete/studier (5 av 26)
ADRIAN	15 platser Ökad arbetsförmåga	Nästan uppfyllt 14 platser 2 personer till arbete.
AkSe	20 kartläggningar 30 % i arbete/studier	Delvis uppfyllt 20 kartläggningar 20 % (5 av 25)
START	40 deltagare under projektiden 30 % i arbete	Uppfyllt 29 deltagare hittills 41 % arbete (9 av 17)
Paraply- projektet	30 coachningar 40 % i arbete/studier	Uppfyllt 38 coachningar 59 % (16 av 27)
Slussen	60 nya och avslutade deltagare 50 % arbete/studier 100 % handlingsplan	Delvis uppfyllt 72 nya och 95 avslutade. 71 % arbete/studier (67 av 95) 84 % handlingsplaner
Lyra	20 deltagare. 50 % fortsatt arbetslivsinriktade insatser 50 % arbete/studier (1 år efter avslut)	Delvis uppfyllt 17 nya och 15 avslutade. 80 % fortsatt arbetslivsinriktade insatser 53 % arbete/studier (1 år efter avslut)
Hälsosam	50 deltagare 80 % förbättrad hälsa	Uppfyllt 55 deltagare 92 % förbättrad hälsa
LISA/Livslinjen	8 deltagare Deltagarna har gjort stegför- flyttning närmare arbete.	Ej uppfyllt 5 deltagare 1 person har fått deltidsarbete.
Kugghjulen	1 150 ärenden	Ej uppfyllt 1 102 ärenden
Remiss- och kartlägnings- team, REKA	100 % handlingsplaner 100 ärenden	Nästan uppfyllt 98 % handlingsplaner 113 ärenden
Tillbaka till framtiden	30 % av personerna som anställs i de sociala företaget går vidare till den reguljära arbets- marknaden inom 2 år.	Ej uppfyllt Avslutat i förtid

Samverkansteamet Botkyrka

Teamets övergripande inriktning är att fånga upp personer med långvarig/komplex ohälsa och som är i behov av samordnad rehabilitering. Ingången för samtliga deltagare i projektet är det så kallade utökade mötet, där handläggare från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Botkyrka kommuns socialtjänst samt vårdpersonal från psykiatri tar emot remisser och gör myndighetsgemensamma bedömningar och handlingsplaner.

Deltagarna i projektet erbjuds tre olika former av insatser:

- myndighetsövergripande handlingsplaner,
- individuell vägledning och stöd samt vid behov kompletterande insatser,
- gruppverksamhet som förbereder deltagarna inför fortsatt arbetslivsinriktad rehabilitering

Insatsen drevs som projekt under 2009-2013. Därefter har projektet övergått till insats finansierad av samordningsförbundet.

Samverkanspartners

Botkyrka kommuns socialförvaltning är huvudman för projektet i nära samarbete med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och landstinget. I teamet arbetar personal från Botkyrka kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och öppenvårdpsykiatri.

Målgrupper

Individer som behöver samordnad rehabilitering för att återfå hälsan och som inte har någon fast förankring på arbetsmarknaden.

Mål 2013

- 50 personer får en myndighetsgemensam handlingsplan/rekommendation.
- 40 personer erbjuds individuellt stöd
- 20 deltagare erbjuds gruppverksamhet
- 50 % upplever att deras hälsotillstånd har förbättrats när de slutar i projektet
- 25 % arbetar/studerar när de slutar eller står till arbetsmarknadens förfogande

Måluppfyllelse

Under året har 42 remisser kommit till projektet, i samtliga fall har då en myndighetsgemensam handlingsplan upprättats. 35 av dessa personer har också fått individuellt stöd av en coach i projektet. Av dessa är 86 % kvinnor 14 % män. 18 personer har tagit del av gruppverksamhet.

Totalt har 89 personer haft stöd under året och 35 personer avslutades, varav 9 personer (26 %) till arbete/studier eller aktivt arbetssökande¹. Två personer arbetade vid avslut, två studerade och ytterligare fem var aktivt arbetssökande via Arbetsförmedlingen. Av de som inte bedömdes kunna ta ett arbete var flertalet i behov av mer omfattande medicinsk rehabilitering. En person har avlidit, en var föräldraledig vid avslut och övriga har uteblivit utan känd anledning. Den genomsnittliga inskrivningstiden var ca 1,5 år.

Under 2013 kan resultat ses för 10 deltagare avseende upplevd hälsa. Av dessa upplevde 70 % att deras hälsa förbättrats under tiden de deltagit i insatsen.

Bland de handläggare och vårdgivare som varit i kontakt med insatsen bedömer 90 % att teamet bidrar till bättre samverkan och 87 % att insatsen delvis eller i hög utsträckning bidrar till en positiv utveckling för deltagarna.

Mål	Resultat 2013	Resultat 2012
50 remiteringar	42	44
40 coachningar	89	96
20 deltagare i grupp	18	20
50 % förbättrad hälsa	70 %	59 %
25 % arbetsföra	26 %	22 %

Framgångsfaktorer

I projektet är samtliga fyra myndigheter representerade och deltar aktivt i stödet till den enskilde. Samlokalisering och möjligheten till individanpassat stöd möjliggör stöd till individer som har svårt att tillgodogöra sig ordinarie rehabiliteringsutbud. Utifrån målgruppens behov har insatsen utvecklat särskilda stödmeter för personer som har bristande kunskaper i svenska språket, t.ex. erbjuder man tolk i gruppverksamheten.

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget

Projektet var budgeterat med 2 800 tkr för verksamheten 2013 och insatsen har rekvirerat 2 799 tkr. Den genomsnittliga kostnaden per deltagare och år uppgår till 31,5 tkr.

¹ Dessa deltagare har vid avslut arbetat/studerat eller skrivits in på Arbetsförmedlingen som aktivt arbetssökande.

Samverkansteam Huddinge

Samverkansteamet Huddinge består av ett medicinsk samlokaliserat handläggarteam med representanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och socialtjänsten, som lotsar individerna till arbete. Samarbete är uppbyggt med landstinget.

Insatsen startade 2012 och bygger delvis på de erfarenheter man haft i tidigare HUSAM-rådet som finansierades av Samordningsförbundet Huddinge/HUSAM 2008 till 2012

Insatsens arbets sätt och metodutveckling ska dokumenteras, med tonvikt på framgångsfaktorer och lyckade exempel.

Samverkanspartners

Huddinge kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och landstinget.

Målgrupper

Personer som har en långvarig och komplex problematik

Mål

- Insatsen ska ta emot 70 deltagare årligen.
- 25 % av deltagarna har vid avslut fått arbete med eller utan stöd eller egenfinansierade studier eller står till arbetsmarknadens förfogande
- Vid avslut ska minst 95 % ha en aktuell handlingsplan.
- 75 % av deltagarna ska uppleva god effekt av insatsen.
- 75 % av personalen hos respektive samverkanspart ska uppleva att de får stöd av samverkan.

Resultat

Under året har totalt 70 deltagare varit aktuella på teamet, varav 45 personer (25 kvinnor och 20 män) aktualiserades under 2013 och resterande 25 under senhösten 2012.

26 deltagare avslutades under 2013 varav 5 till arbete och ytterligare 4 till arbetsträning eller annan arbetsförberedande insats, detta gör att ytterligare 15 % av avslutade deltagare bedöms kunna ta ett arbete på sikt.

Då teamet startade upp under hösten 2012 har 2013 varit ett uppstarts- och utvecklingsår. Detta kan förklara att antalet nya deltagare varit lägre än beräknat samt att resultatmål om 25 % i arbete/studier inte uppnåtts detta år. Målgruppen uppvisar också stort behov av förrehabiliterande

stöd innan han/hon kan påbörja en mer arbetslivsinriktad rehabilitering. I genomsnitt har deltagarna stått utanför arbetsmarknaden i 7 år och hälften av deltagarna har saknat egen försörjning i 9 år eller mer. Detta gör att en insatstid på ett år i vissa fall är alltför kort tid för att kunna erbjuda det omfattande stöd som individen behöver.

Merparten av de som inte kommit i arbete/arbetsförberedande insats har haft alltför omfattande ohälsa och varit i behov av medicinsk vård och behandling.

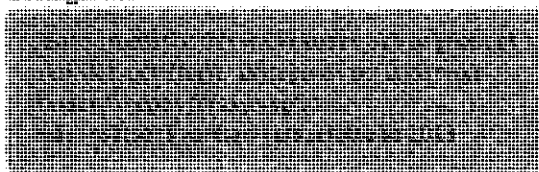
Bland de handläggare² som kommit i kontakt med insatsen bedömer 55 % att teamet i hög utsträckning är till stöd och hjälp för dem i sitt arbete. Ytterligare 25 % bedömer att detta mål delvis uppnås.

Mål	Resultat 2013
70 nya deltagare	45
25 % till arbete/studier/står till arbetsmarknadens förfogande	19 %
95 % har handlingsplan vid avslut	100 %
75 % upplever god effekt av insatsen	73 %
75 % av personalen upplever att de får stöd och hjälp.	79 %

Metodutveckling

Till insatsen är följeforskning från FOU (Forsknings och Utvecklingsenheten) Södertörn kopplad under 2013 och 2014.

Insatsen utvecklar ett nytt arbets sätt för att utveckla myndighetsgemensamma arbets sätt och hitta effektiva metoder till stöd och hjälp för deltagarna.

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget

Budget för 2013 uppgick till 3 095 tkr. Utfallet blev 2 675 tkr. Avvikelsen förklaras av att insatsen är nystartad och att planerad verksamhet inte kommit igång i den takt som planerats. Kostnaden per plats uppgår i snitt till 38,2 tkr per individ och år.

² Totalt 38 svarande.

ADRIAN

Adrian syftar till att ge personer med olika arbetshinder möjlighet till återinträde på arbetsmarknaden genom att erbjuda arbetsutbildning och stärka samverkan kring den enskilde individen.

Ingången till insatsen är en myndighetsgemensam remissgrupp som följer arbetet kring den enskilde deltagaren och utgör ett aktivt stöd för den arbetsmarknadshandläggare som arbetar med deltagaren. Handläggaren är ansvarig för att tillsammans med deltagaren planera för en återgång i arbete, anskaffa arbetsträningsplatser och följa upp olika insatser.

ADRIAN startades i Salems kommun 1997 som ett projekt och övergick till en insats finansierad av förbundet 2013.

Målgrupper

Personer i arbetsför ålder, som har komplexa eller långvariga arbetshinder och behöver samordnat stöd för att pröva och möjliggöra återgång i arbetslivet. Deltagaren ska ha någon form av offentlig försörjning och vara aktuell hos minst två av de samverkande myndigheterna.

Samverkanspartners

Salems kommun är huvudman/insatsägare. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt Stockholms läns landsting genom Salems vårdcentral och Södertälje sjukhus ingår i samverkan.

Mål 2013

- 15 deltagare ska få individuellt stöd och handlingsplan.
- Deltagarna ska öka sin arbetsförmåga för möjlighet till återinträde på arbetsmarknaden.

Resultat

Under året har 14 personer tagit del av Adrians insatser, varav 10 kvinnor och 4 män. De flesta aktualiserades via landstinget. 4 personer påbörjade insats under 2013 och 2 avslutades till arbete.

Då antalet nya deltagare under året varit relativt lågt har ingen mätning avseende deltagarnas hälsa vid start och avslut kunnat mätas.

I den enkät som skickas ut till handläggare och vårdpersonal är det endast 8 personer som svarat att de aktualiserat en deltagare till Adrian eller på annat sätt haft kontakt med någon som deltar i insatsen. Av dessa upplever merparten (88 %) att Adrian bidrar till bättre samverkan och har en positiv effekt på deltagarnas utveckling.

Mål	Resultat 2013
15 deltagare	14
Återinträde på arbetsmarknaden	2 personer har gått till arbete

Metodutveckling

Salems kommuns arbetsmarknadsenhet har sedan tidigare utvecklat modellen "jobbtrappan", som används och utvecklas inom Adrian. Handläggaren har regelbunden MI-handledning med utbildning. Under 2013 har Adrian fokuserat på kunskapsutbyte med andra insatser och projekt finansierade av samordningsförbundet.

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget

ADRIAN har budgeterats med 530 tkr för 2013. Kostnaderna uppgick till 404 tkr. Anledningen till avvikelserna är att arbetsträningsplatser inte använts i den omfattning som planerades för i ansökan.

Kostnaden per deltagare och år uppgår till 28,9 tkr.

AkSe

AkSe står för Arbetsterapeutisk kartläggning och Supported Employment. Insatsen syftar till att stödja personer med psykiska funktionshinder i deras arbetslivsinriktade rehabilitering, med målet att de ska kunna få sysselsättning i form av arbete, praktik eller studier.

AkSe startade som ett projekt 2006 och övergick till en insats finansierad av förbundet 2011. I insatsen arbetar en arbetsterapeut från Botkyrka psykosmottagning och en arbetsmarknadshandledare från Botkyrka kommuns socialpsykiatriska enhet. Målgruppen är personer med psykiska funktionshinder som behöver samordnat stöd för att få och behålla ett arbete. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt brukarorganisationerna RSMH och IFSAP ingår i samverkan.

Verksamheten är utvärderad i två omgångar under projekttiden 2006-2010. En slutrapport för hela projekttiden gjordes 2010.

Mål 2013

- 20 nya deltagare erbjuds SE-stöd.
- 30 % har efter insatsen fått ett arbete eller påbörjat egenfinansierade studier,
- 80 % av deltagarna som inte når sysselsättning får fortsatt samordnat stöd,
- 80 % av deltagarna bedömer att de fått en ökad grad av välmående.

Måluppfyllelse

Insatsen har god måluppfyllelse vad gäller ärendeflöden. Under de senaste åren har andelen som fått arbete/studie legat över uppsatta mål. Under 2013 når man dock inte riktigt upp till målet.

Under året har totalt 37 personer tagit del av insatsen, varav 20 (10 män och 10 kvinnor) skrevs in under 2013. Deltagarnas inskrivningstid varierade mellan 2 till 28 månader med ett genomsnitt på drygt 11 månader. Några personer har dessutom haft långvarig uppföljning efter utregistrering.

25 deltagare har avslutats under 2013, varav 5 fått ett arbete eller studerar, dvs. 20 %. Under året avslutades hälften (10 personer) av de deltagare som skrevs in, vilket betyder att insatserna jämfört med tidigare år varit relativt korta. Många av dessa deltagare har inte varit redo för arbetsmarknaden och inte

kunnat praktisera och/eller arbeta. Fyra personer gick in i kommunal sysselsättning då de inte var redo för arbetsmarknaden i dagsläget.

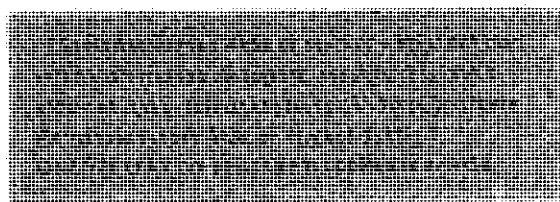
Åtta personer gick vidare till stödinsatser via Arbetsförmedlingen och ytterligare fem deltagare avslutades pga. sjukdom.

Bland handläggare som remitterat deltagare till insatsen tycker 97 % att insatsen bidrar till en positiv utveckling för deltagarna och 81 % att AkSe bidrar till bättre samverkan mellan myndigheterna.

Mål	Resultat 2013	Resultat 2012
20 nya deltagare tar del av insatsen.	20	18
30 % av deltagarna arbetar/ studerar vid avslut.	20 %	47 %
80 % av deltagarna får fortsatt stöd efter avslut.	100 %	67 %
80 % av deltagarna upplever en bättre hälsa efter att ha deltagit i insatsen.	100 % ³	67 %

Metodutveckling

De två projektmedarbetarna har under året aktivt deltagit i parternas arbete att implementera metoden "Individual Placement and Support" (IPS). Metoden innebär att man bl.a. fokuserar på att stärka samarbetet mellan allmänpsykiatri och teamet för nyinsjuknade i psykos (TIPS) samt Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. IPS-metoden har också satt fokus på stöd till studier för målgruppen.

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget

AkSe har en årsbudget på 1 055 tkr. Kostnaderna har uppgått till 1 091 tkr som främst avser lönekostnader. Anledningen till avvikelse från budget är att lönerevision inte var inräknad i budget. Kostnaden per deltagare uppgår till 29,5 tkr/individ/år.

³ Endast 1 person har angivit upplevd hälsa vid in resp. utskrivning.

START – Stöd till arbete

START är ett treårigt projekt som ska utveckla samordnade insatser genom metoden Supported Employment (SE) för personer med lindrig utvecklingsstörning, autism och förvärvade hjärnskador. Dessa individer riskerar idag att "hamna mellan stolarna" utan möjlighet att få stöd till att få arbete trots en ofta hög vilja och ambition hos individen själv. Projektet startade 2012 och pågår till slutet av 2014.

Projektet syftar till att möjliggöra inträde på arbetsmarknaden för målgruppen genom att matcha dem till subventionerade anställningsformer. När en deltagare börjar i projektet kartläggs färdigheter och funktionsförmåga. Kartläggningen ligger sedan till grund för SE-handledarnas individuella stöd. I projektet samarbetar en arbetsterapeut, två SE-handledare och en arbetsförmedlare.

Samverkanspartners

Botkyrka kommuns arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltning är huvudägare i nära samarbete med Arbetsförmedlingen. Övriga myndigheter ingår i samverkan.

Målgrupper

Personer med lindrig utvecklingsstörning, autism eller förvärvade hjärnskador. Unga upp till 29 år är prioriterade.

Mål 2013

- 40 deltagare under den 3-åriga projektiden.
- 80 % ska genomföra praktik i tre månader.
- 30 % ska gå vidare till en subventionerad anställning eller studier.
- 80 % av myndigheternas medarbetare ska bedöma att projektet bidragit till bättre samverkan och ökad effektivitet.

Resultat

Sedan starten 2012 har 29 deltagare tagits emot, varav 19 skrevs in under 2012 och 10 under 2013. Behovet av START har visat sig mycket större än förväntat då totalt 50 remisser kommit till projektet. Då arbetsmetoden är personalkrävande har projektet satt ett tak på antalet pågående deltagare.

Under 2013 har 17 personer avslutats varav 9 till en subventionerad anställning och 3 till studier. Detta innebär att totalt sett 41 % av totala antalet inskrivna har nått arbete eller studier. 83 % av de deltagare som varit

inskrivna i minst 6 månader har genomfört en praktik om minst tre månader.

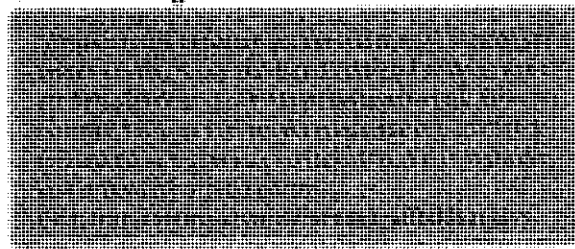
Av de inskrivna är 55 % män och 45 % kvinnor. Samtliga är under 32 år. Deltagarna kommer från både Botkyrka, Huddinge och Salem.

Bland handläggare som remitterat deltagare till insatsen tycker 96 % att insatsen är till stöd och hjälp för dem i sitt arbete och att insatsen bidrar till en bättre samverkan mellan myndigheterna. 70 % bedömer att START i hög utsträckning bidrar till en positiv utveckling för deltagaren och ytterligare 26 % att insatsen delvis bidrar till detta mål.

Mål	Resultat 2013	Resultat 2012
40 deltagare (2012-2014).	29	19
80 % i praktik	83 %	68 %
30 % i arbete/studier	41 %	Resultat saknas
80 % av handläggarna ser nyttan av projektet	96 %	100 % ⁴

Metodutveckling

Start använder kartläggningsverktyg anpassade till målgruppen som arbetats fram under uppstartsfasen. Fokus har varit att få till stånd en effektiv kartläggning som stärker deltagarens motivation. Flerpartssamtal har systematiskt genomförts med deltagarna och deras nätverk. Handläggaren från Arbetsförmedlingen har under hösten intensifierat arbetsgivarkontakterna för att underlätta möjligheten att deltagarna får praktik och anställning.

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget

Projektet beviljades en budget på 1 900 tkr för verksamheten 2013. De sammanlagda kostnaderna under året uppgår till 1 868 tkr. Kostnaden per deltagare uppgår till 64,4 tkr/individ/år. Projektägaren står för projektets lokaler, samt vissa personalresurser. Egenfinansiering under 2013 uppskattas till ca 269 tkr.

⁴ Enbart 5 handläggare besvarade enkäten.

Paraplyprojektet

Paraplyprojektet startade 2009 för att skapa en samordnad stödprocess för unga i Botkyrka.

Paraplymodellen innefattar tre delar:

1. Myndighetsövergripande samarbete i samverkansgruppen där förslag på handlingsplaner tas fram.
2. Uppsökande, motiverande och stödjande arbete till unga med sikte på arbete eller studier.
3. Traineehandledning som förbereder och stöttar unga kvinnor och män inför en traineeanställning.

Paraplymodellen kommer under 2014 att delvis implementeras i Botkyrka kommuns ordinarie verksamhet. Implementeringen har förberetts under 2013 under ledning av projektledaren.

Projektet har ingått som en del i det ESF-stödda projektet Grenverket Södertörn, där förbunden i Haninge, Huddinge, Södertälje och Botkyrka samarbetar kring metodutveckling, uppföljning och utveckling av samverkan kring unga.

Samverkanspartners

Botkyrka kommun är huvudman för projektet i nära samarbete Arbetsförmedlingen. Även Försäkringskassan, Frivården och landstinget samverkar inom ramen för projektet.

Målgrupp

Unga Botkyrkabor, 16-24 år, med komplexa behov och som varken studerar eller arbetar. Och har svårt att fullfölja sin kontakt med myndigheter.

Mål 2013

- 60 remitteringar som resulterar i myndighetsövergripande handlingsplaner.
- 30 unga Botkyrkabor får individuellt stöd.
- Framtagna traineeplatser ska tillsättas.
- 40 % ska efter avslut studera/arbeta.
- 75 % av handläggarna upplever att projektet bidrar till mer effektivitet i arbetet.

Måluppfyllelse

Under året har 52 ungdomar aktualiserats (28 män och 25 kvinnor), varav 38 fått individuellt stöd. Totalt sett har projektet haft 97 deltagare, då personer som aktualiserade under tidigare projektår har fått fortsatt stöd under 2013.

Avvikelsen av antalet remitteringar från de uppsatta målen har inte påverkat intaget av personer i behov av individuellt stöd och avvikelsen bedöms därmed inte ha påverkat projektet i någon större utsträckning.

27 personer avslutade sitt deltagande efter att ha fått stöd av en coach. Av dessa gick 16 personer (59 %) till arbete eller studier.

Bland de handläggare som aktualiserat ärende till projektet anger 83 % att Paraplyprojektet är till stöd och hjälp för dem i arbetet. 61 % anser att Paraplyprojektet i hög grad bidrar till bättre samverkan mellan myndigheter och ytterligare 27 % anser att projektet delvis bidrar till bättre samverkan. 90 % tycker att Paraplyprojektet bidrar till en positiv utveckling för deltagarna.⁵

Mål	Resultat 2013	Resultat 2012
60 remitteringar	52	63
30 coachningar	38	43
40 % till arbete/ studier	59 %	33 %
75 % av handläggare ser nytta av projektet.	90 %	77 %

Framgångsfaktorer

Projektet har skapat en enkel ingång och framgångsrikt uppsökande arbete. Under året har flera unga själva sökt stöd hos insatsen, bl.a. genom kontakt via Facebook.

Den helhetssyn och samverkan över myndighetsgränserna möjliggör att ungdomarna i projektet får ett individuellt anpassat stöd. Coacherna framhåller att tid, engagemang och personligt stöd är framgångsfaktorer som ger ett effektivt stöd för unga att komma närmare arbetsmarknaden.

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget

Paraplyprojektet beviljades en budget om 2 015 tkr för verksamheten 2013. I kostnaderna ingår sluträkning från Grenverket Södertörn för hela projektperioden 2009 till 2013, vilket visade sig vara lägre än beräknat. Projektets kostnader under året uppgår därför till 1 282 tkr, vilket gör att kostnaden per deltagare uppgår till 13,2 tkr/deltagare/år.

⁵ Avser webenkärt som i januari 2014 besvarades av 143 personer. Av dessa hade 41 personer remitterat ett ärende till Paraplyprojektet.

Slussen

Slussen arbetar att finna vägar till arbete eller studier för arbetslösa unga vuxna, där reguljära insatser visat sig otillräckliga. Arbetet utgår från metoden Supported Employment (S-E) och erbjuder även studie- och yrkes-vägledning. I insatsen arbetar personal från kommunen och Arbetsförmedlingen. Projektet har ingått som ett delprojekt i det ESF-finansierade Grenverket Södertörn och del-finansierats av medel från Europeiska social-fonden. Grenverket upphörde i juni 2013 och efter det har verksamheten övergått till att vara helt finansierad av samordningsförbundet.

Samverkanspartners

Arbetsförmedlingen är huvudägare tillsammans med Huddinge kommun och i samarbete med landsting och Försäkringskassan.

Målgrupp

Unga vuxna (16-24 år) som är arbetslösa och har ett behov av samlat stöd som inte kan erbjudas inom ordinarie verksamhet.

Insatsen mål

- 75 nya deltagare under 2013.
- 50 % arbetar/studerar efter avslut.
- 75 % av deltagarna bedömer att stödet förbättrat deras möjlighet till arbete.
- 95 % av deltagarna ska ha en individuell handlingsplan mot arbete vid insatsens slut.
- 85 % av deltagande personal anser att samverkan mellan myndigheterna fungerat väl.

Måluppfyllelse

Under 2013 har totalt 147 ungdomar deltagit i projektet, varav 72 skrivits in under året och 95 personer har avslutats i insatsen. 12 personer har deltagit i "KASAM för unga vuxna". Av de som avslutades i Slussen fick 46 personer arbete och ytterligare 21 personer påbörjade studier, vilket totalt motsvarar 71 %.

11 personer avbröt sitt deltagande utan känd anledning. Övriga avslutade har ofta haft behov av ytterligare stöd genom t.ex. Arbetsförmedlingen eller tar del av en annan insats, som t.ex. Lyra. Målsättningen är att alla som deltar i Slussens verksamhet ska få en individuell och myndighetsgemensam handlingsplan och av de 95 avslutade hade 74 en sådan handlingsplan när de avslutades på Slussens.

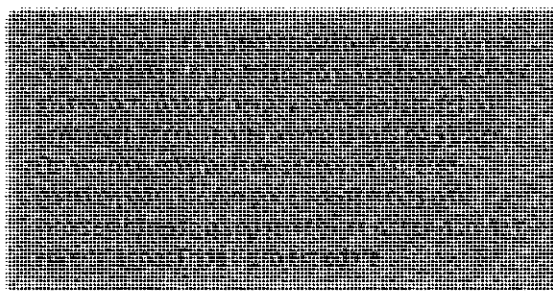
Den genomsnittliga inskrivningstiden är ca 8 månader och ca hälften av deltagarna skrivs ut inom ett halvår. Fler män (67 %) än kvinnor (33 %) har skrivits in under året. De flesta (67 %) har varit mellan 20-24 år.

De flesta deltagare aktualiseras via Arbetsförmedlingen eller kommunen. Bland de professionella som haft kontakt med Slussen bedömer 84 % att Slussen bidrar till bättre samverkan och en positiv utveckling för deltagaren. 87 % gör bedömningen att insatsen är till stöd och hjälp för dem i sina arbeten.

Mål	Resultat 2013	Resultat 2012
75 nya deltagare	72	109
50 % i arbete/studier	71 %	72 %
75 % upplever bättre möjligheter till arbete.	92 %	91 %
95 % har handlingsplan vid avslut.	84 %	70 %
85 % av personal bedömer att samverkan fungerar bra.	84 %	Resultat saknas

Framgångsfaktorer

Slussen erbjuder många olika aktiviteter som t.ex. gruppverksamhet och individuellt stöd inspirerat av Supported Employment. Under våren erbjöds även extern gruppverksamhet "KASAM för unga vuxna". I insatsen är personal från Arbetsförmedlingen och kommunens informationsansvar samlokaliserade. Regelbunden samverkan sker med ungdomshandläggarna inom kommunen.

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget

Budget för 2013 har varit 2400 tkr och utfallet uppgår till 2 720 tkr. I utfallet ingår sluträkning från Grenverket Södertörn inklusive upplupna skulder för hela projektperioden 2009-2013 och bidrar till den relativt stora budgetavvikelsen. Kostnaden per plats/år uppgår i snitt till 18,5 tkr.

Köp av gruppverksamhet "KASAM för unga vuxna" tillkommer med 83 tkr.

Lyra

Lyra började som ett projekt 2008 och är en kombination av öppen verksamhet och individuellt förändringsarbete för unga med psykisk ohälsa och komplex problematik. Insatsen erbjuder deltagande i en öppen verksamhet kombinerat med individuellt förändringsarbete, möjlighet till arbetspraktik, individuell coaching, studie- och yrkesvägledning samt social träning.

Samverkanspartners

Huddinge kommun är huvudägare med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och SLL som samarbetspartners.

Målgrupper

Unga vuxna (18-29 år) som befinner sig i en svår livssituation med långvarig och komplex problematik med psykisk ohälsa, och ofullständiga skolgång och/eller saknar arbetslivserfarenhet. Många deltagare är i behov av social träning innan det att en arbetslivsinriktad rehabilitering kan påbörjas.

Mål 2013

- Årligen ska 20 nya ärenden tas emot och 20 ärenden avslutas.
- 50 % av deltagarna ska efter projektiden fortsätta med arbetsträning/praktik/AF/FK-samverkan eller annan arbetslivsinriktad rehabilitering.
- 50 % av deltagarna ska nå lönearbete eller självfinansierade studier på hel- eller deltid, med eller utan stöd, ett år efter avslutad insats

Resultat

Under året har totalt 29 personer tagit del av insatsen, varav 17 (6 kvinnor och 9 män) skrevs in under 2013. Deltagarnas inskrivningstid är i snitt 8,5 månader och ingen har varit inskriven i mer än 13 månader.

15 deltagare har avslutats under 2013, varav 12 (80 %) övergick till arbete/studier eller fortsatt arbetslivsinriktad rehabilitering. Av dess hade 8 personer (53 %) arbete eller studerade ett år efter insatsen, dvs. 53 %. Av de som inte avslutades till arbete eller studier deltar hälften i fortsatta arbetsmarknadsåtgärder.

Uppföljning av hur deltagarna upplever insatsen visar att deltagarna tycker att kvaliteten på

insatsen är god och har bra effekt. Dessutom tycker man att delaktigheten i Lyra är hög.⁶

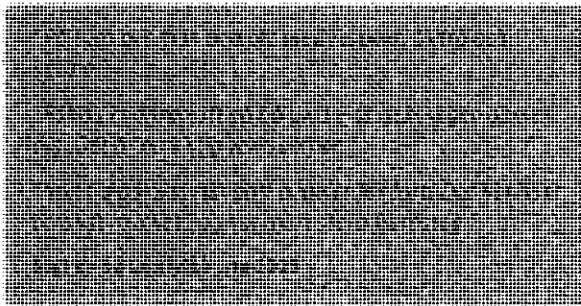
6 deltagare har fyllt i enkät avseende upplevd hälsa vid start och avslut, av dessa upplever hälften att deras hälsa förbättras och hälften att deras upplevda hälsa försämrats.

Bland handläggare som remitterat deltagare tycker 91 % att Lyra är till stöd och hjälp för dem i sitt arbete och 82 % anser att insatsen bidrar till bättre samverkan mellan myndigheter. 70 % bedömer att Lyra i hög utsträckning bidrar till en positiv utveckling för deltagaren och ytterligare 18 % att insatsen delvis bidrar till detta mål.

Mål	Resultat 2013	Resultat 2012
20 nya deltagare.	17	20
50 % fortsätter arbetslivsinriktad rehabilitering.	80 %	55 %
50 % i arbete/studier ett år efter avslutad insats.	53 %	41 %

Framgångsfaktorer

Arbets sättet är inspirerat av lösningsfokuserat förhållningssätt och under året har personalen utbildat sig i KASAM-dialog. Insatsen är utvärderat inom ramen för Grenverket Södertörn. Utvärderingen lyfter fram Lyras goda målpuppfyllelse under projektperioden.

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget

Projektet beviljades en budget på 2 050 tkr för verksamheten 2013. De sammanlagda kostnaderna under året uppgår till 1 588 tkr. Kostnaden per deltagare summeras därför till 54,7 tkr/individ/år. I kostnaderna ingår sluträkning från Grenverket Södertörn för hela projektperioden 2009-2013, där upplupna intäkter ingår och därmed bidrar till ett överskott.

⁶ Av 9 svarande upplever samtliga god kvalitet, effekt och delaktighet.

Hälsosam

Hälsosam är en insats och aktivitetsarena som startade 2011 och arbetar med att stärka hälsan hos deltagarna både fysiskt och psykiskt genom anpassade hälsoaktiviteter. Huvudägare till insatsen är Huddinge kommun. Verksamheten sker främst i grupp, men programmet kan även erbjudas individuellt.

Projektets uppdrag är att bidra till att deltagaren förbättrar sin hälsa och blir mer motiverad att ta eget ansvar för en fortsatt rehabilitering mot arbetsmarknaden.

Målgrupper

Hälsosam vänder sig till personer med långvariga och komplexa problem utan fast förankring på arbetsmarknaden som behöver stöd och motivation till ökad hälsa.

Mål 2013

- Insatsens ska ta emot minst 50 deltagare.
- 80 % av deltagarna som fullföljer programmet ska uppleva en förbättrad hälsa.
- 60 % av deltagarna som fullföljer insatsen tar eget ansvar för sin hälsa och följer sin hälsoplan.

Resultat

Under 2013 tog insatsen emot 55 personer (varav 75 % kvinnor och 25 % män). 48 personer fullföljde programmet varav 41 i grupp och 7 med individuellt stöd. Av de som avbröt insatsens i förtid fick 2 personer arbete/praktik, övriga var i behov av annan insats p.g.a omfattande ohälsa eller missbruk.

92 % av deltagarna som fullföljt programmet upplever en förbättrad hälsa enligt sin individuella hälsoprofilbedömning (HPB) och 94 % uppger att de fullföljer sin hälsoplan.

Mål	Resultat 2013	Resultat 2012
50 nya deltagare.	55	41
80 % upplever en förbättrad hälsa.	92 %	100 %
60 % av deltagarna som fullföljer insatsen tar eget ansvar för sin hälsa och följer sin hälsoplan.	94 %	Underlag saknas

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget
Budget för 2013 har varit 645 tkr och utfallet uppgår till 645 tkr. Kostnaden per plats uppgår i snitt till 11 727 kr per individ och år.

LISA -Livslinjen

LISA/Livslinjen är en 15 veckors kurs med aktiviteter som stärker individen mot målet att gå vidare till fortsatt arbetslivsriktad rehabilitering. Kursen tillhandahålls av Ågesta folkhögskola, i avtal med Försäkringskassan. Samordnings-förbundet delfinansierade kursen under hösten 2013.

Aktiviteterna är uppdelade i tre huvudområden:

- friskvård och hälsa,
- omvärldsorientering samt
- skapande ämnen (bild och musik).

Aktiviteterna syftar till att ge deltagarna bättre självkänsla, få erfarenheter och kunskap för livet. Syftet är även att finna ett socialt sammanhang efter en lång tid av isolering, passivitet och utanförskap. I aktiviteten ingår minst två trepartssamtal mellan deltagare, handledare och aktivitetsledare. Därutöver har skolorna och myndigheterna nära kontakt.

Målgrupper

Individer med långvarig ohälsa i behov av en förrehabilitering för att kunna gå vidare in i en arbetslivsriktad rehabilitering.

Mål 2013

- Minst 8 deltagare från Huddinge/Botkyrka/Salem.
- Efter kursen ska deltagarna kunna gå vidare till arbetslivsriktad rehabilitering via Arbetsförmedlingen eller har gjort en stegförflyttning närmare arbete.

Resultat

5 personer från Botkyrka/Huddinge/Salem deltog i den 15-veckor långa insatsen. 1 person (20 %) fick ett deltidsarbete vid avslut. Ytterligare en person är inskriven på Arbetsförmedlingen. 2 personer får fortsatt medicinsk behandling och en fortsätter LISA ytterligare en termin.

Mål	Resultat 2013
8 nya deltagare.	5
Deltagarna gör stegförflyttning närmare arbete	1 person i arbete.

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget
Samordningsförbundet har medfinansierat kursen under hösten 2013 med 285 tkr. Resterande kostnader har Folkhögskolan stått för själva genom ansökta statsbidrag.

Remiss- och kartläggningsteam

Remiss och Kartläggningsteamet (REKA) gör kartläggningar och/eller ger råd i handläggning av deltagare i behov av samordnad rehabilitering. Kartläggningen syftar till utifrån individens behov arbeta fram en individuell myndighetsgemensam handlingsplan, med rekommendation kring fortsatt insats. I teamet ingår personal från Huddinge kommun, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Insatsen startade 2012 och har i uppdrag att dokumentera arbetssätt och metodutveckling, med tonvikt på framgångsfaktorer och lyckade exempel. Under 2013 påbörjades en extern utvärdering utifrån en lärande ansats. Utvärderingen pågår även under 2014.

Målgrupp

Vänder sig till personer i åldern 16–64 år, i behov av samordnad rehabilitering.

Mål 2013

- 100 % av deltagarna får en handlingsplan för sin fortsatta arbetslivsinriktade rehabilitering.
- 75 % av personalen hos respektive samverkanspart ska uppleva att insatsen bidrar till förbättrad samverkan.

Resultat

Totalt har REKA tagit emot 113 remisser under året, varav övervägande andel (62 %) från Huddinge kommun. 100 remisser avsåg kartläggning och övriga 17 kortare konsultationsinsats. 80 kartläggningar avslutades under året varav 78 fick en handlingsplan, d.v.s. 98 %. 2 personer avbröt insatsen p.g.a. flytt/okänd anledning. Genomsnittlig ärendetid har varit ca 2 månader.

Bland personalen⁷ upplever 75 % att REKA i hög utsträckning bidrar till bättre samverkan mellan myndigheter och 21 % att insatsen delvis bidrar till detta mål.

Mål	Resultat 2013
100 % får handlingsplan	98 %
75 % av personalen upplever förbättrad samverkan	96 %

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget

REKA har budgeterats med 780 tkr för 2013 och utfallet för 2013 blev 743 tkr. Kostnaden per ärende uppgår till 6,3 tkr per individ och år.

Kugghjulen

Kugghjulsmodellen bygger på att, med vårdcentraler och psykiatrimottagningar som huvudarena, så tidigt som möjligt "fånga upp" sjukskrivna patienter vars rehabiliteringsbehov inte är helt tydligt. Syftet är att göra en myndighetsgemensam bedömning för att nå rätt och mer effektiva rehabiliteringsinsatser och minska sjukskrivningstiden.

Mål 2013

- 1 150 ärenden tas upp i Kugghjulet.
- 80 % av parternas personal känner till Kugghjulet och är nöjda med insatsen.

Måluppfyllelse

Under 2013 togs totalt 1 102 ärenden upp, målet om 1 150 ärenden och som bygger på att varje vårdenhet i snitt har ca 70 ärenden per år, har därmed inte riktigt uppnåtts. Antalet ärenden skiljer sig dock stort åt mellan de olika vårdenheterna Under 2014 kommer därför en översyn av insatsen att göras.

Den årliga medarbetarundersökningen visar att det stora flertalet, 91 % av de som remitterat ärenden till Kugghjulet, upplever att insatsen leder till bättre samverkan och 86 % upplever att Kugghjulen är till stöd och hjälp för dem i sitt arbete. 35 % av de svarande bedömer att Kugghjulen i hög utsträckning bidrar till en positiv utveckling för den enskilde individen och ytterligare 44 % gör bedömningen att Kugghjulen del-vis bidrar till en positiv utveckling för deltagaren.

Ärendetyp	Antal	Storleksordning	Antal
Alkoholförbrukning	58	Storleksordning	58
Alkoholmissbruk	53	Storleksordning	53
Alkoholmissbruk	113	Storleksordning	113
Alkoholmissbruk	15	Storleksordning	15

Ekonomiskt utfall i förhållande till budget

Projektet har budgeterats med 1 570 tkr för 2013. Ersättningen är kopplad till måluppfyllelse baserad på antal ärenden och hur många anställda från vården som deltar i Kugghjulsmötena. De totala kostnaderna för Kugghjulen 2013 uppgår till 1 616 tkr. Kostnaden per ärende är ca 1,5 tkr.

⁷ Totalt 24 svarande

Till styrelsen och förbundsmedlemmarna

REVISIONSBERÄTTELSE för år 2013

Samordningsförbundet Huddinge Botkyrka Salem
Organisationsnummer 222000-3020

Vi har granskat räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Samordningsförbundet Huddinge Botkyrka Salem, org nr 222000-3020, för verksamhetsåret 2013.

Styrelsens ansvar för årsredovisningen och förvaltningen

Det är förbundsstyrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Styrelsen ansvarar också för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunallagen samt pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med Lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser och förbundsordningen på grundval av vår granskning.

Vi har utfört vår granskning enligt Lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, kommunallagen, förbundsordningen samt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Vår granskning innefattar att genom olika åtgärder inhämta underlag om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur förbundet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i förbundets interna kontroll. Granskningen innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår granskning av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i förbundet för att kunna bedöma verksamheten i förhållande till gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har styrelsen i Samordningsförbundet Huddinge Botkyrka Salem bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

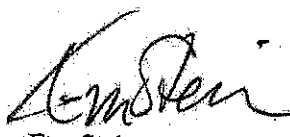
Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, att den interna kontroll har varit tillräcklig, att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda enligt förbundsordning och verksamhetsplanen samt att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed och tillämpliga delar av lägen om kommunal redovisning.

Vi tillstyrker att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2013.

Huddinge 2014-04-01

Lars Egerås
Auktoriserad revisor
Utsedd av staten

Eva Stein
Förtroendevald revisor
Utsedd av Stockholms
Läns landsting

Carl Gustaf Plogfeldt
Förtroendevald revisor
Utsedd av Huddinge
kommun

Bilagor:

De sakkunnigas rapporter

10

Anmälan om delegationsbeslut (SN 2014:13)

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärende

Dessa delegationsbeslut anmäls till nämnden:’

Socialnämndens ordförande

*Beslut om tillstånd enl 8 kap 2 § alkohollagen för servering av alkohol-
drycker vid enstaka tillfälle/tidsperiod till allmänheten*

M.E.W.W. Restauranger AB, Hangaren 2014-05-17—2014-05-25

Alkoholhandläggare

*Beslut om tillstånd enl 8 kap 2 § alkohollagen för servering av alkohol-
drycker vid enstaka tillfälle/tidsperiod till slutet sällskap*

St Petrus och Paulus, Hallunda festvåning 2014-04-20

Ramsen Shlemon, Orhai festvåning 2014-04-20

Giovanni Sanoval, Orhai festvåning 2014-04-25

Victory Lakers Tumba DC 2014-06-04—2014-08-31

11

Anmälningssärenden (SN 2014:11)

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

KS § 136 Fördelning av statsbidrag för finskt förvaltningsområde (KS/2014:18)

KF § 68 Revisionsberättelse för 2013 (KS/2014:291)

KF § 69 Kommunens årsredovisning 2013 (KS/2014:155)

KF § 70 Ombudgeteringar från 2013 till 2014 (KS/2014:226)

KF § 71 Åtterrapporering av obesvarade motioner (KS/2014:177)

KF § 76 Strategi – Kreativa Botkyrka (KS/2014:188)

KF § 78 Jämställd resursfördelning i Botkyrka kommun (KS/2014:153)